

STUDIEGIDS 2020-2021 VOLTijd

LERARENOPLEIDING GESCHIEDENIS

LERARENOPLEIDING
TILBURG

Inhoud

Inhoud	1
Inleiding	3
Propedeuse	4
Professioneel Handelen	4
Algemene Professionele Vorming (APV) leerjaar 1	5
Historisch redeneren 1	8
Schrijf- en onderzoeksvaardigheden	11
Tijdvak 1: Tijd van jagers en boeren	13
Tijdvak 2: Tijd van Grieken en Romeinen	16
Tijdvak 3: Tijd van monniken en ridders	19
Tijdvak 4: Tijd van steden en staten	22
Tijdvak 5: Tijd van ontdekkers en hervormers	25
Tijdvak 6: Tijd van regenten en vorsten	28
Tijdvak 7: Tijd van pruiken en revoluties	31
Tijdvak 8: Tijd van burgers en stoommachines	34
Tijdvak 9: Tijd van de wereldoorlogen	37
Tijdvak 10: Tijd van televisie en computer	40
Vakdidactiek: basisconcepten van het schoolvak geschiedenis	43
Vakdidactiek: doelen	45
Vakdidactiek: organiseren van les en lessenreeks	48
Vakdidactiek: toetsing	51
Eindassessment jaar 1	54
Drama Gamma	56
Hoofdphase	58
Professioneel Handelen Hoofdphase	58
Algemene Professionele Vorming (APV) leerjaar 2	60
Algemene Professionele Vorming (APV), modules 12, 13	63
Historisch redeneren 2	66
Indonesië	69
Historisch overzicht: 1900-1945	71
Historisch overzicht: 1945 tot heden	73
Sociaaleconomische geschiedenis van Nederland en Europa vanaf 1800	75
Staatsinrichting kernbegrippen	78
Excursie jaar 2	80
Vakdidactiek: burgerschapsvorming	83
Vakdidactiek: praktijkgericht ontwerpen	85

Vakdidactiek: bovenbouwdidactiek VMBO	87
Vakdidactiek: leergebied mens en maatschappij	89
Historische gezelsproef	92
Didactische gezelsproef	94
Geschiedenis en actualiteit	97
Meesterproef 1	99
Meesterproef 2	102
Meesterproef 3	104
China en de VS	106
Sociaaleconomische geschiedenis: migratie	108
Cultureel-mentale geschiedenis: secularisering	110
Theorie van de geschiedenis	113
Shoah en oorlogshedenking	115
Staatsinrichting democratische ideeën	118
Excursie jaar 3	120
Verdiepingsmodules	121
Generieke verdieping	122
verdiepingsmodule Intercultureel Leren	125
Vakdidactiek Bèta+	136
Vakdidactiek Gamma	138
Verdiepingsmodule NT2	143
Afstudeerfase	145
Professioneel Handelen Afstudeerfase	145
Algemene Professionele Vorming 14: Onderwijspedagogisch handelen	147
Vakdidactisch Ontwerpen	149
Landelijke kennisbasistoets Geschiedenis	151

Inleiding

Welkom bij Fontys Lerarenopleiding Tilburg (FLOT)! Leraar zijn is een prachtig beroep. FLOT wil de best denkbare leraren opleiden vanuit het besef dat de leraar het verschil kan maken voor elke leerling.

In deze studiegids vind je informatie over alle onderwijseenheden uit het programma.

Algemene informatie over studeren bij FLOT kun je vinden op onze website. Raadpleeg daarnaast regelmatig de actuele informatie op de [portal](#). Hier is onder andere rooster, uitgewerkte informatie bij de onderwijseenheden en overige informatie over de opleiding te vinden. Naast de studiegids en de portal kun je voor vragen of informatie natuurlijk ook terecht bij de studieloopbaanbegeleider, andere opleiders en studiegenoten.

De formele regels die van toepassing zijn op jouw opleiding zijn vastgelegd in de [Onderwijs- en Examenregeling \(OER\)](#). De OER is onderdeel van het studentenstatuut, waar je meer kunt lezen over je rechten en plichten als student van Fontys. Het studentenstatuut vind je op [deze pagina](#).

We wensen je een mooie en succesvolle studietijd toe.

Namens het gehele team van FLOT,
Hanny van Geffen
Directeur Fontys Lerarenopleiding Tilburg

Als gevolg van de Corona situatie is er sprake van een verschuiving van meer offline (op locatie) naar online onderwijs en toetsing. Mede hierdoor kan het zijn dat gedurende het studiejaar een toetsvorm verandert. Eventuele omzettingen vinden plaats in overleg met de examencommissie, een procedure hiervoor zal tijdig beschikbaar zijn.

Propedeuse

Professioneel Handelen

Algemeen

Naam onderwijseenheid	Professioneel handelen propedeuse
Engelse vertaling	Orientation traineeship
SBU / ECTS	224/8
Studiejaar + periode	Jaar 1, periode 2,3

Plaats van de onderwijseenheid in het onderwijsprogramma

Gedurende de opleiding breng je veel tijd door in de praktijk van het onderwijs. Je leert relaties leggen tussen de theorie en praktijksituaties door te reflecteren met medestudenten, docenten in het werkveld en opleiders van FLOT. Gedurende de opleiding krijg je steeds meer verantwoordelijkheid als leraar in de school en word je voorbereid op het uiteindelijk zelfstandig lesgeven en functioneren binnen een school. Het leren op de werkplek vormt het hart van de lerarenopleiding.

Leeruitkomsten

Bij het professioneel handelen wordt gewerkt met leeruitkomsten. Die beschrijven wat je als student aan het eind van de stageperiode moet aantonen.

Hieronder zie je leeruitkomsten per fase in de opleiding:

Professioneel Handelen Propedeuse:

- De student ontwerpt een op zichzelf staande leeractiviteit voor leerlingen in het tweedegraads gebied, voert dit ontwerp uit en reflecteert op het leerproces en leeropbrengsten van de leeractiviteit, rekening houdend met de context, de doelen, de werkvormen en materialen.
- De student creëert een veilig, ondersteunend en stimulerend leerklimaat voor zijn leerlingen.
- De student communiceert effectief door vanuit zijn professionele rol contact te maken met en betrokkenheid te tonen naar leerlingen, collega's en medestudenten.
- De student reflecteert op het eigen onderwijspedagogisch, vakdidactisch en vakinhoudelijk handelen als professional, stelt leerdoelen op en werkt zo planmatig aan zijn eigen ontwikkeling. De student onderzoekt op deze manier de vraag "wil en kan ik leraar worden" en onderbouwt de opbrengsten vanuit een ontwikkelingsgerichte houding.

Toetsing

De beoordeling vindt plaats tijdens een eindgesprek (CGI) van de student met instituutsopleider (IO), werkplekbegeleider (WPB) en/of schoolopleider (SO). De eindbeoordeling vindt plaats op grond van de lesbezoeken (of video's), de tussenevaluatie, het stageportfolio en het eindgesprek.

Aanvullende informatie

Voor meer informatie over het werkplekleren en de stages kun je [hier](#) terecht.

Algemene Professionele Vorming (APV), leerjaar 1

Algemeen

Naam onderwijseenheid:	Algemene Professionele Vorming Professionele ontwikkeling Pedagogisch didactisch handelen
Engelse vertaling:	General Professional Training
SBU / EC's:	Professionele ontwikkeling-A: 28 SBU / 1 EC's Professionele ontwikkeling-B: 112 SBU / 4 EC's Pedagogisch didactisch handelen: 140 SBU / 5 EC's
Studiejaar + periode:	Studiejaar 1, alle periodes
Ingangseisen:	Geen
Aanwezigheidsplicht	Gezien het practicumkarakter van de modules, waarbij het leren van en met elkaar centraal staat, wordt van studenten verwacht dat ze aanwezig zijn.

Plaats van de onderwijseenheid in het onderwijsprogramma

- In leerjaar 1 gaat het bij APV om het thema 'jij en het beroep'. De student leert het beroep 'leraar' kennen en werkt aan zijn eigen professionele ontwikkeling. De student oriënteert zich op het werkveld en verdiept zich in de basis van het pedagogisch en didactisch handelen. Gedurende het studiejaar maakt de student zijn professionele ontwikkeling zichtbaar en aan het eind van het studiejaar maakt de student de balans op omtrent zijn onderwijspedagogisch-didactisch handelen door zijn opgebouwde dossier te presenteren in een assessment.
- In leerjaar 1 wordt er binnen APV gewerkt aan de beroepsbekwaamheidseisen vakdidactisch bekwaam, pedagogisch bekwaam en professioneel handelen.

Doelen en inhoud

Leeruitkomsten (LUK's)

In het propedeuse programma van APV wordt gewerkt met leeruitkomsten. Deze leeruitkomsten zijn geformuleerd omtrent de professionele ontwikkeling tot docent, het algemeen didactisch handelen, het pedagogisch handelen op groepsniveau en het pedagogisch handelen op individueel niveau. Onderstaande LUK's geven een indruk van de leeruitkomsten die de student in leerjaar 1 moet aantonen:

- 1) Professionele ontwikkeling: De student laat op een onderbouwde manier zijn ontwikkeling zien richting een autonome, onderzoekende en betekenisgerichte docent voor leerlingen in het tweedegraadsgebied.
- 2) Didactisch handelen: De student laat in zijn didactisch handelen zien dat hij op een onderbouwde manier keuzes maakt voor een ontwerp van een leeractiviteit voor leerlingen in het tweedegraadsgebied. De student verantwoordt zijn didactisch handelen vanuit cognitieve- en sociale ontwikkelingstheorieën.
- 3) Pedagogisch handelen op groepsniveau: De student signaleert het pedagogisch handelen van de leraar en beschrijft hoe de leraar het groepsgedrag van leerlingen begeleidt en een bijdrage levert aan het creëren van een veilig, ondersteunend en ordelijk leerklimaat in het tweedegraadsgebied. De student verantwoordt hoe hij in zijn pedagogisch handelen invloed uitoefent op groepsdynamische processen in het tweedegraadsgebied.
- 4) Pedagogisch handelen op individueel niveau: De student signaleert het pedagogisch handelen van de leraar en beschrijft hoe de leraar het leren van een leerling begeleidt in het tweedegraadsgebied. De student verantwoordt vanuit ontwikkelings- en leertheorieën hoe hij in zijn pedagogisch handelen effectief communiceert en werkt vanuit de psychologische basisbehoeften van de leerling in het tweedegraadsgebied.

Inhoud

Professionele ontwikkeling

Omtrent de professionele ontwikkeling is de student allereerst bezig met kennismaking met het beroep en het in kaart brengen van bestaande beelden en overtuigingen over het beroep van leraar. Vervolgens volgt de student zijn ontwikkelproces waarin hij zijn perspectief op het beroep verbreedt en verdiept. Hij richt zich daarbij op het werkveld in meer algemene zin maar ook op de professionele beroepshouding die daarbij verwacht wordt en de wijze waarop zijn persoonlijkheid hierin past. Gedurende het jaar gaat de student aan de slag met de eerste vorming en bewustwording van zijn eigen professionele identiteit en een visie op het beroep. Andere perspectieven worden ingezet om de student te prikkelen en tot ontwikkeling te brengen. Deze perspectieven komen zowel voort uit de theorie, als uit praktijkervaringen, als uit feedback van anderen. De student krijgt handvatten en wordt begeleid bij zijn ontwikkeling en het maken van keuzes. Van de student wordt een kritische, reflectieve en onderzoekende houding verwacht. Hiermee zet de student de eerste stap richting de ontwikkeling naar een onderzoekende, betekenisgerichte en autonome docent.

Pedagogisch didactisch handelen

De eerste beginselen van het pedagogisch en didactisch handelen komen aan de orde. Een oriëntatie omtrent het concept 'leren' speelt een belangrijke rol; Wat is leren? Welke verschillende visies op leren zijn er? Welke verschillende vormen van leren zijn er? En hoe werkt het geheugen? Deze kennis over leren is van belang om leerlingen te kunnen begeleiden bij het leren en leerprocessen van leerlingen te stimuleren als leraar. Er is ruimte om diverse vaardigheden te oefenen, bijvoorbeeld door het geven van een 'miniles'. Studenten leren hoe ze een les moeten voorbereiden en welke aspecten daarbij een rol spelen. Daarnaast leert de student contact maken met leerlingen, zowel met een groep leerlingen als individuele leerlingen. Hij leert de eerste stappen omtrent het opbouwen van een relatie met leerlingen en het creëren van een positief leerklimaat. Dit alles met als doel dat de student leert om zich in zijn professioneel handelen te richten op het geven van betekenis aan het leren van zijn leerlingen.

Relatie met Kennisbasis

De subdomeinen uit de generieke kennisbasis voor leraren in het tweedegraadsgebied die aan de orde komen zijn:

- A1 Opvattingen over leren en leerconcepten
- A3 Hersenen en leren
- A5 Begeleiden van leerprocessen
- A6 Hanteren van doelen
- A7 Ontwerpen van onderwijs
- B2 Pedagogische functie van de school
- B3 Pedagogisch klimaat in de school
- B4 Leerlingbegeleiding
- C1 Ontwikkelingen in het onderwijs
- C3 Persoonlijke professionele ontwikkeling
- C4 Onderzoekend vermogen
- C5 Professionele identiteit

Werkwijze en organisatie

Het leren vindt plaats vinden middels een divers aanbod (denk aan: colleges, weblectures, workshops, projecten, onlineplatform, literatuurbesprekingen). Er is een basisaanbod voor iedere student en een aanbod waarbinnen de student keuzes kunnen maken op basis van hun professionele leerbehoeften en ervaren concerns uit de onderwijspraktijk.

Literatuur en leermiddelen

Onderstaande literatuur en leermiddelen behoren tot de basislijst. Deze literatuurlijst kan uitgebreid worden met verplichte en aanvullende literatuur door de docent.

- Geerts, W. & Van Kralingen, R. (2020). *Handboek voor leraren*. Bussum: Coutinho. Let op: dit is een nieuwe druk
- Slooter, M. (2018). *De zes rollen van de leraar*. Huizen: Uitgeverij Pica

- Van den Herik, M., & Schuitema, A. (2016). *Een onderzoekende houding: werken aan professionele ontwikkeling*. Bussum: Coutinho.
- Boek gratis te downloaden:
Suma, T., Vanhoyweghen, K., Sluijsmans, D., Camp, G., Muijs, D., & Kirschner, P.A. (2019). *Wijze lessen: twaalf bouwstenen voor effectieve didactiek*. Meppel: Ten Brink Uitgevers.
https://www.ou.nl/documents/846784/0/Wijze_Lessen_digitaal_160919.pdf/53ce9ca8-c213-ebc6-d674-ac24f78596ef

Toetsing

- De onderwijseenheid 'Professionele ontwikkeling' wordt afgesloten met een deoltoets dossier en een deoltoets portfolio.
- De onderwijseenheid 'Pedagogisch didactisch handelen' wordt afgesloten met een portfolio.
- Deadlines voor toetsen worden gecommuniceerd door de docent. Wanneer de student de deadline mist vervalt de eerste gelegenheid en kan de student gebruik maken van de tweede gelegenheid.

Aanvullende informatie

- Indien fraude wordt vermoed wordt direct de examencommissie verwittigd, die sancties kan opleggen. Een vorm van fraude die bij schriftelijke toetsing voorkomt is plagiaat.
- APV kent een practicumkarakter. Hierbij staat 'leren van en met elkaar' centraal. Van studenten wordt verwacht dat ze aanwezig zijn en op actieve en professionele wijze participeren. Dit wordt beoordeeld door de docent. Voorwaardelijk daarvoor is dat zij op tijd aanwezig zijn en voorbereid naar de lessen komen. Als een student om bijzondere omstandigheden een bijeenkomst afwezig is dan dient de student deze inhoud zelf in te halen.

Historisch redeneren 1

Algemeen

Naam onderwijsseenheid	Historisch redeneren 1
Engelse vertaling	Historical reasoning 1
SBU (Studiebelastinguren)/ ECTS	56/2
Studiejaar + periode	Jaar 1, periode 1
Ingangseisen	Geen

Plaats van de onderwijsseenheid in het onderwijsprogramma

Deze cursus laat de student kennismaken met de theoretische basis van het vak geschiedenis en sluit daarmee aan bij de vakinhoudelijke bekwaamheid van de docent ten aanzien van het dagelijks werk in de klas en door het jaar heen.

Doelen en inhoud

Doelen

Aan het einde van de cursus is de student in staat:

- uit te leggen welke soorten bronnen bestaan en hoe je bronnen verzamelt op een historisch verantwoorde wijze.
- verschillende manieren van ordenen toe te lichten aan de hand van voorbeelden.
- de problematiek van het ordenen uit te leggen.
- de bouwstenen van een historische verklaring toe te passen op voorbeelden.
- verschillende invalshoeken te herkennen en uit te leggen van waaruit een verklaring wordt gegeven.
- aan te geven hoe consensus ontstaat over historische beelden
- aan te geven waarom objectiviteit een problematisch begrip is. Tevens moet hij stelling kunnen nemen in het objectiviteits-debat.
- uit te leggen dat geschiedenis een construct is.

Inhoud

De cursus 'historisch redeneren' behandelt de vier categorieën van historisch denken: verzamelen, ordenen, verklaren en beeldvormen. Bij deze behandeling wordt gebruik gemaakt van de oriëntatiekennis.

Relatie met Kennisbasis

Deze cursus draagt bij aan de volgende elementen van de kennisbasis:

domein	onderdeel									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. Conceptuele principes van het vak	1a, 1b, 1c, 1d, 1e	2a, 2b, 2c								
2. Vakdidactiek										
3. Historisch redeneren	1a, 1b, 1c, 1d, 1e, 1f	2a, 2b, 2c, 2d, 2e, 2f, 2g	3a, 3b, 3c, 3d, 3e, 3f, 3g, 3h	4a, 4b, 4c, 4d, 4e, 4f, 4g						
4. Tijdvakken										
5. Werking van de Nederlandse rechtsstaat										

Werkwijze en organisatie

Deze cursus bestaat uit zeven colleges.

Literatuur en leermiddelen

Literatuur (verplicht)

Van Straaten, D. (red.). (2020). *Historisch denken. Basisboek van de vakdocent*. Assen: Koninklijke van Gorcum Bv.

Toetsing

Kennistoets.

Aanvullende informatie

Verantwoording studielast (bij benadering)	
Bijeenkomsten	14 slu
Tentamen	2 slu
Vorbereidingsopdrachten	12 slu
Bestuderen literatuur	28 slu
Totaal	56 slu

Schrijf- en onderzoeksvaardigheden

Algemeen

Naam onderwijsseenheid	Schrijf- en onderzoeksvaardigheden
Engelse vertaling	
SBU (Studiebelastinguren)/ ECTS	56/2
Studiejaar + periode	Jaar 1, periode 4
Ingangseisen	Geen

Plaats van de onderwijsseenheid in het onderwijsprogramma

Deze cursus wil de student vaardigheden bijbrengen die noodzakelijk zijn om met succes de komende jaren onderzoeken uit te voeren en op papier te zetten.

Doelen en inhoud

Doelen

Aan het einde van de cursus is de student in staat:

- een taalkundig correct verslag te schrijven
- een beperkt onderzoek te verrichten naar een opgegeven onderwerp

Inhoud

Deze cursus behandelt stapsgewijs de opbouw van een onderzoek en het schrijven van een verslag. Onderdelen die aan bod komen zijn onder andere het zoeken van literatuur, het opstellen van hoofd- en deelvragen, het analyseren van literatuur, de opbouw van een essay en een verslag.

Relatie met Kennisbasis

N.v.t.

Werkwijze en organisatie

Deze cursus bestaat uit zeven colleges.

Literatuur en leermiddelen

Literatuur (aanbevolen)

Renkema, J., & Daamen, E. (2017). *Schrijfwijzer Compact*. Amsterdam: Boom

Rundervoort, M., & Tiggeler, E. (2016). *Beter in rapporteren*. Amsterdam: Boom

Toetsing

Dossier.

Aanvullende informatie

Verantwoording studielast (bij benadering)	
Bijeenkomsten	14 slu
Werken aan het dossier	42 slu
Totaal	56 slu

Tijdvak 1: Tijd van jagers en boeren

Algemeen

Naam onderwijseenheid	Tijdvak 1: Tijd van jagers en boeren
Engelse vertaling	Era 1: Hunters and peasants
SBU (Studiebelastinguren)/ ECTS	56/2
Studiejaar + periode	Jaar 1, periode 1
Ingangseisen	Geen

Plaats van de onderwijseenheid in het onderwijsprogramma

De cursus 'Tijdvak 1' is een van de overzichtscursussen die te plaatsen zijn binnen het onderdeel meesterschap. Dit wil zeggen dat de leraar de leerstof qua kennis en vaardigheden beheerst waarvoor hij verantwoordelijk is en de theoretische en praktische achtergronden van zijn vak kent. De leraar kan de leerstof op een begrijpelijke en aansprekende manier samenstellen, uitleggen en demonstreren hoe ermee gewerkt moet worden. De cursus sluit aan bij het onderdeel 'tijdvakken' uit de kennisbasis voor docenten geschiedenis. In het hele jaar worden alle tijdvakken uit die kennisbasis door middel van 10 overzichtscursussen aangeboden. Daarvan is deze cursus de eerste. Binnen deze cursus wordt ook aandacht besteed aan domein 3, historisch redeneren.

Doelen en inhoud

Doelen

Aan het einde van de cursus is de student in staat:

- de levenswijze van jagers-verzamelaarsgroepen te beschrijven en te verklaren.
- het ontstaan van landbouw- en landbouwsamenlevingen te beschrijven en te verklaren.
- het ontstaan van de eerste stedelijke gemeenschappen te beschrijven en te verklaren.

Inhoud

In de cursus staat de pre- en protohistorie centraal. Een aantal onderwerpen krijgt daarin speciale aandacht: de manier waarop kleine autarkische gemeenschappen leefden en de overgang naar grotere samenlevingsverbanden aan de rivieren in Mesopotamië en Egypte.

Relatie met Kennisbasis

Deze cursus draagt bij aan de volgende elementen van de kennisbasis:

domein	onderdeel									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. Conceptuele principes van het vak										
2. Vakdidactiek										
3. Historisch redeneren										
4. Tijdvakken	1a, 1b, 1c									
5. Werking van de Nederlandse rechtsstaat										

Werkwijze en organisatie

Deze cursus bestaat uit zeven colleges.

Literatuur en leermiddelen

Literatuur (verplicht)

Harari, Y.N. (2014) *Sapiens, een kleine geschiedenis van de mensheid*. Amsterdam: Thomas Rap

Hunt, L., & Martin, T.R. (2018). *The Making of the West, combined volume*. Boston & New York: Bedford Books.

Van Riessen, M., & Rovers, F. (2020). *Oriëntatie op geschiedenis. Basisboek voor de vakdocent*. Assen: Koninklijke van Gorcum Bv.

Van Straaten, D. (red.). (2020). *Historisch denken. Basisboek van de vakdocent*. Assen: Koninklijke van Gorcum Bv.

Toetsing

Kennistoets.

Aanvullende informatie

Verantwoording studielast (bij benadering)	
Bijeenkomsten	26 slu
Zelfstudie	28 slu
Tentamen	2 slu
Totaal	56 slu

Tijdvak 2: Tijd van Grieken en Romeinen

Algemeen

Naam onderwijseenheid	Tijdvak 2:Tijd van Grieken en Romeinen
Engelse vertaling	Era 2: The Greeks and Romans
SBU (Studiebelastinguren)/ ECTS	56/2
Studiejaar + periode	Jaar 1, periode 1
Ingangseisen	Geen

Plaats van de onderwijseenheid in het onderwijsprogramma

De cursus 'Tijdvak 2' is een van de overzichtscursussen die te plaatsen zijn binnen het onderdeel meesterschap. Dit wil zeggen dat de leraar de leerstof qua kennis en vaardigheden beheerst waarvoor hij verantwoordelijk is en de theoretische en praktische achtergronden van zijn vak kent. De leraar kan de leerstof op een begrijpelijke en aansprekende manier samenstellen, uitleggen en demonstreren hoe ermee gewerkt moet worden. De cursus sluit aan bij het onderdeel 'tijdvakken' uit de kennisbasis voor docenten geschiedenis. In het hele jaar worden alle tijdvakken uit die kennisbasis door middel van 10 overzichtscursussen aangeboden. Daarvan is deze cursus de tweede. Binnen deze cursus wordt ook aandacht besteed aan domein 3, historisch redeneren.

Doelen en inhoud

Doelen

Aan het einde van de cursus is de student in staat:

- de ontwikkeling van wetenschappelijk denken en het denken over burgerschap en politiek in de Griekse stadstaat te beschrijven en te verklaren.
- de klassieke vormentaal van de Grieks-Romeinse cultuur te herkennen.
- de groei van het Romeinse imperium waardoor de Grieks-Romeinse cultuur zich in Europa verspreidde, te beschrijven en te verklaren.
- de confrontatie tussen de Grieks-Romeinse cultuur en de Germaanse cultuur van Noordwest Europa te beschrijven en te verklaren.
- de ontwikkeling van het jodendom en het christendom als de eerste monotheïstische godsdiensten te beschrijven en te verklaren.

Inhoud

In de cursus staat de Grieks-Romeinse Oudheid centraal. Een aantal onderwerpen krijgt daarin speciale aandacht: de ontwikkeling van de klassieke democratie, het ontstaan van een filosofische manier van denken binnen de Griekse *poleis*, de klassieke vormentaal, de invloed van de klassieke Griekse cultuur op de Europese, de opkomst van het Romeinse Rijk, de Romeinse invloeden op de Germaanse wereld, specifiek die in de Lage Landen en de het ontstaan en de ontwikkeling van het christendom als een van oorsprong joodse sekte binnen de Romeinse cultuurwereld.

Relatie met Kennisbasis

Deze cursus draagt bij aan de volgende elementen van de kennisbasis:

domein	onderdeel									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. Conceptuele principes van het vak										
2. Vakdidactiek										
3. Historisch redeneren			3d, 3e							
4. Tijdvakken		2a, 2b, 2c, 2d, 2e								
5. Werking van de Nederlandse rechtsstaat										

Werkwijze en organisatie

Deze cursus bestaat uit zeven colleges.

Literatuur en leermiddelen

Literatuur (verplicht)

Hunt, L., & Martin, T.R. (2018). *The Making of the West, combined volume*. Boston & New York: Bedford Books.

Van Riessen, M., & Rovers, F. (2020). *Oriëntatie op geschiedenis. Basisboek voor de vakdocent*. Assen: Koninklijke van Gorcum Bv.

Van Straaten, D. (red.). (2020). *Historisch denken. Basisboek van de vakdocent*. Assen: Koninklijke van Gorcum Bv.

Toetsing

Kennistoets.

Aanvullende informatie

Verantwoording studielast (bij benadering)	
Bijeenkomsten	26 slu
Literatuurstudie en voorbereiding tentamen	28 slu
Tentamen	2 slu
Totaal	56 slu

Tijdvak 3: Tijd van monniken en ridders

Algemeen

Naam onderwijseenheid	Tijdvak 3: Tijd van monniken en ridders
Engelse vertaling	Era 3: Monks and knights
SBU (Studiebelastinguren)/ ECTS	56/2
Studiejaar + periode	Jaar 1, periode 1
Ingangseisen	Geen

Plaats van de onderwijseenheid in het onderwijsprogramma

De cursus 'Tijdvak 3' is een van de overzichtscursussen die te plaatsen zijn binnen het onderdeel meesterschap. Dit wil zeggen dat de leraar de leerstof qua kennis en vaardigheden beheerst waarvoor hij verantwoordelijk is en de theoretische en praktische achtergronden van zijn vak kent. De leraar kan de leerstof op een begrijpelijke en aansprekende manier samenstellen, uitleggen en demonstreren hoe ermee gewerkt moet worden. De cursus sluit aan bij het onderdeel 'tijdvakken' uit de kennisbasis voor docenten geschiedenis. In het hele jaar worden alle tijdvakken uit die kennisbasis door middel van 10 overzichtscursussen aangeboden. Daarvan is deze cursus de derde. Binnen deze cursus wordt ook aandacht besteed aan domein 3, historisch redeneren.

Doelen en inhoud

Doelen

Aan het einde van de cursus is de student in staat:

- de verspreiding van het christendom in geheel Europa te beschrijven en te verklaren.
- het ontstaan en de verspreiding van de islam te beschrijven en te verklaren.
- de vervanging in West-Europa van de agrarisch-urbane cultuur door een zelfvoorzienende agrarische cultuur, georganiseerd via hofstelsel en horigheid, te beschrijven en te verklaren.
- het ontstaan van de feodale verhoudingen in het bestuur te beschrijven, te verklaren en te waarderen.

Inhoud

In de cursus staan de vroege middeleeuwen centraal. Een aantal onderwerpen krijgt daarin speciale aandacht: de vervanging van een agrarische-stedelijke samenleving door een agrarische samenleving gebaseerd op autarkie, de verspreiding van christendom en islam over Europa en het ontstaan van feodale machtsverhoudingen.

Relatie met Kennisbasis

Deze cursus draagt bij aan de volgende elementen van de kennisbasis:

domein	onderdeel									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. Conceptuele principes van het vak										
2. Vakdidactiek										
3. Historisch redeneren			3a, 3b, 3c, 3d, 3e, 3f, 3g, 3h							
4. Tijdvakken			3a, 3b, 3c, 3d							
5. Werking van de Nederlandse rechtsstaat										

Werkwijze en organisatie

Deze cursus bestaat uit zeven colleges.

Literatuur en leermiddelen

Literatuur (verplicht)

Hunt, L., & Martin, T.R. (2018). *The Making of the West, combined volume*. Boston & New York: Bedford Books.

Van Riessen, M., & Rovers, F. (2020). *Oriëntatie op geschiedenis. Basisboek voor de vakdocent*. Assen: Koninklijke van Gorcum Bv.

Van Straaten, D. (red.). (2020). *Historisch denken. Basisboek van de vakdocent*. Assen: Koninklijke van Gorcum Bv.

Toetsing

Kennistoets.

Aanvullende informatie

Verantwoording studielast (bij benadering)	
Bijeenkomsten	26 slu
Literatuur	28 slu
Tentamen	2 slu
Totaal	56 slu

Tijdvak 4: Tijd van steden en staten

Algemeen

Naam onderwijseenheid	Tijdvak 4: Tijd van steden en staten
Engelse vertaling	Era 4: Cities and states
SBU (Studiebelastinguren)/ ECTS	56/2
Studiejaar + periode	Jaar 1, periode 2
Ingangseisen	Geen

Plaats van de onderwijseenheid in het onderwijsprogramma

De cursus 'tijdvak 4' is een van de overzichtscursussen die te plaatsen zijn binnen het onderdeel meesterschap. Dit wil zeggen dat de leraar de leerstof qua kennis en vaardigheden beheerst waarvoor hij verantwoordelijk is en de theoretische en praktische achtergronden van zijn vak kent. De leraar kan de leerstof op een begrijpelijke en aansprekende manier samenstellen, uitleggen en demonstreren hoe ermee gewerkt moet worden. De cursus sluit aan bij het onderdeel 'tijdvakken' uit de kennisbasis voor docenten geschiedenis. In het hele jaar worden alle tijdvakken uit die kennisbasis door middel van 10 overzichtscursussen aangeboden. Daarvan is deze cursus de vierde. Binnen deze cursus wordt ook aandacht besteed aan domein 3, historisch redeneren.

Doelen en inhoud

Doelen

Aan het einde van de cursus is de student in staat:

- de opkomst van handel en ambacht die de basis legde voor het herleven van een agrarisch-urbane samenleving te beschrijven en verklaren.
- de opkomst van de stedelijke burgerij en de toenemende zelfstandigheid van steden te beschrijven en verklaren.
- het conflict in de christelijke wereld over de vraag of de wereldlijke dan wel de geestelijke macht het primaat behoorde te hebben te beschrijven en te verklaren.
- de expansie van de christelijke wereld naar buiten toe, onder andere in de vorm van de kruistochten te beschrijven en verklaren.
- het begin van staatsvorming en centralisatie te beschrijven en verklaren.

Inhoud

In de cursus staan centraal de opbloei vanaf de 11e eeuw van economie, staatkunde en religie en de onderlinge verbanden daartussen. Een aantal onderwerpen krijgt daarin speciale aandacht: de ontwikkeling van een handelseconomie, de uniciteit en dynamiek van de middeleeuwse stad, het voorzichtige ontstaan van een gecentraliseerde staatsvorm met de daarbij horende standenvertegenwoordiging, de uitbouw van de Kerkelijke macht, met als gevolg het conflict tussen kerkelijke en wereldlijke machthebbers, en de Kruistochten.

Relatie met Kennisbasis

Deze cursus draagt bij aan de volgende elementen van de kennisbasis:

domein	onderdeel									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. Conceptuele principes van het vak										
2. Vakdidactiek										
3. Historisch redeneren										
4. Tijdvakken				4a, 4b, 4c, 4d, 4e						
5. Werking van de Nederlandse rechtsstaat										

Werkwijze en organisatie

Deze cursus bestaat uit acht colleges.

Literatuur en leermiddelen

Literatuur (verplicht)

Hunt, L., & Martin, T.R. (2018). *The Making of the West, combined volume*. Boston & New York: Bedford Books.

Van Riessen, M., & Rovers, F. (2020). *Oriëntatie op geschiedenis. Basisboek voor de vakdocent*. Assen: Koninklijke van Gorcum Bv.

Van Straaten, D. (red.). (2020). *Historisch denken. Basisboek van de vakdocent*. Assen: Koninklijke van Gorcum Bv.

Toetsing

Kennistoets.

Aanvullende informatie

Verantwoording studielast (bij benadering)	
Bijeenkomsten	29 slu
Literatuur	25 slu
Tentamen	2 slu
Totaal	56 slu

Tijdvak 5: Tijd van ontdekkers en hervormers

Algemeen

Naam onderwijseenheid	Tijdvak 5: Tijd van ontdekkers en hervormers
Engelse vertaling	Era 5: Explorers and reformers
SBU (Studiebelastinguren)/ ECTS	56/2
Studiejaar + periode	Jaar 1, periode 2
Ingangseisen	Geen

Plaats van de onderwijseenheid in het onderwijsprogramma

De cursus 'tijdvak 5' is een van de overzichtscursussen die te plaatsen zijn binnen het onderdeel meesterschap. Dit wil zeggen dat de leraar de leerstof qua kennis en vaardigheden beheerst waarvoor hij verantwoordelijk is en de theoretische en praktische achtergronden van zijn vak kent. De leraar kan de leerstof op een begrijpelijke en aansprekende manier samenstellen, uitleggen en demonstreren hoe ermee gewerkt moet worden. De cursus sluit aan bij het onderdeel 'tijdvakken' uit de kennisbasis voor docenten geschiedenis. In het hele jaar worden alle tijdvakken uit die kennisbasis door middel van 10 overzichtscursussen aangeboden. Daarvan is deze cursus de vijfde. Binnen deze cursus wordt ook aandacht besteed aan domein 3, historisch redeneren.

Doelen en inhoud

Doelen

Aan het einde van de cursus is de student in staat:

- het veranderende wereldbeeld van de renaissance en het begin van nieuwe wetenschappelijke belangstelling te beschrijven en te verklaren.
- de hernieuwde oriëntatie op het erfgoed van de Klassieke Oudheid te beschrijven en te verklaren.
- het begin van de Europese expansie te beschrijven en te verklaren.
- de protestante Reformatie die de splitsing van de christelijke kerk in West-Europa tot gevolg had te beschrijven en te verklaren.
- het conflict in de Nederlanden dat resulteerde in de stichting van een Nederlandse staat te beschrijven en te verklaren.
- alternatieve jaartallen voor het begin van dit tijdvak te bepalen en te beargumenteren.

Inhoud

In de cursus staat de renaissance centraal. Een aantal onderwerpen krijgt daarin speciale aandacht: het veranderende mens- en wereldbeeld, het begin van de overzeese Europese expansie en de splitsing van de christelijke kerk en het ontstaan van een onafhankelijke Nederlandse staat.

Relatie met Kennisbasis

Deze cursus draagt bij aan de volgende elementen van de kennisbasis:

domein	onderdeel									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. Conceptuele principes van het vak										
2. Vakdidactiek										
3. Historisch redeneren		2g		3a 3b 3c 3d 3e 3f 3g						
4. Tijdvakken					5a 5b 5c 5d 5e					
5. Werking van de Nederlandse rechtsstaat										

Werkwijze en organisatie

Deze cursus bestaat uit acht colleges.

Literatuur en leermiddelen

Literatuur (verplicht)

Hunt, L., & Martin, T.R. (2018). *The Making of the West, combined volume*. Boston & New York: Bedford Books.

Van Riessen, M., & Rovers, F. (2020). *Oriëntatie op geschiedenis. Basisboek voor de vakdocent*. Assen: Koninklijke van Gorcum Bv.

Van Straaten, D. (red.). (2020). *Historisch denken. Basisboek van de vakdocent*. Assen: Koninklijke van Gorcum Bv.

Toetsing

Kennistoets.

Aanvullende informatie

Verantwoording studielast (bij benadering)	
Bijeenkomsten	29 slu
Literatuurstudie en voorbereiding tentamen	25 slu
Tentamen	2 slu
Totaal	56 slu

Tijdvak 6: Tijd van regenten en vorsten

Algemeen

Naam onderwijseenheid	Tijdvak 6: Tijd van regenten en vorsten
Engelse vertaling	Era 6: Regents and kings
SBU (Studiebelastinguren)/ ECTS	56/2
Studiejaar + periode	Jaar 1, periode 2
Ingangseisen	Geen

Plaats van de onderwijseenheid in het onderwijsprogramma

De cursus 'tijdvak 6' is een van de overzichtscursussen die te plaatsen zijn binnen het onderdeel meesterschap. Dit wil zeggen dat de leraar de leerstof qua kennis en vaardigheden beheerst waarvoor hij verantwoordelijk is en de theoretische en praktische achtergronden van zijn vak kent. De leraar kan de leerstof op een begrijpelijke en aansprekende manier samenstellen, uitleggen en demonstreren hoe ermee gewerkt moet worden. De cursus sluit aan bij het onderdeel 'tijdvakken' uit de kennisbasis voor docenten geschiedenis. In het hele jaar worden alle tijdvakken uit die kennisbasis door middel van 10 overzichtscursussen aangeboden. Daarvan is deze cursus de zesde. Binnen deze cursus wordt ook aandacht besteed aan domein 3, historisch redeneren.

Doelen en inhoud

Doelen

Aan het einde van de cursus is de student in staat:

- wereldwijde handelscontacten, handelskapitalisme en het begin van een wereldeconomie, te beschrijven en te verklaren.
- de bijzondere plaats in staatkundig opzicht en de bloei in economisch en cultureel opzicht van de Nederlandse Republiek te beschrijven en te verklaren.
- het streven van vorsten naar absolute macht te beschrijven en te verklaren.
- de wetenschappelijke revolutie te beschrijven en te verklaren.

Inhoud

In de cursus staan de Republiek en de ontwikkeling van het vroegmoderne wetenschappelijke denken centraal. Een aantal onderwerpen krijgt daarin speciale aandacht: De burgerlijke cultuur van de Republiek en het bijzondere aspect van rationalisme en empirisme.

Relatie met Kennisbasis

Deze cursus draagt bij aan de volgende elementen van de kennisbasis:

domein	onderdeel									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. Conceptuele principes van het vak										
2. Vakdidactiek										
3. Historisch redeneren										
4. Tijdvakken						6a, 6b, 6c, 6d				
5. Werking van de Nederlandse rechtsstaat										

Werkwijze en organisatie

Deze cursus bestaat uit acht colleges.

Literatuur en leermiddelen

Literatuur (verplicht)

Hunt, L., & Martin, T.R. (2018). *The Making of the West, combined volume*. Boston & New York: Bedford Books.

Van Riessen, M., & Rovers, F. (2020). *Oriëntatie op geschiedenis. Basisboek voor de vakdocent*. Assen: Koninklijke van Gorcum Bv.

Van Straaten, D. (red.). (2020). *Historisch denken. Basisboek van de vakdocent*. Assen: Koninklijke van Gorcum Bv.

Toetsing

Kennistoets.

Aanvullende informatie

Verantwoording studielast (bij benadering)	
Bijeenkomsten	29 slu
Literatuurstudie en voorbereiding tentamen	25 slu
Tentamen	2 slu
Totaal	56 slu

Tijdvak 7: Tijd van pruiken en revoluties

Algemeen

Naam onderwijseenheid	Tijdvak 7:Tijd van pruiken en revoluties
Engelse vertaling	Era 7: Wigs and revolutions
SBU (Studiebelastinguren)/ ECTS	84/3
Studiejaar + periode	Jaar 1, periode 3
Ingangseisen	Geen

Plaats van de onderwijseenheid in het onderwijsprogramma

De cursus 'tijdvak 7' is een van de overzichtscursussen die te plaatsen zijn binnen het onderdeel meesterschap. Dit wil zeggen dat de leraar de leerstof qua kennis en vaardigheden beheerst waarvoor hij verantwoordelijk is en de theoretische en praktische achtergronden van zijn vak kent. De leraar kan de leerstof op een begrijpelijke en aansprekende manier samenstellen, uitleggen en demonstreren hoe ermee gewerkt moet worden. De cursus sluit aan bij het onderdeel 'tijdvakken' uit de kennisbasis voor docenten geschiedenis. In het hele jaar worden alle tijdvakken uit die kennisbasis door middel van 10 overzichtscursussen aangeboden. Daarvan is deze cursus de zevende. Binnen deze cursus wordt ook aandacht besteed aan domein 3, historisch redeneren.

Doelen en inhoud

Doelen

Aan het einde van de cursus is de student in staat:

- Rationeel optimisme en 'verlicht denken' dat werd toegepast op alle terreinen van de samenleving: godsdienst, politiek, economie en sociale verhoudingen te beschrijven en verklaren.
- Voortbestaan van het ancien régime met pogingen om het vorstelijk bestuur op eigentijdse verlichte wijze vorm te geven (verlicht absolutisme) te beschrijven en verklaren.
- Uitbouw van de Europese overheersing, met name in de vorm van plantagekolonien en de daarmee verbonden transatlantische slavenhandel, en de opkomst van het abolitionisme te beschrijven en verklaren.
- De democratische revoluties in westerse landen met als gevolg discussies over grondwetten, grondrechten en staatsburgerschap te beschrijven en verklaren.

Inhoud

In de cursus staan de transatlantische slavenhandel en de ontwikkelingen die leiden tot de Amerikaanse, Franse en Bataafse revoluties centraal. Een aantal onderwerpen krijgt daarin speciale aandacht: de invloed van de Verlichting en het verloop van revoluties.

Relatie met Kennisbasis

Deze cursus draagt bij aan de volgende elementen van de kennisbasis:

domein	onderdeel									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. Conceptuele principes van het vak										
2. Vakdidactiek										
3. Historisch redeneren										
4. Tijdvakken							7a, 7b, 7c, 7d			
5. Werking van de Nederlandse rechtsstaat										

Werkwijze en organisatie

Deze cursus bestaat uit acht colleges.

Literatuur en leermiddelen

Literatuur (verplicht)

Hunt, L., & Martin, T.R. (2018). *The Making of the West, combined volume*. Boston & New York: Bedford Books.

Van Riessen, M., & Rovers, F. (2020). *Oriëntatie op geschiedenis. Basisboek voor de vakdocent*. Assen: Koninklijke van Gorcum Bv.

Van Straaten, D. (red.). (2020). *Historisch denken. Basisboek van de vakdocent*. Assen: Koninklijke van Gorcum Bv.

Toetsing

Kennistoets.

Aanvullende informatie

Verantwoording studielast (bij benadering)	
Bijeenkomsten	32 slu
Literatuur bestuderen	52 slu
Totaal	84 slu

Tijdvak 8: Tijd van burgers en stoommachines

Algemeen

Naam onderwijseenheid	Tijdvak 8: Tijd van burgers en stoommachines
Engelse vertaling	Era 8: Citizens and steam engines
SBU (Studiebelastinguren)/ ECTS	84/3
Studiejaar + periode	Jaar 1, periode 3
Ingangseisen	Geen

Plaats van de onderwijseenheid in het onderwijsprogramma

De cursus 'tijdvak 8' is een van de overzichtscursussen die te plaatsen zijn binnen het onderdeel meesterschap. Dit wil zeggen dat de leraar de leerstof qua kennis en vaardigheden beheerst waarvoor hij verantwoordelijk is en de theoretische en praktische achtergronden van zijn vak kent. De leraar kan de leerstof op een begrijpelijke en aansprekende manier samenstellen, uitleggen en demonstreren hoe ermee gewerkt moet worden. De cursus sluit aan bij het onderdeel 'tijdvakken' uit de kennisbasis voor docenten geschiedenis. In het hele jaar worden alle tijdvakken uit die kennisbasis door middel van 10 overzichtscursussen aangeboden. Daarvan is deze cursus de achtste. Binnen deze cursus wordt ook aandacht besteed aan domein 3, historisch redeneren.

Doelen en inhoud

Doelen

Aan het einde van de cursus is de student in staat:

- de opkomst van de politiek-maatschappelijke stromingen nationalisme, liberalisme, socialisme, confessionalisme en feminisme, te beschrijven en te verklaren.
- voortschrijdende democratisering, met deelname van steeds meer mannen en vrouwen aan het politieke proces, te beschrijven en verklaren.
- de industriële revolutie die in de westerse wereld de basis legde voor de industriële samenleving, te beschrijven en te verklaren.
- de moderne vorm van imperialisme die verband hield met de industrialisatie te beschrijven en te verklaren.
- discussies over de 'sociale kwestie' te beschrijven en te verklaren.
- de opkomst van de emancipatiebewegingen te beschrijven en te verklaren.

Inhoud

In de cursus staan de gevolgen van de Franse en de industriële revoluties centraal. Een aantal onderwerpen krijgt daarin speciale aandacht: emancipatiebewegingen en de ismen.

Relatie met Kennisbasis

Deze cursus draagt bij aan de volgende elementen van de kennisbasis:

domein	onderdeel									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. Conceptuele principes van het vak										
2. Vakdidactiek										
3. Historisch redeneren										
4. Tijdvakken								8a, 8b, 8c, 8d, 8e, 8f		
5. Werking van de Nederlandse rechtsstaat										

Werkwijze en organisatie

Deze cursus bestaat uit acht colleges.

Literatuur en leermiddelen

Literatuur (verplicht)

Hunt, L., & Martin, T.R. (2018). *The Making of the West, combined volume*. Boston & New York: Bedford Books.

Van Riessen, M., & Rovers, F. (2020). *Oriëntatie op geschiedenis. Basisboek voor de vakdocent*. Assen: Koninklijke van Gorcum Bv.

Van Straaten, D. (red.). (2020). *Historisch denken. Basisboek van de vakdocent*. Assen: Koninklijke van Gorcum Bv.

Toetsing

Kennistoets.

Aanvullende informatie

Verantwoording studielast (bij benadering)	
Bijeenkomsten	32 slu
Zelfstudie	32 slu
Huiswerk Seixas	20 slu
Totaal	84 slu

Tijdvak 9: Tijd van de wereldoorlogen

Algemeen

Naam onderwijseenheid	Tijdvak 9: Tijd van de wereldoorlogen
Engelse vertaling	Era 9: World wars
SBU (Studiebelastinguren)/ ECTS	84/3
Studiejaar + periode	Jaar 1, periode 4
Ingangseisen	Geen

Plaats van de onderwijseenheid in het onderwijsprogramma

De cursus 'tijdvak 9' is een van de overzichtscursussen die te plaatsen zijn binnen het onderdeel meesterschap. Dit wil zeggen dat de leraar de leerstof qua kennis en vaardigheden beheerst waarvoor hij verantwoordelijk is en de theoretische en praktische achtergronden van zijn vak kent. De leraar kan de leerstof op een begrijpelijke en aansprekende manier samenstellen, uitleggen en demonstreren hoe ermee gewerkt moet worden. De cursus sluit aan bij het onderdeel 'tijdvakken' uit de kennisbasis voor docenten geschiedenis. In het hele jaar worden alle tijdvakken uit die kennisbasis door middel van 10 overzichtscursussen aangeboden. Daarvan is deze cursus de negende. Binnen deze cursus wordt ook aandacht besteed aan domein 3, historisch redeneren.

Doelen en inhoud

Doelen

Aan het einde van de cursus is de student in staat:

- de rol van moderne propaganda en communicatiemiddelen en vormen van massa-organisatie te beschrijven en te verklaren.
- het in praktijk brengen van de totalitaire ideologieën (communisme en fascisme/nationaalsocialisme) te beschrijven en te verklaren.
- de crisis van het wereldkapitalisme te beschrijven en te verklaren.
- het voeren van twee wereldoorlogen te beschrijven en te verklaren.
- racisme en discriminatie, die leidden tot genocide, in het bijzonder op de joden, te beschrijven en te verklaren.
- de Duitse bezetting van Nederland te beschrijven en te verklaren.
- verwoestingen op niet eerder vertoonde schaal door massavernietigingswapens, en de betrokkenheid van de burgerbevolking bij oorlogvoering, te beschrijven en te verklaren.
- vormen van verzet tegen het West-Europese imperialisme te beschrijven en te verklaren.

Inhoud

In de cursus staan beide wereldoorlogen centraal. Een aantal onderwerpen krijgt daarin speciale aandacht: totalitaire staten, het verloop van de oorlogen, de Shoah, de wereldcrisis van de jaren dertig, de bezetting van Nederland en het dekolonisatieproces.

Relatie met Kennisbasis

Deze cursus draagt bij aan de volgende elementen van de kennisbasis:

domein	onderdeel									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. Conceptuele principes van het vak										
2. Vakdidactiek										
3. Historisch redeneren										
4. Tijdvakken									9a, 9b, 9c, 9d, 9e, 9f, 9g, 9h	
5. Werking van de Nederlandse rechtsstaat										

Werkwijze en organisatie

Deze cursus bestaat uit zeven colleges.

Literatuur en leermiddelen

Literatuur (verplicht)

Hunt, L., & Martin, T.R. (2018). *The Making of the West, combined volume*. Boston & New York: Bedford Books.

Van Riessen, M., & Rovers, F. (2020). *Oriëntatie op geschiedenis. Basisboek voor de vakdocent*. Assen: Koninklijke van Gorcum Bv.

Van Straaten, D. (red.). (2020). *Historisch denken. Basisboek van de vakdocent*. Assen: Koninklijke van Gorcum Bv.

Toetsing

Kennistoets.

Aanvullende informatie

Verantwoording studielast (bij benadering)	
Bijeenkomsten	35 slu
Literatuurstudie	47 slu
Tentamen	2 slu
Totaal	84 slu

Tijdvak 10: Tijd van televisie en computer

Algemeen

Naam onderwijsseenheid	Tijdvak 10: Tijd van televisie en computer
Engelse vertaling	Television and computer
SBU (Studiebelastinguren)/ ECTS	84/3
Studiejaar + periode	Jaar 1, periode 4
Ingangseisen	Geen

Plaats van de onderwijsseenheid in het onderwijsprogramma

De cursus 'tijdvak 10' is een van de overzichtscursussen die te plaatsen zijn binnen het onderdeel meesterschap. Dit wil zeggen dat de leraar de leerstof qua kennis en vaardigheden beheerst waarvoor hij verantwoordelijk is en de theoretische en praktische achtergronden van zijn vak kent. De leraar kan de leerstof op een begrijpelijke en aansprekende manier samenstellen, uitleggen en demonstreren hoe ermee gewerkt moet worden. De cursus sluit aan bij het onderdeel 'tijdvakken' uit de kennisbasis voor docenten geschiedenis. In het hele jaar worden alle tijdvakken uit die kennisbasis door middel van 10 overzichtscursussen aangeboden. Daarvan is deze cursus de laatste. Binnen deze cursus wordt ook aandacht besteed aan domein 3, historisch redeneren.

Doelen en inhoud

Doelen

Aan het einde van de cursus is de student in staat:

- de dekolonisatie die een eind maakte aan de westerse hegemonie in de wereld, te beschrijven en te verklaren.
- de verdeling van de wereld in twee ideologische blokken, en de wapenwedloop en de daaruit voortvloeiende dreiging van een atoomoorlog, te beschrijven en te verklaren.
- de toenemende westerse welvaart, die vanaf de jaren zestig van de twintigste eeuw aanleiding gaf tot ingrijpende sociaal-culturele veranderingsprocessen, te beschrijven en te verklaren.
- de ontwikkeling van pluriforme en multiculturele samenlevingen te beschrijven en te verklaren.

Inhoud

In de cursus staat de moderne ontwikkeling van onze samenleving centraal. Een aantal onderwerpen krijgt daarin speciale aandacht: dekolonisatie, Koude Oorlog en de multi-culturele samenleving. Historische gebeurtenissen en processen zullen vanuit sociaaleconomische, mentaal-culturele en/of politiek-bestuurlijke invalshoek belicht worden.

Relatie met Kennisbasis

Deze cursus draagt bij aan de volgende elementen van de kennisbasis:

domein	onderdeel										
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1. Conceptuele principes van het vak											
2. Vakdidactiek											
3. Historisch redeneren											
4. Tijdvakken											10a, 10b, 10c, 10d, 10e
5. Werking van de Nederlandse rechtsstaat											

Werkwijze en organisatie

Deze cursus bestaat uit zeven colleges.

Literatuur en leermiddelen

Literatuur (verplicht)

Hunt, L., & Martin, T.R. (2018). *The Making of the West, combined volume*. Boston & New York: Bedford Books.

Van Riessen, M., & Rovers, F. (2020). *Oriëntatie op geschiedenis. Basisboek voor de vakdocent*. Assen: Koninklijke van Gorcum Bv.

Van Straaten, D. (red.). (2020). *Historisch denken. Basisboek van de vakdocent*. Assen: Koninklijke van Gorcum Bv.

Door de docent aangereikte literatuur als upload of link.

Toetsing

Kennistoets.

Aanvullende informatie

Verantwoording studielast (bij benadering)	
Bijeenkomsten	28 slu
Literatuurstudie en tentamenvoorbereiding	54 slu
Tentamen	2 slu
Totaal	84 slu

Vakdidactiek: basisconcepten van het schoolvak geschiedenis

Algemeen

Naam onderwijseenheid	Vakdidactiek: basisconcepten van het schoolvak geschiedenis
Engelse vertaling	Teaching methods: basic concepts of history
SBU (Studiebelastinguren)/ ECTS	84/3
Studiejaar + periode	Jaar 1, periode 1
Ingangseisen	Geen
Aanwezigheidsplicht	Ja

Plaats van de onderwijseenheid in het onderwijsprogramma

Deze cursus laat de student kennismaken met de basisconcepten van het vak geschiedenis en sluit daarmee aan bij de vakdidactische bekwaamheid van de docent ten aanzien van het dagelijks werk in de klas en door het jaar heen.

Doelen en inhoud

Doelen

Aan het einde van de cursus is de student in staat:

- in eigen woorden de fundamenteën van het vakgebied uit te leggen.
- verschillende theorieën over het nut van het schoolvak voor de maatschappelijke ontwikkeling van leerlingen toe te passen. Ook kan hij een beargumenteerde keuze maken tussen deze theorieën.
- in eigen woorden enkele belangrijke ontwikkelingspsychologische theorieën uit te leggen.
- in eigen woorden uit te leggen hoe het geschiedenisprogramma er binnen het Nederlandse onderwijssysteem uit ziet en waarom dit programma zo vormgegeven is.
- geschiedkundige curricula te herkennen in schoolmethodes voor de onderbouw.
- de plaats van geschiedenis binnen het leergebied M&M en in het vak burgerschap op het MBO te kunnen duiden.

Inhoud

Geschiedenisdidactiek houdt zich bezig met de vraag hoe je het beste les kan geven in het schoolvak geschiedenis, met als uitgangspunt het leren van leerlingen. Daarvoor behandelen we de fundamenteën van het schoolvak geschiedenis en van de geschiedwetenschap.

Relatie met Kennisbasis

Deze cursus draagt bij aan de volgende elementen van de kennisbasis:

domein	onderdeel									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. Conceptuele principes van het vak	1a, 1b	2b, 2c								
2. Vakdidactiek	1a, 1c									
3. Historisch redeneren										
4. Tijdvakken										
5. Werking van de Nederlandse rechtsstaat										

Werkwijze en organisatie

Deze cursus bestaat uit zeven colleges.

Literatuur en leermiddelen

Literatuur (verplicht)

Wilschut, A., Van Straaten, D., & Van Riessen, M. (2013). *Geschiedenisdidactiek. Handboek voor de vakdocent*. Bussum: Coutinho.

Literatuur wordt tijdens het college verstrekt en zal online beschikbaar zijn.

Toetsing

Kennistoets.

Aanvullende informatie

Verantwoording studielast (bij benadering)	
Bijeenkomsten	14 slu
Literatuurstudie en tentamenvoorbereiding	38 slu
Opdrachten	30 slu
Tentamen	2 slu
Totaal	84 slu

Vakdidactiek: doelen

Algemeen

Naam onderwijseenheid	Vakdidactiek: doelen
Engelse vertaling	Teaching methods: objectives
SBU (Studiebelastinguren)/ ECTS	56/2
Studiejaar + periode	Jaar 1, periode 2
Ingangseisen	Deelname eerder gegeven vakdidactiekonderdelen
Aanwezigheidsplicht	Ja

Plaats van de onderwijseenheid in het onderwijsprogramma

Deze cursus laat de student basisinzichten, doelen en succescriteria ontwikkelen en sluit daarmee aan bij de vakdidactische bekwaamheid van de docent ten aanzien van het dagelijks werk in de klas en door het jaar heen.

Doelen en inhoud

Doelen

Aan het einde van de cursus is de student in staat:

- leer- en lesdoelen te formuleren op basis van basisinzichten.
- een hiërarchie in leerdoelen aan te brengen.
- de taxonomie van Bloom/Krathwohl toe te passen.
- een leerdoel op te delen in succescriteria.
- leerdoelen te verantwoorden op basis van officiële voorschriften (bijv. de door het Ministerie voorgeschreven kerndoelen).

Inhoud

Bij geschiedenisdidactiek houden we ons bezig met de vraag hoe je het beste les kunt geven in het schoolvak geschiedenis, met als uitgangspunt het leren van leerlingen. In deze cursus bouwen we voort op hetgeen in de cursus vakdidactiek: basisconcepten van het schoolvak geschiedenis is behandeld. Hoe kunnen we leer- en lesdoelen formuleren die precies aangeven wat we met ons onderwijs willen bereiken (en die recht doen aan hetgeen we als fundamenteel voor het geschiedonderwijs beschouwen)? Verder leren we hoe we deze doelen taxonomisch kunnen plaatsen.

Relatie met Kennisbasis

Deze cursus draagt bij aan de volgende elementen van de kennisbasis:

domein	onderdeel									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. Conceptuele principes van het vak	1a, 1b, 1c, 1d, 1e	2a, 2b								
2. Vakdidactiek	1a, 1b, 1c									
3. Historisch redeneren										
4. Tijdvakken										
5. Werking van de Nederlandse rechtsstaat										

Werkwijze en organisatie

Deze cursus bestaat uit acht colleges. In ieder college zal doormiddel van (peer)feedback de ontwikkeling van studenten ten aanzien van het formuleren van doelen, basisinzichten en succescriteria centraal staan.

Literatuur en leermiddelen

Literatuur (verplicht)

Van Straaten, D. (red.). (2020). *Historisch denken. Basisboek van de vakdocent*. Assen: Koninklijke van Gorcum Bv.

Wilschut, A., Van Straaten, D., & Van Riessen, M. (2013). *Geschiedenisdidactiek. Handboek voor de vakdocent*. Bussum: Coutinho.

Literatuur wordt tijdens het college verstrekt.

Toetsing

Kennistoets.

Aanvullende informatie

Verantwoording studielast (bij benadering)	
Bijeenkomsten	16 slu
Literatuurstudie	20 slu
Maken verwerkingsopdrachten	20 slu
Totaal	56 slu

Vakdidactiek: organiseren van les en lessenreeks

Algemeen

Naam onderwijseenheid	Vakdidactiek: organiseren van les en lessenreeks
Engelse vertaling	Teaching methods: organizing a lesson and lesson cycle
SBU (Studiebelastinguren)/ ECTS	56/2
Studiejaar + periode	Jaar 1, periode 3
Ingangseisen	Deelname eerder gegeven vakdidactiekonderdelen
Aanwezigheidsplicht	Ja

Plaats van de onderwijseenheid in het onderwijsprogramma

Deze cursus laat de student een onderwijsprogramma samenstellen en ontwikkelen en sluit daarmee aan bij de vakdidactische bekwaamheid van de docent ten aanzien van het dagelijks werk in de klas en door het jaar heen.

Doelen en inhoud

Doelen

Aan het einde van de cursus is de student in staat:

- leermiddelen te kiezen die passen bij de fasen van een les en bij de geformuleerde doelen.
- op doeltreffende wijze te kunnen werken met de volgende leermiddelen: voorwerp, afbeelding, historische kaartbron, verhalende bron, tekstuele bron, filmfragment, bron uit actualiteit.
- werkvormen te kiezen bij de gekozen leermiddelen en de geformuleerde doelen.

Inhoud

Geschiedenisdidactiek houdt zich bezig met de vraag hoe je het beste les kan geven in het schoolvak geschiedenis, met als uitgangspunt het leren van leerlingen. Bij vakdidactiek: organiseren van les en lessenreeks staat de werkvorm en de inzet van leermiddelen in relatie tot de lespraktijk centraal.

Relatie met Kennisbasis

Deze cursus draagt bij aan de volgende elementen van de kennisbasis:

domein	onderdeel									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. Conceptuele principes van het vak										
2. Vakdidactiek	1a, 1b, 1c, 1d	2a, 2b, 2c	3a, 3b							
3. Historisch redeneren										
4. Tijdvakken										
5. Werking van de Nederlandse rechtsstaat										

Werkwijze en organisatie

Deze cursus bestaat uit acht colleges.

Literatuur en leermiddelen

Literatuur (verplicht)

Wilschut, A., Van Straaten, D., & Van Riessen, M. (2013). *Geschiedenisdidactiek. Handboek voor de vakdocent*. Bussum: Coutinho.

Literatuur wordt tijdens het college verstrekt en zal online beschikbaar zijn.

Toetsing

Dossier.

Het eindproduct van de cursus is één les waarin de zeven besproken leermiddelen (voorwerp, tekst, actualiteit, beeld, kaart, verhaal en film) zijn opgenomen. Je ontwerpt deze les met behulp van het Activerende Directe Instructie Model (ADI-model).

Aanvullende informatie

Verantwoording studielast (bij benadering)	
Bijeenkomsten	16 slu
Literatuurstudie	15 slu
Ontwerpen eindopdracht	25 slu
Totaal	56 slu

Vakdidactiek: toetsing

Algemeen

Naam onderwijseenheid	Vakdidactiek: toetsing
Engelse vertaling	Teaching methods: testing
SBU (Studiebelastinguren)/ ECTS	84/3
Studiejaar + periode	Jaar 1, periode 4
Ingangseisen	Deelname eerder gegeven vakdidactiekonderdelen
Aanwezigheidsplicht	Ja

Plaats van de onderwijseenheid in het onderwijsprogramma

Deze cursus laat de student evaluaties van onderwijs ontwikkelen en sluit daarmee aan bij de vakdidactische bekwaamheid van de docent ten aanzien van het dagelijks werk in de klas en door het jaar heen.

Doelen en inhoud

Doelen

Aan het einde van de cursus is de student in staat:

- de functies van evaluatie in het geschiedenisonderwijs uit te leggen;
- evaluatiemiddelen te noemen en uitleggen wanneer die het best kunnen worden ingezet; gebruik te maken van divergerende evaluatiemiddelen, waarbij het resultaat per leerling uiteenloopt en diverse resultaten goed kunnen zijn, en convergerende toetsvormen, waarbij één uitkomst juist is.
- uit te leggen wat bedoeld wordt met de validiteit en betrouwbaarheid van een toets;
- een valide en betrouwbare geschiedenistoets samen te stellen;
- verschillende soorten gesloten en open toetsvragen te gebruiken;
- toetsvragen te formuleren die voldoen aan technische kwaliteitscriteria; een correctiemodel voor convergerende en divergerende toetsvormen maken, bestaande uit de juiste antwoorden, een scoringsvoorschrift en de wijze waarop de uitslag wordt berekend;

Inhoud

Geschiedenisdidactiek houdt zich bezig met de vraag hoe je het beste les kan geven in het schoolvak geschiedenis, met als uitgangspunt het leren van leerlingen. Bij vakdidactiek: toetsing staat evaluatie en de ontwikkeling van toetsen centraal. Er is aandacht voor de theorie achter toetsing en de ontwikkeling van toetsmateriaal. Daarnaast is er aandacht voor visievorming. De module sluit aan bij de actuele ontwikkelingen in het onderwijsveld: formatieve toetsing, feedback en rubrics.

Relatie met Kennisbasis

Deze cursus draagt bij aan de volgende elementen van de kennisbasis:

domein	onderdeel									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. Conceptuele principes van het vak										
2. Vakdidactiek				4a, 4b						
3. Historisch redeneren										
4. Tijdvakken										
5. Werking van de Nederlandse rechtsstaat										

Werkwijze en organisatie

De cursus bestaat uit zeven colleges. De colleges bestaan deels uit theorie, deels uit het ontwerpen van materialen. Er is regelmatig sprake van peer-feedback en formatieve evaluatie.

Literatuur en leermiddelen

Literatuur (verplicht)

Van Straaten, D. (red.). (2020). *Historisch denken. Basisboek van de vakdocent*. Assen: Koninklijke van Gorcum Bv.

Wilschut, A., Van Straaten, D., & Van Riessen, M. (2013). *Geschiedenisdidactiek. Handboek voor de vakdocent*. Bussum: Coutinho.

Literatuur wordt tijdens het college verstrekt en zal online beschikbaar zijn.

Toetsing

Kennistoets.

Aanvullende informatie

Verantwoording studielast (bij benadering)	
Bijeenkomsten	14 slu
Literatuurstudie	28 slu
Opdrachten voor en na colleges	30 slu
Tentamenvoorbereiding en afname	12 slu
Totaal	84 slu

Eindassessment jaar 1

Algemeen

Naam onderwijsseenheid	Eindassessment jaar 1
Engelse vertaling	Final assessment year 1
SBU (Studiebelastinguren)/ ECTS	56/2
Studiejaar + periode	Jaar 1, periode 4
Ingangseisen	Geen

Plaats van de onderwijsseenheid in het onderwijsprogramma

Aan het einde van het studiejaar dient de propedeusestudent aan te tonen dat alle vakken in voldoende mate in onderling verband zijn verwerkt. Het eindassessment dekt daarom ook in theorie alle onderwijsdoelen van jaar 1 en is daarmee de afrondende cursus van het propedeusejaar.

Doelen en inhoud

Doelen

De student kan aan het einde van het studiejaar:

- binnen een beperkte tijd een werkvorm ontwerpen op basis van gegeven materialen die passen bij één van de tien tijdvakken.
- een onderbouwde toetsvorm voor die werkvorm ontwikkelen.
- uitleggen hoe de werkvorm aansluit bij vakdoelen uit de basisvorming en eigen vakvisie.
- de relatie met de kennisbasis en de inhoudelijke colleges in het propedeusejaar aangeven voor het onderwerp van de door hem ontworpen werkvorm.
- uitleggen hoe de werkvorm aansluit bij behandelde leertheorieën.
- in eigen woorden aangeven hoe het propedeusejaar heeft bijgedragen aan zijn professionele ontwikkeling en welke leervragen hij in het tweede jaar wil beantwoorden.

Inhoud

N.v.t.

Relatie met Kennisbasis

Het assessment dekt alle domeinen van de kennisbasis (zoals getoetst in jaar 1) af, slechts een deel van domein 4 wordt afgedekt (afhankelijk van de inhoud die een student krijgt toebedeeld).

Werkwijze en organisatie

Mondeling assessment op basis van een individuele ontwerpopdracht

Literatuur en leermiddelen

Literatuur (verplicht)

Geen

Toetsing

Performance-assessment.

Mondeling assessment met twee assessoren.

Aanvullende informatie

Studielast: variërend per student.

Drama Gamma

Algemeen

Naam onderwijseenheid:	Drama Gamma
Engelse vertaling	Drama
SBU/ EC's:	28/1
Studiejaar + periode:	Studiejaar 1,
Ingangseisen:	Geen
Aanwezigheidsplicht:	Aanwezigheid (100%), leerdoel, presentatie , verhaal vertellen, afronden met gesprek of reflectie verslag

Plaats van de onderwijseenheid in het onderwijsprogramma

De module 'Drama' helpt mee aan de vorming tot professioneel docent.
De inhoud is vakoverstijgend en valt onder het meesterschapsdomein.

Doelen en inhoud

Doelen

De student

- werkt aan zijn persoonlijke leerdoel;
- wordt zich bewust van zijn fysieke houding en het effect daarvan op anderen;
- begrijpt het belang van non-verbale communicatie;
- wordt gestimuleerd zijn comfortzone te vergroten;
- doet een beroep op zijn creativiteit;
- vergroot zijn zelfvertrouwen;
- leert zijn medestudenten op een andere manier kennen;
- wordt aangesproken op zijn improvisatievermogen.

Inhoud

Naast vakkennis is het belangrijk dat je als docent ook boeiend vertelt, dat je je non-verbale communicatie inzet, alert bent en uit je comfortzone gaat.

Door verschillende dramaoefeningen ga je hier aan werken. Alle oefeningen en opdrachten worden direct of indirect gekoppeld aan het docentschap.

Je traint je non-verbale sensibiliteit en vaardigheden. Je wordt je bewust van je lichaam, stem, houding en uitstraling en leert zo je lijf in te zetten als instrument.

Drama wordt als middel ingezet voor de volgende functies (*Werken met drama - Sjaak Vane*):

- 1) een sociale functie (voor plezier en de sociaal contacten);
- 2) een creatieve functie (om je creativiteit te ontwikkelen, leren vormgeven eigen ideeën);
- 3) een persoonsvormende functie (om te leren jezelf uit te drukken, om jezelf te ontplooien).

Werkwijze en organisatie

De module wordt in één van de 4 periodes ingeroosterd, één blokkuur per week. Er zijn in totaal 16 contacturen. Om roostertechnische redenen wordt daar incidenteel van afgeweken. De contacturen worden dan in een workshopvorm (bijvoorbeeld 4 x 4 uur) aangeboden. In de regel vinden de lessen plaats in dramalokaal D012.

Toetsing

Een voldoende (geheeltallig cijfer 6 t/m 10) wordt slechts toegekend als de student heeft voldaan aan de eisen van de module. Voor een positieve afronding van de module ontvang je één studiepunt.

Activiteit	Formele eisen
1. Aanwezigheid	100%. <ul style="list-style-type: none"> Mis je 1 bijeenkomst, dan krijg je aan het eind van de periode de mogelijkheid te herkansen door een inhaalles bij te wonen. De inhaalles is telkens op de eerste dag van de tentamenweek van 09.25-11.15 uur in D012. Aanmelden bij je docent is verplicht! Mis je 2 bijeenkomsten, dan heb je een inhaalles en een extra opdracht. Informeer bij je dramadocent over deze opdracht. Mis je 3 of meer bijeenkomsten, ontvang je geen studiepunten.
2. Persoonlijk leerdoel	1) Je formuleert een leerdoel in de eerste les 2) In het reflectie gesprek of verslag vertel / beschrijf je hoe je hebt gewerkt aan je persoonlijk leerdoel . En wat de uitkomst is.
3. presentatie	In de les presenteer je een verhaal wat je op een beeldende manier kunt vertellen. Zowel de docent als je medestudenten geven feedback op jouw presentatie.
4. Inzet	Actief en met een open houding meedoen met de oefeningen en opdrachten tijdens de bijeenkomsten.

Persoonlijk leerdoel

- Denk na over een persoonlijk leerdoel.
- Wat wil je leren tijdens deze module?
- Het leerdoel moet gekoppeld zijn aan het docentschap.
- Dit onderdeel bestaat uit
  - Stappenplan
  - Presentatie
  - Reflectie

A. Stappenplan & reflectie

Met onderstaand stappenplan maak je je leerdoel concreet.

1. Formuleer jouw leerdoel:
  - a) Een leerdoel begint altijd met: Ik
  - b) Daarna het woord 'wil'. Ik wil ...
  - c) Vervolgens het gedeelte benoemen wat je wilt leren: het eigenlijke doel (de vaardigheid). Let op: het leerdoel moet gekoppeld zijn aan het docentschap.
Bijvoorbeeld:
    - Ik wil mezelf meer laten zien.
    - Ik wil duidelijker mijn grens aangeven.
    - Ik wil bewust worden van mijn fysieke houding.
2. Leg uit waarom je voor dit leerdoel kiest.
3. Wat zou het bereiken van dit leerdoel je opleveren?
4. Als ik dit doel wil bereiken wat moet ik dan allemaal ondernemen tijdens de module en eventueel daarbuiten?

Kies je voor een reflectie verslag beschrijf dan duidelijk je doel zoals hierboven staat beschreven en lever je reflectie in bij:

d.verhoeven@fontys.nl

- Vermeld in je e-mail en in het verslag duidelijk
  - voor- en achternamen;
  - studentnummers;
  - opleiding / klas.
- Versturen uiterlijk één week na de laatste les

Hoofdfase

Professioneel Handelen Hoofdfase

Algemeen

Naam onderwijseenheid:	Professioneel handelen hoofdfase 1 + 2 HF1, HF2
SBU/ EC's:	HF1: 280/10, HF2:280/10
Studiejaar + periode:	HF1: Jaar 2, per 2, 3, en 4 HF2: Jaar 3, per 1 en 2
	Deeltijdstudenten doorlopen deze trajecten flexibel.

Plaats van de onderwijseenheid in het onderwijsprogramma

Gedurende de opleiding breng je veel tijd door in de praktijk van het onderwijs. Je leert relaties leggen tussen de theorie en praktijksituaties door te reflecteren met medestudenten, docenten in het werkveld en opleiders van FLOT. Gedurende de opleiding krijg je steeds meer verantwoordelijkheid als leraar in de school en word je voorbereid op het uiteindelijk zelfstandig lesgeven en functioneren binnen een school. Het leren op de werkplek vormt het hart van de lerarenopleiding. Veel studenten starten het werkplekleren op een opleidingsschool. Op opleidingsscholen vormen alle studenten samen een leergroep, die onder leiding van een daartoe opgeleide opleider in de school, samen leren en werken aan een voor hen en de school kenmerkende en betekenisvolle leersituatie. Studenten volgen een geheel geïntegreerd programma. De student wordt opgenomen in het team en in de cultuur van het onderwijs op die school. Er is veel ruimte voor co-creatie, ook samen leren met zittende leraren. Op academische opleidingsscholen doen de studenten daarnaast onderzoek in het kader van een schoolontwikkelingsvraag. Een opleidingsschool is dus een leergemeenschap waarbij studenten en leraren zich blijvend ontwikkelen en regelmatig nadenken over hoe zij het onderwijs aan leerlingen kunnen verbeteren.

Leeruitkomsten

Bij het professioneel handelen wordt gewerkt met leeruitkomsten.
Die beschrijven wat je als student aan het eind van de stageperiode moet aantonen.

Professioneel Handelen Hoofdfase 1:

- De student ontwerpt leeractiviteiten voor leerlingen in het tweedegraads gebied, voert deze uit en reflecteert op het leerproces en leeropbrengsten, gebruikmakend van enkele werkvormen en volgens een gestructureerde opbouw van de lesstof.
- De student creëert een veilig, ondersteunend en stimulerend leerklimaat voor zijn leerlingen en levert hiermee een bijdrage aan de sociaal-emotionele en morele ontwikkeling van zijn leerlingen.
- De student handelt en communiceert respectvol vanuit zijn professionele rol naar leerlingen, collega's en medestudenten, vanuit zijn eigen kennis en opvattingen over onderwijs en respecteert hierbij de opvattingen van anderen.
- De student geeft richting en vorm aan de ontwikkeling van zijn onderwijspedagogisch, vakdidactisch en vakinhoudelijk handelen als professional op een planmatige manier op basis van een leerwerkplan en reflecteert hierbij op het eigen handelen onderbouwd vanuit zelfreflectie en feedback van anderen.

Professioneel Handelen Hoofdfase 2:

- De student ontwerpt samenhangende leeractiviteiten voor leerlingen in het tweedegraads gebied, voert deze uit en reflecteert en evalueert het leerproces en leeropbrengsten van de samenhangende leeractiviteiten, gebruikmakend van afwisselende en activerende werkvormen volgens een gestructureerde opbouw van de lesstof waarbij tegemoet gekomen wordt aan de verschillende leerbehoeften van de leerlingen.

- De student creëert een veilig, ondersteunend en stimulerend leerklimaat voor zijn leerlingen en levert hiermee een bijdrage aan de sociaal-emotionele en morele ontwikkeling van zijn leerlingen. Hij kan zijn pedagogisch handelen afstemmen met zijn collega's en met anderen die voor de ontwikkeling van de leerling verantwoordelijk zijn.
- De student handelt en communiceert respectvol vanuit zijn professionele rol naar ouders en professionals (leerlingbegeleider, decaan, mentoren, zorgcoördinator) en gebruikt deze expertise bij het voorbereiden, uitvoeren en evalueren van zijn eigen onderwijs.
- De student onderzoekt zijn onderwijspedagogisch, vakdidactisch en vakinhoudelijk handelen en kan op basis van een zelfbeoordeling, gebaseerd op zelfreflectie en feedback van anderen, zelfstandig richting en vorm geven aan zijn ontwikkeling als professional.

Toetsing

De student maakt een portfolio met daarin bewijslast om de leeruitkomsten aan te tonen.

Op basis van het portfolio wordt een eindgesprek georganiseerd tussen student, instituutsopleider (IO), werkplekbegeleider (WPB) en/of schoolopleider (SO). De werkplekbegeleider/schoolopleider heeft een adviserende rol bij de beoordeling. De instituutsopleider is examiner en beoordeelt. De eindbeoordeling vindt plaats op grond van de lesbezoeken (of video's), de tussenevaluatie, het stageportfolio en het eindgesprek.

Aanvullende informatie

Voor meer informatie over het werkplekleren en de stages kun je [hier](#) terecht.

Algemene Professionele Vorming (APV), leerjaar 2

Algemeen

Naam onderwijseenheid:	Algemene Professionele Vorming Professionele ontwikkeling Pedagogisch didactisch handelen
Engelse vertaling:	General Professional Training
SBU / EC's:	(PRO2): 140 SBU / 5EC's (PDH2): 140 SBU / 5 EC's
Studiejaar + periode:	Studiejaar 2, alle periodes
Ingangseisen:	Geen
Aanwezigheidsplicht	Gezien het practicumkarakter van de modules, waarbij het leren van en met elkaar centraal staat, wordt van studenten verwacht dat ze aanwezig zijn.

Plaats van de onderwijseenheid in het onderwijsprogramma

- In leerjaar 2 gaat het bij APV om het thema 'jij en de klas'. De student gaat zich verdiepen in groepen leerlingen. Daarbij komen o.a. het voeren van gesprekken en groepsprocessen bij groepen leerlingen aan de orde. Ook verdiept de student zich in de ethische en normatieve aspecten die het werken met leerlingen met zich mee kan brengen. Gedurende het studiejaar maakt de student zijn professionele ontwikkeling zichtbaar en aan het eind van het studiejaar maakt de student de balans op omtrent zijn onderwijspedagogisch-didactisch handelen in een portfolio.
- In leerjaar 2 wordt er binnen APV gewerkt aan de beroepsbekwaamheidseisen vakdidactisch bekwaam, pedagogisch bekwaam en professioneel handelen.

Doelen en inhoud

Leeruitkomsten

In het Hoofd fase-I programma van APV wordt gewerkt met leeruitkomsten. Deze leeruitkomsten zijn geformuleerd omtrent de professionele ontwikkeling tot docent, het algemeen didactisch handelen, het pedagogisch handelen op groepsniveau en het pedagogisch handelen op individueel niveau. Onderstaande LUK's geven een indruk van de leeruitkomsten die de student in leerjaar 2 moet aantonen:

- 1) Professionele ontwikkeling: De student verantwoordt zijn gemaakte keuzes in zijn doorlopende ontwikkeling richting een autonome, onderzoekende en betekenisgerichte docent voor leerlingen in het tweedegraadsgebied.
- 2) Didactisch handelen: De student laat in zijn didactisch handelen zien dat hij op een onderbouwde manier keuzes maakt voor een ontwerp van leeractiviteiten voor leerlingen in het tweedegraadsgebied. De student verantwoordt zijn didactisch handelen vanuit leer- en motivatietheorieën.
- 3) Pedagogisch handelen op groepsniveau: De student laat in zijn pedagogisch handelen zien dat hij op een onderbouwde manier intervineert in het groepsproces van leerlingen en een bijdrage levert aan een veilig, ondersteunend en ordelijk leerklimaat in het tweedegraadsgebied. De student verantwoordt hoe hij in zijn pedagogisch handelen en klassenmanagement rekening houdt met het pedagogisch klimaat in de groep, de leefwerelden van leerlingen en de pedagogische functie van de school.
- 4) Pedagogisch handelen op leerlingniveau: De student laat in zijn pedagogisch handelen zien dat hij op een onderbouwde manier het leren van een leerling begeleidt in het tweedegraadsgebied. De student verantwoordt vanuit ontwikkelings- en leertheorieën hoe hij in zijn pedagogisch handelen effectief communiceert en werkt vanuit de psychologische basisbehoeften en de leefwereld van de leerling in het tweedegraads gebied.

Inhoud

Professionele ontwikkeling

In het eerste studiejaar heb je kennism gemaakt met het beroep van de leraar. Daarnaast heb je ook aandacht besteed aan wie jij bent en wat jij als docent belangrijk vindt. In het tweede studiejaar ga je verder ontwikkelen richting een autonome, onderzoekende en betekenisgerichte docent. Naast dat je reflecteert op betekenisvolle ervaringen en zo tot leren komt ga je ook actief op zoek naar betekenisvolle ervaringen. Je creëert ze zelf door op een andere manier te handelen voor een groep leerlingen of door met collega's in gesprek te gaan etc. Je stuurt je eigen leren. Bijvoorbeeld door te werken aan de doelen die je in studiejaar 1 hebt opgesteld n.a.v. de PRO-toets. Je krijgt handvatten en wordt begeleid bij je ontwikkeling en het maken van keuzes. Van de student wordt een kritische, reflectieve en onderzoekende houding verwacht. Hiermee zet je een vervolgstap richting de ontwikkeling naar een onderzoekende, betekenisgerichte en autonome docent.

Pedagogisch didactisch handelen

De eerste beginselen van het pedagogisch en didactisch handelen zijn in het eerste studiejaar aan de orde geweest. In dit studiejaar zet je de volgende stap. Voor het algemeen didactisch handelen ga je opeenvolgende leeractiviteiten ontwerpen. Waarbij je rekening houdt met de context, leertheorieën en onderwijsconcepten. Vervolgens analyseer je de opbrengsten van je leeractiviteiten op groepsniveau. Wat leren je leerlingen van jouw leeractiviteiten?

Naast het oefenen van je didactische vaardigheden ga je ook je pedagogische vaardigheden uitbreiden. Welke interventies kun je toepassen in een groep leerlingen? Hoe ga je om met diversiteit? Hoe beïnvloed je het groepsklimaat op een positieve manier? Wat is de pedagogische visie van de school? Hoe sluit je hierbij aan als docent? Wat voor effect heeft jouw ingezette interventie gehad om het leerklimaat te verbeteren? Op leerlingniveau zoom je in op de individuele behoeften van leerlingen in een groep. Hoe maak je goed contact? Hoe spreek je leerlingen aan? Hoe voer je een gesprekje over iets dat voorgevallen is in de klas? Hoe kijkt een puber eigenlijk aan tegen school en zijn leefwereld?

Relatie met Kennisbasis

De subdomeinen uit de generieke kennisbasis voor leraren in het tweedegraadsgebied die aan de orde komen zijn:

- A2 Onderwijsconcepten
- A3 Hersenen en leren
- A4 Leer- en motivatieprocessen
- A5 Begeleiden van leerprocessen
- A7 Ontwerpen van onderwijs
- B1 School in de pluriforme maatschappij
- B2 Pedagogische functie van de school
- B3 Pedagogisch klimaat in de school
- B4 Leerlingbegeleiding
- B5 Ontwikkelingstheorieën
- C1 Ontwikkelingen in het onderwijs
- C3 Persoonlijke professionele ontwikkeling
- C4 Onderzoekend vermogen
- C5 Professionele identiteit
- C6 Digitale onderwijsmiddelen

Werkwijze en organisatie

Het leren vindt plaats vinden middels een divers aanbod (denk aan: colleges, weblectures, workshops, projecten, onlineplatform, literatuurbesprekingen). Er is een basisaanbod voor iedere student en een aanbod waarbinnen de student keuzes kunnen maken op basis van hun professionele leerbehoeften en ervaren concerns uit de onderwijspraktijk.

Literatuur en leermiddelen

Onderstaande literatuur en leermiddelen behoren tot de basislijst. Deze literatuurlijst kan uitgebreid worden met verplichte en aanvullende literatuur door de docent.

Geerts, W. & Van Kralingen, R. (2016). *Handboek voor leraren*. Bussum: Coutinho.

Slooter, M. (2018). *De zes rollen van de leraar*. Huizen: Uitgeverij Pica
Teitler, P. (2017). *Lessen in orde*. Bussum: Coutinho.

Toetsing

- De onderwijseenheid 'Professionele ontwikkeling' wordt afgesloten met een portfolio.
- De onderwijseenheid 'Pedagogisch didactisch handelen' wordt afgesloten met een portfolio.
- Deadlines voor toetsen worden gecommuniceerd door de docent. Wanneer de student de deadline mist vervalt de eerste gelegenheid en kan de student gebruik maken van de tweede gelegenheid.

Aanvullende informatie

- Indien fraude wordt vermoed wordt direct de examencommissie verwittigd, die sancties kan opleggen. Een vorm van fraude die bij schriftelijke toetsing voorkomt is plagiaat.
- APV kent een practicumkarakter. Hierbij staat 'leren van en met elkaar' centraal. Van studenten wordt verwacht dat ze aanwezig zijn en op actieve en professionele wijze participeren. Dit wordt beoordeeld door de docent. Voorwaardelijk daarvoor is dat zij op tijd aanwezig zijn en voorbereid naar de lessen komen. Als een student om bijzondere omstandigheden een bijeenkomst afwezig is dan dient de student deze inhoud zelf in te halen.

Algemene Professionele Vorming (APV), leerjaar 3

Naam onderwijseenheid:	Algemene Professionele Vorming Professionele ontwikkeling en Pedagogisch didactisch handelen
Engelse vertaling:	General Professional Training
SBU / EC's:	(PROPDH3): 168 SBU / 6 EC's
Studiejaar + periode:	Studiejaar 3, alle periodes
Ingangseisen:	Geen
Aanwezigheidsplicht	Gezien het practicumkarakter van de modules, waarbij het leren van en met elkaar centraal staat, wordt van studenten verwacht dat ze aanwezig zijn.

Plaats van de onderwijseenheid in het onderwijsprogramma

- In leerjaar 3 gaat het bij APV om het thema 'jij en de leerling'. De student gaat zich verdiepen in het begeleiden van individuele leerlingen. Onderwerpen die aan de orde komen zijn differentiatie, loopbaanleren, passend onderwijs en leerlingbegeleiding. Gedurende de eerste twee periodes maakt de student zijn professionele ontwikkeling zichtbaar en aan het eind van deze periodes maakt de student de balans op omtrent zijn onderwijspedagogisch-didactisch handelen in een portfolio.
- In leerjaar 3 wordt er binnen APV gewerkt aan de beroepsbekwaamheidseisen vakdidactisch bekwaam, pedagogisch bekwaam en professioneel handelen.

Doelen en inhoud

Leeruitkomsten

In het Hoofd fase-2 programma van APV wordt gewerkt met leeruitkomsten. Deze leeruitkomsten zijn geformuleerd omtrent de professionele ontwikkeling tot docent, het algemeen didactisch handelen, het pedagogisch handelen op groepsniveau en het pedagogisch handelen op individueel niveau. Onderstaande LUK's geven een indruk van de leeruitkomsten die de student in leerjaar 2 moet aantonen:

- 1) Professionele ontwikkeling: De student verantwoordt zijn gemaakte keuzes in zijn doorlopende ontwikkeling richting een autonome, onderzoekende en betekenisgerichte docent voor leerlingen in het tweedegraadsgebied.
- 2) Didactisch handelen: De student laat in zijn didactisch handelen zien dat hij op een onderbouwde manier keuzes maakt voor een ontwerp van leeractiviteiten voor leerlingen in het tweedegraadsgebied. De student verantwoordt zijn didactisch handelen vanuit cognitieve- en sociale ontwikkelingstheorieën, leer- en motivatietheorieën en differentiatietheorieën.
- 3) Pedagogisch handelen op groepsniveau: De student laat in zijn pedagogisch handelen zien dat hij op een onderbouwde manier intervineert in het groepsproces van leerlingen en een bijdrage levert aan een veilig, ondersteunend en ordelijk leerklimaat in het tweedegraadsgebied. De student verantwoordt hoe hij in zijn pedagogisch handelen en klassenmanagement rekening houdt met het pedagogisch klimaat in de groep, de leefwerelden van leerlingen en de pedagogische functie van de school.
- 4) Pedagogisch handelen op leerlingniveau: De student laat in zijn pedagogisch handelen zien dat hij op een onderbouwde manier het leren van een leerling begeleidt in het tweedegraadsgebied.
De student verantwoordt vanuit ontwikkelings- en leertheorieën hoe hij in zijn pedagogisch handelen effectief communiceert en werkt vanuit de psychologische basisbehoeften en de leefwereld van de leerling in het tweedegraads gebied.

Inhoud

Professionele ontwikkeling

Ook in het derde studiejaar ga je je verder ontwikkelen richting een autonome, onderzoekende en betekenisgerichte docent. Naast dat je reflecteert op betekenisvolle ervaringen en zo tot leren komt ga je ook actief op zoek naar betekenisvolle ervaringen. Je creëert ze zelf door op een andere manier te handelen voor een groep leerlingen of door met collega's in gesprek te gaan etc. Je stuurt je eigen leren. Bijvoorbeeld door te werken aan de doelen die je in studiejaar 2 hebt opgesteld n.a.v. de PRO-toets. Je krijgt handvatten en wordt begeleid bij je ontwikkeling en het maken van keuzes. Van de student wordt een kritische, reflectieve en onderzoekende houding verwacht. Hiermee zet je een vervolgstap richting de ontwikkeling naar een onderzoekende, betekenisgerichte en autonome docent.

Pedagogisch didactisch handelen

Voor het algemeen didactisch handelen zoom je in jaar drie in op differentiëren. Hoe zorg je ervoor dat je tegemoetkomt aan de verschillende behoeften van de verschillende leerlingen in je groep?

Naast het oefenen van je didactische vaardigheden ga je ook je pedagogische vaardigheden uitbreiden. Daarbij ga je proberen om zelf een positief leerklimaat te creëren. Op leerlingniveau leer je het leerproces van leerlingen begeleiden. Niet alleen rondom de vakinhoud, maar ook met het oog op mentoraat, loopbaanbegeleiding en andere individuele behoeften.

Relatie met Kennisbasis

De subdomeinen uit de generieke kennisbasis voor leraren in het tweedegraadsgebied die aan de orde komen zijn:

- A2 Onderwijsconcepten
- A3 Hersenen en leren
- A4 Leer- en motivatieprocessen
- A5 Begeleiden van leerprocessen
- A6 Hanteren van doelen
- A7 Ontwerpen van onderwijs
- B1 School in de pluriforme maatschappij
- B2 Pedagogische functie van de school
- B3 Pedagogisch klimaat in de school
- B4 Leerlingbegeleiding
- B5 Ontwikkelingstheorieën
- C1 Ontwikkelingen in het onderwijs
- C3 Persoonlijke professionele ontwikkeling
- C4 Onderzoekend vermogen
- C5 Professionele identiteit

Werkwijze en organisatie

Het leren vindt plaats vinden middels een divers aanbod (denk aan: colleges, weblectures, workshops, projecten, onlineplatform, literatuurbesprekingen). Er is een basisaanbod voor iedere student en een aanbod waarbinnen de student keuzes kunnen maken op basis van hun professionele leerbehoeften en ervaren concerns uit de onderwijspraktijk.

Literatuur en leermiddelen

Onderstaande literatuur en leermiddelen behoren tot de basislijst. Deze literatuurlijst kan uitgebreid worden met verplichte en aanvullende literatuur door de docent.

- Geerts, W. & Van Kralingen, R. (2016). *Handboek voor leraren*. Bussum: Coutinho,
- Van der Wal, J & De Wilde, J (2017). *Identiteitsontwikkeling en leerlingbegeleiding*. Bussum: Coutinho,

Toetsing

- De onderwijseenheid 'Professionele ontwikkeling en Pedagogisch Didactisch handelen' wordt afgesloten met een portfolio.
- Deadlines voor toetsen worden gecommuniceerd door de docent. Wanneer de student de deadline mist vervalt de eerste gelegenheid en kan de student gebruik maken van de tweede gelegenheid.

Aanvullende informatie

- Indien fraude wordt vermoed wordt direct de examencommissie verwittigd, die sancties kan opleggen. Een vorm van fraude die bij schriftelijke toetsing voorkomt is plagiaat.
- APV kent een practicumkarakter. Hierbij staat 'leren van en met elkaar' centraal. Van studenten wordt verwacht dat ze aanwezig zijn en op actieve en professionele wijze participeren. Dit wordt beoordeeld door de docent. Voorwaardelijk daarvoor is dat zij op tijd aanwezig zijn en voorbereid naar de lessen komen. Als een student om bijzondere omstandigheden een bijeenkomst afwezig is dan dient de student deze inhouden zelf in te halen.

Historisch redeneren 2

Algemeen

Naam onderwijseenheid	Historisch redeneren 2
Engelse vertaling	Historical reasoning 2
SBU (Studiebelastinguren)/ ECTS	112/4
Studiejaar + periode	Studiejaar 2, periode 1
Ingangseisen	Geen

Plaats van de onderwijseenheid in het onderwijsprogramma

Deze cursus is een vervolg op de cursus 'historisch redeneren 1' en het laat de student kennismaken met een theoretische verdieping van het vak geschiedenis. Deze cursus sluit daarmee aan bij de vakinhoudelijke bekwaamheid van de docent ten aanzien van het dagelijks werk in de klas en door het jaar heen.

Doelen en inhoud

Doelen

Aan het einde van de cursus is de student in staat:

- de elementen uit het model van Van Boxtel en Van Drie te noemen en in eigen woorden uit te leggen.
- om te bepalen in hoeverre deze elementen terugkomen in bestaand historisch-didactisch materiaal (werkvormen, methodes).
- om van gegeven antwoorden van leerlingen te bepalen op welke punten uit het model fouten worden gemaakt.
- om op het niveau van de verschillende elementen van het model van Van Boxtel en Van Drie en dat van de kennisbasis beide modellen te vergelijken en de relevantie voor de eigen lespraktijk te bepalen.

Inhoud

In de cursus staat historisch redeneren centraal en wordt theorievorming (en de praktische uitwerking hiervan) bestudeerd en geëvalueerd. De theorie zal steeds worden toegelicht en door studenten samen toegepast worden op voorbeelden.

Relatie met Kennisbasis

Deze cursus draagt bij aan de volgende elementen van de kennisbasis:

domein	onderdeel									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. Conceptuele principes van het vak										
2. Vakdidactiek										
3. Historisch redeneren	1a, 1b, 1c, 1d, 1e, 1f	2a, 2b, 2c, 2d, 2e, 2f, 2g	3a, 3b, 3c, 3d, 3e, 3f, 3g, 3h	4a, 4b, 4c, 4d, 4e, 4f, 4g, 4h						
4. Tijdvakken										
5. Werking van de Nederlandse rechtsstaat										

Werkwijze en organisatie

Deze cursus bestaat uit 8 colleges.

Literatuur en leermiddelen

Literatuur (verplicht)

Van Boxtel, C., & Van Drie, J. (2008). Historical reasoning: towards a framework for analyzing students' reasoning about the past. *Educational Psychology Review*, 20(2), 87-110.

Diverse artikelen die gedeeld worden via de portal.

Toetsing

Kennistoets.

Aanvullende informatie

Verantwoording studielast	
Bijeenkomsten	16 slu
Verwerkingsopdrachten	16 slu
Lezen literatuur	80 slu
Totaal	112 slu

Indonesië

Algemeen

Naam onderwijseenheid	Indonesië
Engelse vertaling	Indonesia
SBU (Studiebelastinguren)/ ECTS	112/4
Studiejaar + periode	Studiejaar 2, periode 1
Ingangseisen	Geen

Plaats van de onderwijseenheid in het onderwijsprogramma

De cursus 'Indonesië' is een van de themacursussen die te plaatsen zijn binnen het onderdeel meesterschap. Zij sluit aan bij het onderdeel van dezelfde naam uit het eindexamenprogramma VMBO. In het hele jaar worden vier themavakken uit dat eindexamenprogramma aangeboden. Daarvan is deze cursus de tweede. Binnen deze cursus wordt ook aandacht besteed aan domein 3, historisch redeneren.

Doelen en inhoud

Doelen

Aan het einde van de cursus is de student in staat:

- de elementen uit de kennisbasis toepassen op het thema Indonesië/Nederlands Indië.
- kenmerkende gebeurtenissen en ontwikkelingen in Indonesië, zoals omschreven in de examensyllabus VMBO 2018, te herkennen, in het juiste tijdsgewricht te plaatsen en toe te passen.
- de gevolgen van het nationalisme in Indonesië, als voorbeeld van dekolonisatie, te herkennen, te beschrijven en te verklaren.
- de afloop van WO II en de gevolgen ervan voor de verhouding tussen moederland en kolonie beschrijven en verklaren.
- de nieuwe machtsverhoudingen als gevolg van de Tweede Wereldoorlog te herkennen, te beschrijven en te verklaren.
- het dekolonisatieproces van Indonesië te vergelijken met dat van Ned. Nieuw Guinea of Suriname of de Ned. Antillen.
- de historiografie m.b.t. de politieke acties te beschrijven en te verklaren.

Inhoud

In deze cursus worden een aantal VOGGP's behandeld die kenmerkend zijn voor de Indonesische geschiedenis vanaf ca 1870.

Relatie met Kennisbasis

Deze cursus draagt bij aan de volgende elementen van de kennisbasis:

domein	onderdeel									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. Conceptuele principes van het vak										
2. Vakdidactiek										
3. Historisch redeneren										
4. Tijdvakken					5b	6a	7c	8d	9h	10a
5. Werking van de Nederlandse rechtsstaat										

Werkwijze en organisatie

Voor deze cursus worden vier colleges verzorgd van twee lesuren. De cursus is opgezet vanuit de principes van Historisch Redeneren, Doing History, Inquiry Based Learning en Samenwerkend Leren. D.w.z. dat de studenten moeten verzamelen, ordenen, verklaren en beeldvormen. Zij doen dat op een actieve groepsgewijze manier vanuit onderzoeksvragen.

Literatuur en leermiddelen

Literatuur (verplicht)

Van Galen, J. J. (2010). *Afscheid van de koloniën*. Amsterdam: Atlas Contact.

Primaire en secundaire bronnen op SharePoint/in Teams

Toetsing

Dossier.

Aanvullende informatie

Verantwoording studielast (bij benadering)	
Bijeenkomsten	8 slu
Zelfstudie	52 slu
Artikelen schrijven	52 slu
Totaal	112 slu

Historisch overzicht: 1900-1945

Algemeen

Naam onderwijsseenheid	Historisch overzicht: 1900-1945
Engelse vertaling	Historical overview: 1900-1945
SBU (Studiebelastinguren)/ ECTS	112/4
Studiejaar + periode	Studiejaar 2, periode 1
Ingangseisen	Geen

Plaats van de onderwijsseenheid in het onderwijsprogramma

In deze cursus staat de internationale politieke ontwikkeling van de westerse wereld van 1900 tot 1945 centraal. De cursus sluit aan bij het eindexamenprogramma vmbo. De student heeft zich theoretisch verdiept in het curriculum voor het eindexamen vmbo en heeft actuele kennis waarmee hij verbanden legt tussen de leerstof en eindkwalificaties voor leerlingen van het vmbo. Daarnaast kan de student in samenhangende lessen duidelijke relaties leggen tussen de leerdoelen en het niveau van zijn leerlingen aan de hand van verschillende methodes en middelen en zijn leerlingen op de juiste manier begeleiden.

Doelen en inhoud

Doelen

Aan het eind van de cursus is de student in staat:

- een beargumenteerde hiërarchie aan te brengen in oorzaken van de Eerste Wereldoorlog.
- de tijdgebondenheid te bepalen van verschillende historiografische interpretaties bij het ontstaan en de gevolgen van oorlogen.
- de structurele als conjuncturele oorzaken van de economische crisis vanaf 1929 te analyseren, alsmede een aantal politieke, economische en sociale gevolgen op korte en lange termijn.
- het model van Crane Brinton toe te passen op de Russische revolutie.
- het concept van totalitarisme toe te passen op communisme en fascisme.
- de oorzaken en gevolgen van de neutraliteitspolitiek van Nederland gedurende de eerste helft van de 20^e eeuw analyseren.

Inhoud

Uit de examensyllabus vmbo 2019:

Deze cursus sluit aan bij het examenonderdeel GS/K/10: Historisch overzicht vanaf 1900.

Relatie met Kennisbasis

Deze cursus draagt bij aan de volgende elementen van de kennisbasis:

domein	onderdeel									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. Conceptuele principes van het vak										
2. Vakdidactiek										
3. Historisch redeneren										
4. Tijdvakken									9	
5. Werking van de Nederlandse rechtsstaat										

Werkwijze en organisatie

Deze cursus bestaat uit 8 bijeenkomsten.

Literatuur en leermiddelen

Literatuur (verplicht)

Rossem, M. van (2007 of later). *Drie oorlogen. Van Eerste Wereldoorlog naar Tweede Wereldoorlog en Koude Oorlog*. Amsterdam: Nieuw Amsterdam.

Caljé, P. en Den Hollander, J. (2011 of later). *De lange twintigste eeuw. Van 1870 tot heden*. Amsterdam: Spectrum.

Toetsing

Kennistoets.

Aanvullende informatie

Verantwoording studielast (bij benadering)	
Bijeenkomsten	24 slu
Tentamen	2 slu
Vorbereidingsopdrachten	8 slu
Bestuderen literatuur	17 slu
Totaal	112 slu

Historisch overzicht: 1945 tot heden

Algemeen

Naam onderwijsseenheid	Historisch overzicht: 1945 tot heden
Engelse vertaling	Historical overview: 1945-present
SBU (Studiebelastinguren)/ ECTS	112/4
Studiejaar + periode	Studiejaar 2, periode 2
Ingangseisen	Geen

Plaats van de onderwijsseenheid in het onderwijsprogramma

De cursus 'historisch overzicht' is één van de overzichtscursussen die te plaatsen zijn binnen het onderdeel meesterschap. Dit wil zeggen dat de leraar de leerstof qua kennis en vaardigheden beheerst waarvoor hij verantwoordelijk is en de theoretische en praktische achtergronden van zijn vak kent. De leraar kan de leerstof op een begrijpelijke en aansprekende manier samenstellen, uitleggen en demonstreren hoe ermee gewerkt moet worden. Ook kan er een verbinding gemaakt worden met de kerndoelen, eindtermen en examenprogramma vmbo.

Doelen en inhoud

Doelen

Aan het einde van deze cursus is de student in staat:

- de tijdgebondenheid te bepalen van verschillende historiografische interpretaties bij het ontstaan en de gevolgen van de Koude Oorlog.
- het verloop van de Koude Oorlog te analyseren met behulp van zelfgekozen, plausibele keerpunten.
- te beschrijven wat de oorzaak is van het Palestijns-Israëliësch conflict sinds de 19de eeuw en tevens het verloop van dit conflict kan beschrijven.
- de veranderende internationale verhoudingen na 1990 duiden en verklaren.
- de sociaal-culturele veranderingen gedurende de tweede helft van de 20^e eeuw in Nederland te analyseren.

Inhoud

Uit de examensyllabus vmbo 2019:

Deze cursus sluit aan bij het examenonderdeel GS/K/10: Historisch overzicht vanaf 1900.

Relatie met Kennisbasis

Deze cursus draagt bij aan de volgende elementen van de kennisbasis:

domein	onderdeel									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. Conceptuele principes van het vak										
2. Vakdidactiek										
3. Historisch redeneren										
4. Tijdvakken								9d, 9e, 9f, 9g		10b
5. Werking van de Nederlandse rechtsstaat										

Werkwijze en organisatie

Deze cursus bestaat uit 8 colleges.

Literatuur en leermiddelen

Literatuur (verplicht)

Van Rossem, M. (2007 of later). *Drie oorlogen. Van Eerste Wereldoorlog naar Tweede Wereldoorlog en Koude Oorlog*. Amsterdam: Nieuw Amsterdam.

Caljé, P. en Den Hollander, J. (2011 of later). *De lange twintigste eeuw. Van 1870 tot heden*. Amsterdam: Spectrum.

Toetsing

Kennistoets.

Aanvullende informatie

Verantwoording studielast (bij benadering)	
Bijeenkomsten	24 slu
Tentamen	2 slu
Vorbereidingsopdrachten	8 slu
Bestuderen literatuur	17 slu
Totaal	112 slu

Sociaaleconomische geschiedenis van Nederland en Europa vanaf 1800

Algemeen

Naam onderwijsseenheid	Sociaaleconomische geschiedenis van Nederland en Europa vanaf 1800
Engelse vertaling	Social and economic history of the Netherlands and Europe since 1800
SBU (Studiebelastinguren)/ ECTS	112/4
Studiejaar + periode	Studiejaar 2, periode 3
Ingangseisen	Geen
Aanwezigheidsplicht	Geen

Plaats van de onderwijsseenheid in het onderwijsprogramma

In deze cursus staat de sociaaleconomische ontwikkeling vanaf de negentiende eeuw centraal. Deze ontwikkeling wordt bestudeerd aan de hand van processen van globalisering en bescherming. De cursus sluit aan bij het eindexamenprogramma VMBO. In het hele jaar worden vier themavakken uit dat eindexamenprogramma aangeboden.

Doelen en inhoud

Doelen

Aan het eind van de cursus is de student in staat

- veranderingen in arbeidsverhoudingen en productiewijzen binnen de landbouw, industrie en diensten, te beschrijven en te verklaren.
- veranderingen in leefomstandigheden van verschillende groepen te beschrijven en te verklaren.
- veranderingen op het gebied van sociale mobiliteit en sociale interactie te beschrijven en te verklaren.
- het begrip globalisering toe te passen op thema's uit de genoemde periode.
- de ontwikkeling van de verzorgingsstaat te beschrijven en te verklaren.

Inhoud

Uit de examensyllabus vmbo 2019

- De kandidaat kan herkennen en beschrijven hoe het proces van industrialisatie de Nederlandse samenleving ingrijpend veranderd heeft vanaf de tweede helft van de 19e eeuw.
- De kandidaat kan herkennen en beschrijven welke zuilen er in Nederland na de Tweede Wereldoorlog waren, welke gevolgen de verzuiling voor de Nederlandse samenleving had en verklaren op welke wijze het proces van ontzuiling de samenleving heeft veranderd.
- De kandidaat kan herkennen en beschrijven welke ontwikkelingen zich op het terrein van de sociale zekerheid vanaf de tweede helft van de 19e eeuw hebben voorgedaan die geleid hebben tot de huidige, herziene verzorgingsstaat.
- De kandidaat kan herkennen en beschrijven welke zuilen er in Nederland na de Tweede Wereldoorlog waren, welke gevolgen de verzuiling voor de Nederlandse samenleving had en verklaren op welke wijze het proces van ontzuiling de samenleving heeft veranderd.

Relatie met Kennisbasis

Deze cursus draagt bij aan de volgende elementen van de kennisbasis:

domein	onderdeel									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. Conceptuele principes van het vak										
2. Vakdidactiek										
3. Historisch redeneren										
4. Tijdvakken								8	9	10
5. Werking van de Nederlandse rechtsstaat										

Werkwijze en organisatie

Deze cursus bestaat uit 5 colleges en een excursie naar het Openluchtmuseum Arnhem (OMA). Deelname aan de excursie is verplicht. Bij onverhoopte afwezigheid dient de student individueel het museum te bezoeken en daarvan een bewijs te overleggen. De opdracht van het OMA wordt onderworpen aan een peerassessment tijdens het laatste college.

Literatuur en leermiddelen

Literatuur (verplicht)

Davids, K., & 'T Hart, M. (red.). (2011). *De wereld & Nederland. Een sociale en economische geschiedenis van de laatste duizend jaar*. Amsterdam: Boom.

Deel II The Great Divergence

Diverse powerpointbestanden, bronnen, statistisch materiaal en filmfragmenten.

Toetsing

Kennistoets.

Aanvullende informatie

Verantwoording studielast (bij benadering)	
Bijeenkomsten	20 slu
Zelfstudie	26 slu
Excursie	6 slu
Schrijven dossier	60 slu
Totaal	112 slu

Staatsinrichting kernbegrippen

Algemeen

Naam onderwijsseenheid	Staatsinrichting kernbegrippen
Engelse vertaling	
SBU (Studiebelastinguren)/ ECTS	112/4
Studiejaar + periode	Studiejaar 2, periode 2
Ingangseisen	Geen

Plaats van de onderwijsseenheid in het onderwijsprogramma

In deze cursus staan de kernbegrippen van de Nederlandse staatsinrichting centraal. De cursus 'Staatsinrichting: kernbegrippen' is een van de cursussen die te plaatsen zijn binnen het onderdeel meesterschap. Deze cursus sluit aan bij de vakinhoudelijke bekwaamheid van de docent ten aanzien van het dagelijks werk in de klas en door het jaar heen. De cursus sluit aan bij het eindexamenprogramma VMBO.

Doelen en inhoud

Doelen

Aan het einde van deze cursus is de student in staat:

- de basisbegrippen, zoals gesteld in de syllabus vmbo 2018 en in domein 5 van de kennisbasis, te reproduceren en toe te passen.

Inhoud

Uit de syllabus vmbo 2019

- belangrijke kenmerken van de Nederlandse staatsinrichting herkennen.
- referendum
- enkele grondrechten herkennen en noemen, die in de loop van de 19e en 20e eeuw in de grondwet zijn opgenomen en daarbij onderscheid maken tussen klassieke en sociale grondrechten. Hij kan daarbij aangeven dat bepaalde grondrechten met elkaar op gespannen voet kunnen staan.
- kenmerkende gebeurtenissen en ontwikkelingen in Nederland, voor tijdens en na 1848 - herkennen en in het juiste tijdsgewricht plaatsen.
- veranderingen herkennen in de bevoegdheden van parlement / volksvertegenwoordiging/ Staten-Generaal/ Eerste en Tweede Kamer die in 1848 tot stand kwamen.
- Grondwet van 1917: algemeen kiesrecht (actief en passief kiesrecht voor mannen / vrouwen alleen passief kiesrecht) / stelsel van evenredige vertegenwoordiging.
- Grondrechten noemen die in 1983 in de grondwet zijn opgenomen.
- opvattingen van politieke en maatschappelijke organisaties van liberalen, socialisten, confessionelen en feministen aan het eind van de 19e eeuw en het begin van de 20e eeuw en enkele van hun voormannen en -vrouwen herkennen.

Relatie met Kennisbasis

Deze cursus draagt bij aan de volgende elementen van de kennisbasis:

domein	onderdeel									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. Conceptuele principes van het vak										
2. Vakdidactiek										
3. Historisch redeneren										
4. Tijdvakken										
5. Werking van de Nederlandse rechtsstaat	5.1	5.2	5.3	5.4						

Werkwijze en organisatie

Deze cursus bestaat uit 8 colleges.

Literatuur en leermiddelen

Literatuur (verplicht)

Nader te bepalen.

Toetsing

Schriftelijke toets.

Aanvullende informatie

Verantwoording studielast (bij benadering)	
Bijeenkomsten	20 slu
Literatuur	40 slu
Artikelen	30 slu
Vorbereiden debat en bijeenkomsten	22 slu
Totaal	112 slu

Excursie jaar 2

Algemeen

Naam onderwijsseenheid	Excursie jaar 2
Engelse vertaling	Excursion year 2
SBU (Studiebelastinguren)/ ECTS	28/1
Studiejaar + periode	Studiejaar 2, periode 3
Ingangseisen	Geen

Plaats van de onderwijsseenheid in het onderwijsprogramma

Deze excursie sluit aan bij de dagexcursies uit jaar 1 en diverse vakinhoudelijke modules uit jaar 1 en 2. Deze studiereis vormt een verdieping van de vakinhoudelijke kennis en draagt daarmee bij aan de vorming als leraar. Hij kan daarbij vanuit zijn vakinhoudelijke expertise verbanden leggen met het dagelijks leven, met werk en met wetenschap passend bij de belevingswereld van de leerlingen en zo bijdragen aan de algemene vorming van zijn leerlingen.

Doelen en inhoud

Doelen

Aan het einde van deze cursus is de student in staat historische vakinhouden, met name de kenmerkende aspecten, uit te leggen aan de hand van concrete locaties en gebouwen in de stad.

Inhoud

Studenten verblijven een week lang in de stad, bezoeken musea en culturele instellingen.

Relatie met Kennisbasis

Deze cursus draagt bij aan de volgende elementen van de kennisbasis:

domein	onderdeel									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. Conceptuele principes van het vak										
2. Vakdidactiek	1d		3c							
3. Historisch redeneren										
4. Tijdvakken						6c 6d	7a 7b		9b 9d 9e 9g	10b
5. Werking van de Nederlandse rechtsstaat										

Werkwijze en organisatie

N.v.t.

Literatuur en leermiddelen

Literatuur (verplicht)

N.v.t.

Toetsing

Performance assessment.

Aanvullende informatie

N.v.t.

Vakdidactiek: burgerschapsvorming

Algemeen

Naam onderwijseenheid	Vakdidactiek: burgerschapsvorming
Engelse vertaling	Teaching methods: civic education
SBU (Studiebelastinguren)/ ECTS	56/2
Studiejaar + periode	Studiejaar 2, periode 2
Ingangseisen	Geen
Aanwezigheidsplicht	Ja

Plaats van de onderwijseenheid in het onderwijsprogramma

Deze cursus laat de student een visie op en lesmateriaal voor burgerschapsonderwijs ontwikkelen dat aansluit bij de context van de stageschool. Hiermee sluit deze cursus aan bij de vakdidactische bekwaamheid van de docent ten aanzien van het dagelijks werk in de klas, door het jaar heen en de context van de schoolorganisatie en samenleving.

Doelen en inhoud

Doelen

Aan het einde van deze cursus is de student in staat:

- om uit te leggen dat historische denkwijzen een bijdrage kunnen leveren aan het denken en handelen van burgers in de samenleving
- zijn burgerschapsopdracht vanuit de van overheidswege gegeven richtlijnen aangaande burgerschapsvorming, literatuur en de meest actuele ontwikkelingen op het gebied van burgerschapsonderwijs te transleren naar opdrachten in de klas.
- de context van de stageschool in samenhang met de eigen visie te onderzoeken en vervolgens vanuit een praktijkvraag een didactische vertaling voor burgerschapsonderwijs te maken.
- lesmateriaal te ontwikkelen passend bij kerndoelen en eindtermen voor geschiedenisonderwijs en burgerschapsdimensies voor het MBO. Dit lesmateriaal moet daarnaast voldoen aan het ontwikkelen van burgerschapscompetenties.
- lesmateriaal te ontwikkelen dat door andere docenten kan worden ingezet, met specifieke aandacht voor vormgeving en overdraagbaarheid van het lesmateriaal.

Inhoud

Bij vakdidactiek 5 staat de problematiek van burgerschapsvorming in het klaslokaal (van zowel MBO als VO) centraal.

Relatie met Kennisbasis

Deze cursus draagt bij aan de volgende elementen van de kennisbasis:

domein	onderdeel									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. Conceptuele principes van het vak		2c								
2. Vakdidactiek										
3. Historisch redeneren										
4. Tijdvakken										
5. Werking van de Nederlandse rechtsstaat										

Wet

Scholen voor primair, voortgezet en speciaal onderwijs hebben een wettelijke opdracht om in hun onderwijsaanbod aandacht te hebben voor burgerschap. In de onderwijswetten (Artikel 8 lid 3 van de Wet op het primair onderwijs, artikel 17 van de Wet op het voortgezet onderwijs en artikel 11 lid 3 van de Wet op de expertisecentra) is de volgende formulering opgenomen:

Het onderwijs:

- gaat er mede van uit dat leerlingen opgroeien in een pluriforme samenleving;
- is mede gericht op het bevorderen van actief burgerschap en sociale integratie;
- is er mede op gericht dat leerlingen kennis hebben van en kennismaken met verschillende achtergronden en culturen van leeftijdgenoten.

Voorstel wijziging wet juni 2018 (verwachte wijziging per schooljaar 2020-2021)

Artikel 17. Actief burgerschap en sociale cohesie

1. Het onderwijs bevordert actief burgerschap en sociale cohesie op doelgerichte en samenhangende wijze, waarbij het onderwijs zich in ieder geval herkenbaar richt op:
  - a. het bijbrengen van respect voor en kennis van de basiswaarden van de democratische rechtsstaat, zoals verankerd in de Grondwet, en de universeel geldende fundamentele rechten en vrijheden van de mens; en
  - b. het ontwikkelen van de sociale en maatschappelijke competenties die de leerling in staat stellen deel uit te maken van en bij te dragen aan de Nederlandse democratische samenleving.

Werkwijze en organisatie

Deze cursus bestaat uit 8 colleges. In ieder college zal doormiddel van (peer)feedback de ontwikkeling van studenten ten aanzien van burgerschapsonderwijs centraal staan. Onderdelen waaraan gewerkt wordt zijn o.a. het ontwikkelen van een eigen visie, het onder de loep nemen van de context van de stageschool en het ontwerpen van burgerschapsonderwijs binnen de kaders van de wet.

Literatuur en leermiddelen

Literatuur (verplicht)

Wilschut, A., Van Straaten, D. & Van Riessen, M. (2013). *Geschiedenisdidactiek. Handboek voor de vakdocent*. Bussum: Coutinho.

De Bruijn, P. (2015). *Oorlogsvorming, Burgerschapsonderwijs en geschiedenis*. Amsterdam: NIOD.
Wilschut, A. (Eindred.). (2012). *Burgerschapsvorming en de maatschappijvakken*. Amsterdam: Landelijk Expertisecentrum Mens- en Maatschappijvakken.

Eidhof, B. (2018). *Het Wilhelmus voorbij, over het ontwikkelen van burgerschap in het onderwijs*. Amsterdam: Uitgeverij van Gennep.

Eidhof, B. (2019). *Handboek burgerschapsonderwijs voor het voorgezet onderwijs*. Den Haag: ProDemos (digitaal te benaderen via de portal).

Diverse websites (zie portal).

Toetsing

Dossier.

Aanvullende informatie

Verantwoording studielast (bij benadering)	
Bijeenkomsten	16 slu
Literatuur verwerken	20 slu
Schrijven dossier	20 slu
Totaal	56 slu

Vakdidactiek: praktijkgericht ontwerpen

Algemeen

Naam onderwijseenheid	Vakdidactiek: praktijkgericht ontwerpen
Engelse vertaling	Teaching methods: practical design
SBU (Studiebelastinguren)/ ECTS	56/2
Studiejaar + periode	Studiejaar 2, periode 1
Ingangseisen	Geen

Plaats van de onderwijseenheid in het onderwijsprogramma

Dit is de eerste van de vier tweedejaars cursussen vakdidactiek.

Deze cursus laat de student lesmateriaal ontwikkelen dat aansluit bij de context van de stageschool. Hiermee sluit deze cursus aan bij de vakdidactische bekwaamheid van de docent ten aanzien van het dagelijks werk in de klas. De leraar leert zijn keuzes te verantwoorden op basis van de technische en pedagogisch-didactische mogelijkheden en beperkingen van de digitale leermaterialen en- middelen, leer- en werkvormen. Daarnaast kan de student in samenhangende lessen duidelijke relaties leggen tussen de leerdoelen en het niveau van zijn leerlingen aan de hand van verschillende methodes en middelen en zijn leerlingen op de juiste manier begeleiden.

Doelen en inhoud

Doelen

Aan het einde van de cursus is de student in staat:

- activerende werkvormen te ontwerpen die historisch redeneren als uitgangspunt hebben.
- activerende werkvormen te ontwerpen die een oplopende complexiteit kennen (op basis van de taxonomie van Bloom/Krathwohl) en kunnen worden ingezet in een doorlopende leerlijn.
- activerende werkvormen te ontwerpen op basis van primaire en secundaire bronnen.
- inhoud, werkvorm en leermiddel in samenhang te ontwerpen.
- lesmateriaal te ontwikkelen passend bij kerndoelen en eindtermen.
- lesmateriaal te ontwikkelen dat door andere docenten kan worden ingezet, met specifieke aandacht voor vormgeving en overdraagbaarheid van het lesmateriaal.

Inhoud

Bij vakdidactiek 6 leren studenten praktijkgerichte geschiedenislessen te ontwerpen voor het vmbo.

Relatie met Kennisbasis

Deze cursus draagt bij aan de volgende elementen van de kennisbasis:

domein	onderdeel									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. Conceptuele principes van het vak										
2. Vakdidactiek	1c		3b	4b						
3. Historisch redeneren										
4. Tijdvakken										
5. Rechtsstaat en democratie										

Werkwijze en organisatie

Deze cursus bestaat uit 8 colleges.

Literatuur en leermiddelen

Literatuur (verplicht)

Diverse artikelen die gedeeld worden via de portal.

Toetsing

Dossier.

Aanvullende informatie

Verantwoording studielast (bij benadering)	
Bijeenkomsten	16 slu
Literatuur verwerken	20 slu
Schrijven dossier	20 slu
Totaal	56 slu

Vakdidactiek: bovenbouwdidactiek VMBO

Algemeen

Naam onderwijseenheid	Vakdidactiek: bovenbouwdidactiek VMBO
Engelse vertaling	Teaching methods: senior grades didactics VMBO
SBU (Studiebelastinguren)/ ECTS	56/2
Studiejaar + periode	Studiejaar 2, periode 3
Ingangseisen	Geen

Plaats van de onderwijseenheid in het onderwijsprogramma

Dit is de derde van vier tweedejaars cursussen vakdidactiek, waarbij de student zijn kennis, inzicht, vaardigheden en houding ontwikkelt met betrekking tot het examenprogramma geschiedenis in de bovenbouw van het VMBO. Hiermee sluit deze cursus aan bij de vakdidactische bekwaamheid van de docent ten aanzien van het dagelijks werk in de klas, door het jaar heen en de context van de schoolorganisatie en samenleving.

Doelen en inhoud

Doelen

Aan het einde van de cursus is de student in staat:

- aan de hand van de syllabus een PTA te ontwerpen.
- te analyseren hoe verschillende lesmethodes de syllabus hebben vertaald.
- abstracte begrippen te herkennen en te vertalen naar leerlingen taal.
- een uiteenzetting te geven waarin hij het examenprogramma bekritiseert.
- de opbouw van een examen te analyseren op het gebied van vakvaardigheden, taligheid en kennis (4).
- examenvragen te formuleren waarin gewerkt wordt aan vakvaardigheden en vakinhoud.
- het geschiedenisprogramma voor het gehele vmbo te schetsen, waarbij aandacht is voor de doorlopende leerlijn op gebied van vakvaardigheden.
- een beeld te schetsen van de ontwikkelingen door de jaren heen van het examen vmbo.
- de organisatie rondom het geschiedenisexamen in kaart te brengen.
- vmbo-examenvragen om te buigen naar havo-examenvragen en visa versa.
- antwoorden van leerlingen op examenvragen te analyseren en op basis hiervan vervolgstappen te destilleren.
- beoordelingen van toetsen te gebruiken bij het determineren van het niveau van de leerling.

Inhoud

Bij vakdidactiek 7 staan het bovenbouwprogramma en de eindtermen van het VMBO centraal.

Relatie met Kennisbasis

Deze cursus draagt bij aan de volgende elementen van de kennisbasis:

domein	onderdeel									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. Conceptuele principes van het vak										
2. Vakdidactiek				4a, 4b						
3. Historisch redeneren										
4. Tijdvakken										
5. Werking van de Nederlandse rechtssaak										

Werkwijze en organisatie

Deze cursus bestaat uit 8 colleges.

Literatuur en leermiddelen

Literatuur (verplicht)

Diverse artikelen die gedeeld worden via de portal.

Toetsing

Dossier.

Aanvullende informatie

Verantwoording studielast (bij benadering)	
Bijeenkomsten	16 slu
Literatuur verwerken	20 slu
Schrijven dossier	20 slu
Totaal	56 slu

Vakdidactiek: leergebied mens en maatschappij

Algemeen

Naam onderwijseenheid	Vakdidactiek: leergebied mens en maatschappij
Engelse vertaling	Teaching methods: curricular man and society
SBU (Studiebelastinguren)/ ECTS	84/3
Studiejaar + periode	Studiejaar 2, periode 4
Ingangseisen	Geen

Plaats van de onderwijseenheid in het onderwijsprogramma

Deze module is de afsluitende module vakdidactiek van het tweede leerjaar en vormt een voorbereiding voor het ontwerpen van samenhangende lessen met passende werkvormen, materialen en het adequaat gebruik maken van beschikbare media, digitale leermaterialen en –middelen. De leraar leert zijn keuzes te verantwoorden op basis van de technische en pedagogisch-didactische mogelijkheden en beperkingen van de digitale leermaterialen en- middelen, leer-en werkvormen. In de context van het beroepsgerichte onderwijs houdt dit in dat de leraar onderwijs kan vormgeven gericht op de beroepspraktijk. Deze module wordt gezamenlijk aangeboden door de opleidingen aardrijkskunde, economie, geschiedenis, levensbeschouwing en maatschappijleer. De cursus gaat nader in op het leergebied Mens en Maatschappij. Hierbij wordt onderzocht hoe het leergebied wordt vormgegeven en hoe je dat vakdidactisch vertaalt. Daarnaast willen we studenten laten ervaren hoe het werken in multidisciplinaire teams verloopt wanneer je aan een gezamenlijk M&M-product werkt.

Doelen en inhoud

Doelen

Aan het einde van de cursus is de student in staat:

- de verschillende scenario's, die in de praktijk worden gebruikt om het leergebied M&M vorm te geven omschrijven in eigen woorden en kan reflecteren op welke scenario voor hem de voorkeur heeft.
- de kenmerken van projectmatig werken vertalen naar een vakoverstijgend project binnen de ontwikkelingen van mens & maatschappij binnen het ontwerpvoorstel van Curriculum.nu.
- te beschrijven welke positie zijn vak inneemt binnen het leergebied en kan hierop reflecteren.
- te beschrijven hoe de verschillende vakken binnen het leergebied elkaar aanvullen en verrijken en kan hierop reflecteren.
- actief betrokken tijdens de bijeenkomsten bij zowel de theorie als praktische verwerking door initiatief te nemen tijdens het werken in de projectgroep.
- verschillende activerende werkvormen in complexiteit en in samenhang toepassen in het meerdaagse project en didactische keuzes onderbouwen.
- zich de onbekende vakinhouden van andere M&M vakken zelfstandig eigen maken en kan dit praktisch vertalen in het tweedaagse project.
- met medestudenten een inhoudelijk, professioneel gesprek voeren over de inhoud van het project.
- op een professionele wijze feedback ontvangen en geven.

Inhoud

De onderwijseenheid gaat nader in op het leergebied mens en maatschappij. Hierbij wordt onderzocht hoe het leergebied wordt vormgegeven en hoe dat vakdidactisch vertaald wordt. Concreet richt de onderwijseenheid zich op:

- De vraag: wat is M&M binnen Curriculum.nu en wat wil/ kan ik er mee als vakdocent?
- Vakdidactiek met nadruk op projectonderwijs, een veelgebruikte werkvorm in de scenario's 2, 3 en 4.

- Het in teamverband ontwikkelen van een project.
- Het beschrijven van een visie/reflectie. Dit onderdeel heeft tot doel de visie op het verzorgen van M&M-lessen te verwoorden, op basis van de ervaringen met het project en de literatuur.

Relatie met Kennisbasis

Deze cursus draagt bij aan de volgende elementen van de kennisbasis:

domein	Onderdeel									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. Conceptuele principes van het vak	1a, 1b, 1e	2b								
2. Vakdidactiek	1a, 1b, 1c, 1d	2a, 2b, 2c	3a, 3b, 3c	4a, 4b						
3. Historisch redeneren										
4. Tijdvakken										
5. Werking van de Nederlandse rechtsstaat										

Werkwijze en organisatie

Een college bestaat uit een inleiding van ongeveer een uur, waarna de student het tweede uur verder werkt met de groep aan het ontwerp van het project.

De student werkt gedurende de hele onderwijseenheid in groepen aan het ontwikkelen van een project en het verantwoorden van de gemaakte keuzes.

Het programma omvat hoorcolleges, werkcolleges, literatuurbestudering, ontwikkelen project en het schrijven van een eigen visie op het verzorgen van M&M.

Literatuur en leermiddelen

Literatuur (verplicht)

Beschikbaar via sharepoint:

Béneker, T. red. (2018). *Toekomstgericht onderwijs in de maatschappijvakken. Een vakdidactisch perspectief vanuit aardrijkskunde, economie, geschiedenis, levensbeschouwing en maatschappijleer*. Amsterdam: Landelijk Expertisecentrum M&M.

Boxtel, C. van (2009). *Vakintegratie in de M&M-vakken*. Landelijk Expertisecentrum M&M en EC en Handel, Amsterdam. Deel 1 (30 pp.)

BV Databank.be (2013) *Projectonderwijs*, <http://bv.databank.be>, 27 mrt. 2013

Ebbens S et al. (2013) *Samenwerkend leren*, Noordhoff, Groningen. H3 en H6.

Groeneveld M. (2008) *Kenmerkend VMBO*. Hiteq, Hilversum. p. 9-22 (20 pp.)

Hoobroeckx, F. en Haak, E., (2014). *Onderwijskundig ontwerpen. Het ontwerp als basis voor leermiddelenontwikkeling*. Houten/Diegem, Bohn Stafleu Van Loghem.

Hoogeveen, P. et al (2014) *Het didactische werkvormenboek*. Van Gorcum. Assen, werkvorm Projectwerk

Platform onderwijs 2032 (2016) *Ons onderwijs 2032 Eindadvies*. Idem, Den Haag.

Tuithof, H. red. (2018). *Wat werkt als je samenwerkt. Voorbeelden van samenwerking tussen gammavakken*. Amsterdam: Landelijk Expertisecentrum M&M.

Overig:

- APA regels <https://fontys.nl/ACI-eLibrary/Information-literacy/APArules/Literatuurverwijzingen.htm>
- SLO Concretisering M&M doelen

Toetsing

Dossier.

Dit dossier bestaat uit een ontwikkeld project en visie op M&M en bestaat uit de volgende onderdelen: A Docentenhandleiding, B Leerlingenmateriaal C Visie/reflectie. Elk onderdeel dient afzonderlijk met meer dan de helft van het aantal punten te worden afgesloten.

Aanvullende informatie

Verantwoording studielast (bij benadering)	
Bijeenkomsten	14 slu
literatuurbestudering	20 slu
Ontwikkelen project	40 slu
Visie/reflectie	10 slu
Totaal	84 slu

Historische gezelfproef

Algemeen

Naam onderwijseenheid	Historische gezelfproef
Engelse vertaling	
SBU (Studiebelastinguren)/ ECTS	84/3
Studiejaar + periode	Studiejaar 2, periode 3
Ingangseisen	Geen

Plaats van de onderwijseenheid in het onderwijsprogramma

De historische gezelfproef in periode 3 van jaar 2 moet de kroon op het werk zijn betreffende de voorgaande cursussen vakmanschap uit leerjaar 2. Deze cursus sluit daarmee aan bij de vakinhoudelijke bekwaamheid van de docent ten aanzien van het dagelijks werk in de klas en door het jaar heen.

Doelen en inhoud

Doelen

De student verdiept zijn vakmanschap door middel van een historische gezelfproef, waarin de beheersing van domein 3, 4 en 5 van de kennisbasis getoetst wordt.

Inhoud

Afhankelijk van parate kennis en inzichten, verdiept de student zich in de kennisbasis Geschiedenis en de bijbehorende begrippenlijst.

Relatie met Kennisbasis

Deze cursus draagt bij aan de volgende elementen van de kennisbasis:

domein	onderdeel									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. Conceptuele principes van het vak										
2. Vakdidactiek										
3. Historisch redeneren	1a, 1b, 1c, 1d, 1e, 1f	2a, 2b, 2c, 2d, 2e, 2f, 2g	3a, 3b, 3c, 3d, 3e, 3f, 3g, 3h	4a, 4b, 4c, 4d, 4e, 4f, 4g, 4h						
4. Tijdvakken	1a, 1b, 1c	2a, 2b, 2c, 2d, 2e	3a, 3b, 3c, 3d	4a, 4b, 4c, 4d, 4e	5a, 5b, 5c, 5d, 5e	6a, 6b, 6c, 6d	7a, 7b, 7c, 7d	8a, 8b, 8c, 8d, 8e, 8f	9a, 9b, 9c, 9d, 9e, 9f	10a, 10b, 10c, 10d, 10e
5. Werking van de Nederlandse rechtsstaat	5.1	5.2	5.3	5.4a, 5.4b, 5.4c, 5.4d, 5.4e	5.5a, 5.5b	5.6a, 5.6b	5.7a, 5.7b	5.8a, 5.8b	5.9	

Werkwijze en organisatie

De student krijgt in bijeenkomst 1, week 1, uitleg over de werkwijze. In de tweede bijeenkomst legt de student een digitale toets af over domein 3, 4 en 5 van de kennisbasis. Voor ieder onvoldoende onderdeel stelt de student een dossier samen, dat voldoet aan de gestelde criteria. Indien de student bij de digitale toets op alle onderdelen voldoende scoort, is de cursus meteen afgesloten.

Literatuur en leermiddelen

Literatuur (verplicht)

Wisselend per student.

Toetsing

(Digitale) kennistoets en eventueel dossier.

Aanvullende informatie

Studielast kan moeilijk worden aangeduid bij deze cursus, omdat die erg wisselend is per student (afhankelijk van de uitslag van de digitale toets).

Didactische gezelfproef

Algemeen

Naam onderwijseenheid	Didactische gezelfproef
Engelse vertaling	
SBU (Studiebelastinguren)/ ECTS	84/3
Studiejaar + periode	Studiejaar 2, periode 4
Ingangseisen	Omdat deze proef de verwerking van de vakdidactische inhouden van jaar 1 en 2 toetst, dienen er tenminste vijf cursussen vakdidactiek met een voldoende afgerond te zijn.
Aanwezigheidsplicht	College 3 en 4 i.v.m. peer-feedback

Plaats van de onderwijseenheid in het onderwijsprogramma

De didactische gezelfproef is de afsluiting van de cursussen vakdidactiek uit jaar 1 en 2. Deze proef moet de synthese vormen van eerder opgedane didactische kennis en ervaring. Dit gebeurt door middel van een praktische opdracht. Deze proef is een vervolg op het eindassessment uit jaar 1. Deze cursus sluit aan bij de vakdidactische bekwaamheid van de docent ten aanzien van het dagelijks werk in de klas en door het jaar heen.

Doelen en inhoud

Doelen

Aan het einde van de cursus in de student in staat:

- een divergerende IBQ m.b.t. een ethische kwestie te formuleren, waardoor leerlingen nadenken over hun rol als burger in deze maatschappij;
- deze IBQ om te zetten in een lessenreeks van 4 lessen voor klas 2 (mèt verantwoording van het niveau);
- deze lessenreeks te ontwerpen rondom zelf verzamelde historische bronnen (primaire), die de leerling uitdaagt tot het zelfstandig historisch redeneren;
- in deze lessenreeks activerende didactiek toe te passen, met expliciete aandacht voor cognitieve dissonantie;
- in zijn materiaal een historische invalshoek en minimaal één invalshoek uit de volgende domeinen te verwerken: maatschappelijk, economisch en geografisch.

Inhoud

In deze module toont de student aan in welke mate hij de vakdidactische inhouden van jaar 1 en 2 heeft geïntegreerd.

Relatie met Kennisbasis

Deze cursus draagt bij aan de volgende elementen van de kennisbasis:

domein	onderdeel									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. Conceptuele principes van het vak	1a, 1b, 1e	2b								
2. Vakdidactiek	1a, 1b, 1c, 1d	2a, 2b, 2c	3a, 3b, 3c	4a, 4b						
3. Historisch redeneren	1a, 1b, 1c, 1d, 1e, 1f	2a, 2b, 2c, 2d, 2e, 2f, 2g	3a, 3b, 3c, 3d, 3e, 3f, 3g, 3h	4a, 4b, 4c, 4d, 4e, 4f, 4g, 4h						
4. Tijdvakken										
5. Werking van de Nederlandse rechtsstaat										

Werkwijze en organisatie

Deze cursus bevat een startcollege in week 1 waarin de toelichting op de proef wordt gegeven. In week 3 en 4 wordt met behulp van intervisie waarin peer-feedback centraal staat, het zelfstandig ontwikkelde materiaal besproken.

Uiteindelijk dient de student in een gesprek met twee docenten en een medestudent zijn materiaal te verdedigen.

Literatuur en leermiddelen

Literatuur (verplicht)

Al het materiaal dat is verworven en verwerkt bij de vakdidactische modules 1 tot en met 8 kan gebruikt worden om het materiaal voor deze vakdidactische gezelschapvorm te geven.

Toetsing

Portfolioassessment.

Aanvullende informatie

Verantwoording studielast (bij benadering)	
Bijeenkomsten	6 slu
Literatuurbestudering	20 slu
Ontwikkelen lessenserie	48 slu
Assessment zelf en voorbereiding assessment	10 slu
Totaal	84 slu

Geschiedenis en actualiteit

Algemeen

Naam onderwijseenheid	Geschiedenis en actualiteit
Engelse vertaling	History and current events
SBU (Studiebelastinguren)/ ECTS	56/2
Studiejaar + periode	Studiejaar 3, periode 2
Ingangseisen	Geen

Plaats van de onderwijseenheid in het onderwijsprogramma

Deze cursus vormt in zekere zin een vreemde eend in de bijt omdat zij niet volledig aansluit bij de kennisbasis geschiedenis. Dit is een doelbewuste keuze. Van toekomstige geschiedenisdocenten verwachten we dat zij in hun lessen op de actualiteit ingaan. Datzelfde willen wij ook doen in ons programma.

Dit jaar richten wij ons op de vraag wat de toekomst is van de globalisering en de welvaartsstaat.

Doelen en inhoud

Doelen

Aan het einde van de cursus is de student in staat:

- te evalueren in hoeverre de welvaartsstaat een breuk vormde met het klassieke liberalisme.
- uit te leggen op welke wijzen het neoliberalisme reageerde op de problemen van de welvaartsstaat.
- te evalueren welke de oorzaken zijn van de opkomst van het populisme
- te analyseren hoe de huidige politieke situatie in Europa beïnvloed is door globalisering, neoliberalisme en populisme.

Inhoud

In deze cursus kijken we naar ontwikkelingen en verschijnselen die de huidige politieke situatie in grote mate bepalen. We beginnen bij de crisis van de welvaartsstaat zoals die in de jaren 70 en 80 gevoeld werd. Het neoliberalisme vormde daar een antwoord op. Na 2007-9 kwam het neoliberalisme onder grote druk te staan, o.a. door het opkomende populisme. In hoeverre vormden deze ontwikkelingen een breuk met de multinationale politieke en economische orde zoals die na de WO2 is ontstaan? En in hoeverre gaan de genoemde verschijnselen en ontwikkelingen onze toekomst bepalen?

Relatie met Kennisbasis

Deze cursus draagt bij aan de volgende elementen van de kennisbasis:

domein	onderdeel									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. Conceptuele principes van het vak	1b, 1c, 1d, 1e									
2. Vakdidactiek										
3. Historisch redeneren	1a, 1b, 1c, 1d, 1e, 1f	2a, 2b, 2c, 2d, 2e, 2f, 2g	3a, 3b, 3c, 3d, 3e, 3f, 3g, 3h	4a, 4b, 4c, 4d, 4e, 4f, 4g						
4. Tijdvakken										10c, 10d, 10e
5. Werking van de Nederlandse rechtsstaat										

Werkwijze en organisatie

Deze cursus bestaat uit 8 bijeenkomsten.

Literatuur en leermiddelen

Literatuur (verplicht)

Mudde, C. & Kaltwasser, C. R. (2017). *Populism*. Oxford: Oxford University Press.

Steger, M. & Roy, R. (2010). *Neoliberalism*. Oxford: Oxford University Press.

Toetsing

Kennistoets.

Aanvullende informatie

Verantwoording studielast (bij benadering)	
Bijeenkomsten	14 slu
Zelfstudie literatuur	42 slu
Totaal	56 slu

Meesterproef 1

Algemeen

Naam onderwijsseenheid	Meesterproef 1
Engelse vertaling	
SBU (Studiebelastinguren)/ ECTS	56/2
Studiejaar + periode	Studiejaar 3, periode 1
Ingangseisen	Geen

Plaats van de onderwijsseenheid in het onderwijsprogramma

De cursus Meesterproef 1 is een eerste module in een serie van drie modules waarin de student laat zien dat hij een onderzoek kan opzetten, uitvoeren en verwerken tot een leesbaar artikel. De meesterproef-modules volgen elkaar serieel op en borduren ook op elkaar voort. Meesterproef 1 is een drempel die behaald moet worden om aan Meesterproef 2 te mogen beginnen, deze lijn doortrekkend, geldt dat meesterproef 2 de drempel is voor Meesterproef 3.

De student doet een onderzoek naar een eigen gekozen onderwerp dat thuis te brengen is onder één van de kenmerkende aspecten van de tien tijdvakken (Commissie de Rooy) en/of onder één van de vijftig vensters van de Canon van Nederland (Commissie van Oostrom). Hierdoor zal de vakinhoudelijke kennis van de student over een onderdeel van de verplichte vakinhoud van het schoolvak geschiedenis toenemen, wat ten dienste komt te staan van zijn toekomstige beroep.

In deze serie Meesterproef-modules gaat de student methodisch te werk aan de hand van historische modellen en redeneerwijzen. Zo zal hij in Meesterproef 1 voornamelijk bezig zijn met het verzamelen van primaire literatuur rondom zijn geformuleerde vraagstelling. In Meesterproef 2 zal hij zich gaan verdiepen in het ordenen en verklaren van bronnen over zijn onderwerp, hiervoor gebruikt hij modellen van historisch redeneren, te denken valt aan Van Boxtel en Van Drie (2007) of Seixas en Morton (2013). In Meesterproef 3 schrijft hij met behulp van zijn inzichten en ontdekkingen uit Meesterproef 1 en 2 een analytisch stuk over zijn onderwerp, hij is zich als het ware een beeld aan het vormen over zijn historische vraag. In zijn analytische stuk laat hij zien dat hij zich bewust is van het tijdelijke karakter van historische beelden, hij betreft hierbij inzichten vanuit de historiografie en de historiografische tradities.

Doelen en inhoud

Doelen

Aan het einde van de cursus is de student in staat:

- een onderzoeksonderwerp te omschrijven en af te bakenen.
- een voorlopige, richtinggevende probleemstelling te formuleren.
- relevante, primaire literatuur te selecteren over het onderwerp.
- een samenvatting te maken over primaire literatuur.
- het proces van literatuurselectie te beschrijven.
- overzicht te geven wat huidige debatten zijn over het onderwerp.
- Op een systematische manier feedback kunnen geven op bijdragen van peers.

Inhoud

De student kiest een onderwerp dat past binnen de tien tijdvakken en/of vijftig vensters van de Canon van Nederland. Hij bedenkt een vraag/ probleemstelling waarover hij meer te weten wil komen. Vervolgens selecteert hij minimaal twee primaire publicaties over zijn onderwerp én 4 secundaire publicaties of artikelen. Deze legt hij, evenals zijn vraag, ter goedkeuring voor aan zijn begeleider. In deze fase leest de student veel. Hij maakt een samenvatting over de inhoud van de bronnen en geeft een oordeel in welke mate zij bruikbaar zijn voor zijn onderwerp.

Relatie met Kennisbasis

Deze cursus draagt bij aan de volgende elementen van de kennisbasis:

domein	onderdeel									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. Conceptuele principes van het vak	1a, 1b, 1c, 1d	2a, 2b								
2. Vakdidactiek										
3. Historisch redeneren	1a, 1b, 1c, 1d, 1e, 1f	2a, 2b, 2c, 2d, 2e, 2f, 2g	3a, 3b, 3c, 3d, 3e, 3f, 3g, 3h	4a, 4b, 4c, 4d, 4e, 4f, 4g						
4. Tijdvakken	1a, 1b, 1c	2a, 2b, 2c, 2d, 2e	3a, 3b, 3c, 3d	4a, 4b, 4c, 4d, 4e	5a, 5b, 5c, 5d, 5e	6a, 6b, 6c, 6d	7a, 7b, 7c, 7d	8a, 8b, 8c, 8d, 8e, 8f	9a, 9b, 9c, 9d, 9e, 9f	10a, 10b, 10c, 10d, 10e
5. Werking van de Nederlandse rechtsstaat										

Werkwijze en organisatie

In deze serie Meesterproef-modules gaat de student zelf een onderzoek opzetten, uitvoeren en verwerken tot een leesbaar artikel. In een aantal bijeenkomsten zal de student samenwerking kunnen zoeken met medestudenten en begeleidende docenten.

Literatuur en leermiddelen

Literatuur (verplicht)

Aangeleverd door docenten in de vorm van artikelen.

Toetsing

Onderzoeksplan.

Aanvullende informatie

Verantwoording studielast (bij benadering)	
Bijeenkomsten	6 slu
Bron/literatuurstudie en verslaglegging	50 slu
Totaal	56 slu

Meesterproef 2

Algemeen

Naam onderwijsseenheid	Meesterproef 2
Engelse vertaling	
SBU (Studiebelastinguren)/ ECTS	56/2
Studiejaar + periode	Studiejaar 3, periode 2
Ingangseisen	Meesterproef 1

Plaats van de onderwijsseenheid in het onderwijsprogramma

De cursus Meesterproef 2 is een tweede module in een serie van drie modules waarin de student laat zien dat hij een onderzoek kan opzetten, uitvoeren en verwerken tot een leesbaar artikel. De meesterproef-modules volgen elkaar serieel op en borduren ook op elkaar voort. Meesterproef 1 is een drempel die behaald moet worden om aan Meesterproef 2 te mogen beginnen, deze lijn doortrekkend, geldt dat meesterproef 2 de drempel is voor Meesterproef 3.

De student doet een onderzoek naar een eigen gekozen onderwerp dat thuis te brengen is onder één van de kenmerkende aspecten van de tien tijdvakken (Commissie de Rooy) en/of onder één van de vijftig vensters van de Canon van Nederland (Commissie van Oostrom). Hierdoor zal de vakinhoudelijke kennis van de student over een onderdeel van de verplichte vakinhoud van het schoolvak geschiedenis toenemen, wat ten dienste komt te staan van zijn toekomstige beroep.

In deze serie Meesterproef-modules gaat de student methodisch te werk aan de hand van historische modellen en redeneerwijzen. In Meesterproef 2 zal hij zich gaan verdiepen in het ordenen en verklaren van bronnen over zijn onderwerp, hiervoor gebruikt hij modellen van historisch redeneren, te denken valt aan Van Boxtel en Van Drie (2007) of Seixas en Morton (2013). Tevens plaatst hij zijn gevonden auteurs in een historiografisch debat.

Doelen en inhoud

Doelen

Aan het einde van de cursus is de student in staat:

- een correct opgestelde lijst van gebruikte bronnen samen te stellen (APA).
- bronnen te ordenen op invalshoek en relevantie.
- aan de hand van geselecteerde bronnen te verklaren hoe een bepaald beeld over het onderwerp is ontstaan.
- beelden die over zijn onderwerp bestaan te analyseren aan de hand van historische modellen.
- zijn hoofdauteurs te plaatsen in een historiografische traditie.
- een verantwoording te schrijven over het hele proces.
- op een systematische manier feedback geven op het werk van een peer.
- te verantwoorden waarom hij feedback van een peer wel of niet verwerkt heeft in zijn eigen stuk.

Inhoud

De student heeft na het behalen van Meesterproef 1 een eerste achtergrond over zijn onderwerp. Hij heeft het verhaal van verschillende auteurs samengevat. Hij gebruikt zijn bronnen en vult deze aan met nog minimaal 2 andere secundaire bronnen of artikelen. Het ordenen en verklaren van het bronnenpakket als geheel staat bij Meesterproef 2 centraal. Hij analyseert de bronnen aan de hand van historische modellen en plaatst auteurs in een historiografische traditie.

Relatie met Kennisbasis

Deze cursus draagt bij aan de volgende elementen van de kennisbasis:

domein	onderdeel									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. Conceptuele principes van het vak	1a, 1b, 1c, 1d	2a, 2b								
2. Vakdidactiek										
3. Historisch redeneren	1a, 1b, 1c, 1d, 1e, 1f	2a, 2b, 2c, 2d, 2e, 2f, 2g	3a, 3b, 3c, 3d, 3e, 3f, 3g, 3h	4a, 4b, 4c, 4d, 4e, 4f, 4g						
4. Tijdvakken	1a, 1b, 1c	2a, 2b, 2c, 2d, 2e	3a, 3b, 3c, 3d	4a, 4b, 4c, 4d, 4e	5a, 5b, 5c, 5d, 5e	6a, 6b, 6c, 6d	7a, 7b, 7c, 7d	8a, 8b, 8c, 8d, 8e, 8f	9a, 9b, 9c, 9d, 9e, 9f	10a, 10b, 10c, 10d, 10e
5. Werking van de Nederlandse rechtsstaat										

Werkwijze en organisatie

In deze serie Meesterproef-modules gaat de student zelf een onderzoek opzetten, uitvoeren en verwerken tot een leesbaar artikel. In een aantal bijeenkomsten zal de student samenwerking kunnen zoeken met medestudenten en begeleidende docenten.

Literatuur en leermiddelen

Literatuur (verplicht)

Afhankelijk van de onderzoeksvraag gaan studenten zelf op zoek naar adequate literatuur.

Toetsing

Onderzoeksplan.

Aanvullende informatie

Verantwoording studielast (bij benadering)	
Bijeenkomsten	6 slu
Bron/literatuurstudie en verslaglegging	50 slu
Totaal	56 slu

Meesterproef 3

Algemeen

Naam onderwijsseenheid	Meesterproef 3
Engelse vertaling	
SBU (Studiebelastinguren)/ ECTS	84/3
Studiejaar + periode	Studiejaar 3, periode 3
Ingangseisen	Meesterproef 2

Plaats van de onderwijsseenheid in het onderwijsprogramma

De cursus Meesterproef 3 is een derde module in een serie van drie modules waarin de student laat zien dat hij een onderzoek kan opzetten, uitvoeren en verwerken tot een leesbaar artikel. De meesterproef-modules volgen elkaar serieel op en borduren ook op elkaar voort. Meesterproef 1 is een drempel die behaald moet worden om aan Meesterproef 2 te mogen beginnen, deze lijn doortrekkend, geldt dat meesterproef 2 de drempel is voor Meesterproef 3.

De student doet een onderzoek naar een eigen gekozen onderwerp dat thuis te brengen is onder één van de kenmerkende aspecten van de tien tijdvakken (Commissie de Rooy) en/of onder één van de vijftig vensters van de Canon van Nederland (Commissie van Oostrom). Hierdoor zal de vakinhoudelijke kennis van de student over een onderdeel van de verplichte vakinhoud van het schoolvak geschiedenis toenemen, wat ten dienste komt te staan van zijn toekomstige beroep.

In Meesterproef 3 schrijft hij met behulp van zijn inzichten en ontdekkingen uit Meesterproef 1 en 2 een analytisch stuk over zijn onderwerp, hij is zich als het ware een beeld aan het vormen over zijn historische vraag. In zijn analytische stuk laat hij zien dat hij zich bewust is van het tijdelijke karakter van historische beelden, hij betreft hierbij inzichten vanuit de geschiedfilosofie en plaatst zijn auteurs in een historiografische traditie.

Doelen en inhoud

Doelen

Aan het einde van de cursus is de student in staat:

- de verzamelde informatie (Meesterproef 1 en 2) te verwerken tot een leesbaar artikel.
- stelling te nemen in het debat rondom zijn historische vraag.
- zelf een beeld te vormen over zijn historische vraag en dit op een logische en navolgbare wijze te verwerken in zijn artikel.
- te reflecteren op proces en product, met aandacht voor ontwikkeling van kennis, vaardigheden, inzicht en houding.

Inhoud

De student heeft na het behalen van Meesterproef 2 de stappen van historisch redeneren doorlopen aan de hand van zijn eigen bronnen en onderzoeksvraag. De eigen materialen worden nu gebruikt om een leesbaar artikel te schrijven. Uit dit artikel moet blijken dat de student zelf stelling in heeft genomen in het debat rondom zijn historische vraag, en hierbij inzichten uit historiografische tradities heeft meegenomen.

Relatie met Kennisbasis

Deze cursus draagt bij aan de volgende elementen van de kennisbasis:

domein	onderdeel									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. Conceptuele principes van het vak	1a, 1b, 1c, 1d	2a, 2b								
2. Vakdidactiek										
3. Historisch redeneren	1a, 1b, 1c, 1d, 1e, 1f	2a, 2b, 2c, 2d, 2e, 2f, 2g	3a, 3b, 3c, 3d, 3e, 3f, 3g, 3h	4a, 4b, 4c, 4d, 4e, 4f, 4g						
4. Tijdvakken	1a, 1b, 1c	2a, 2b, 2c, 2d, 2e	3a, 3b, 3c, 3d	4a, 4b, 4c, 4d, 4e	5a, 5b, 5c, 5d, 5e	6a, 6b, 6c, 6d	7a, 7b, 7c, 7d	8a, 8b, 8c, 8d, 8e, 8f	9a, 9b, 9c, 9d, 9e, 9f	10a, 10b, 10c, 10d, 10e
5. Werking van de Nederlandse rechtsstaat										

Werkwijze en organisatie

In deze serie Meesterproef-modules gaat de student zelf een onderzoek opzetten, uitvoeren en verwerken tot een leesbaar artikel. In een aantal bijeenkomsten zal de student samenwerking kunnen zoeken met medestudenten en begeleidende docenten.

Literatuur en leermiddelen

Literatuur (verplicht)

Nader te bepalen.

Toetsing

Essay.

Aanvullende informatie

Verantwoording studielast (bij benadering)	
Bijeenkomsten	6 slu
Bron/literatuurstudie en verslaglegging	78 slu
Totaal	84 slu

China en de VS

Algemeen

Naam onderwijsseenheid	China en de VS
Engelse vertaling	
SBU (Studiebelastinguren)/ ECTS	84/3
Studiejaar + periode	Studiejaar 3, periode 1
Ingangseisen	Geen

Plaats van de onderwijsseenheid in het onderwijsprogramma

In deze cursus worden kenmerkende aspecten uit de tijdvakken 8, 9 en 10, die meestal vanuit Europees perspectief worden behandeld, bekeken vanuit het perspectief van onze twee grote economische concurrenten China en de VS.

Doelen en inhoud

Doelen

Aan het einde van de cursus is de student in staat:

- te analyseren waarom China achterop raakte t.o.v. het Westen.
- te evalueren welke factoren maakten dat het Westen zijn voorsprong op China vergrootte.
- de volgende economische theorieën/begrippen uit te leggen: de wet van het comparatieve voordeel, vrijhandel en de rol van importheffingen, inflatie, de economische en politieke rol van begrotingstekorten/overschotten.
- te analyseren welke economische strategieën de VS hebben gehanteerd tot nu toe.
- te analyseren hoe cultuurstrijd en politieke organisatie in de VS in verschillende periodes samenhangen.

Inhoud

De vierde Industriële Revolutie gaat ons leven in de komende decennia verregaand veranderen. Twee landen lijken op dit moment die Revolutie te gaan leiden: China en de VS. In deze cursus gaan we kijken hoe deze landen politiek en economisch in deze positie zijn terechtgekomen. De negentiende eeuw vormt daarbij het startpunt: de periode van de Great Divergence.

Relatie met Kennisbasis

Deze cursus draagt bij aan de volgende elementen van de kennisbasis:

domein	onderdeel									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. Conceptuele principes van het vak	1b, 1c, 1d, 1e									
2. Vakdidactiek										
3. Historisch redeneren	1a, 1b, 1c, 1d, 1e, 1f	2a, 2b, 2c, 2d, 2e, 2f, 2g	3a, 3b, 3c, 3d, 3e, 3f, 3g, 3h	4a, 4b, 4c, 4d, 4e, 4f, 4g						
4. Tijdvakken								8a, 8b, 8c, 8d	9a, 9b, 9c, 9d, 9h	10a, 10b, 10d, 10e
5. Werking van de Nederlandse rechtsstaat										

Werkwijze en organisatie

Er zijn 8 bijeenkomsten.

Literatuur en leermiddelen

Literatuur (verplicht)

Wasserstrom, J. (2018). *The Oxford illustrated history of modern China*. Oxford: Oxford University Press. (ISBN 9780199683765)

Oudheusden, J. van (2016) *Amerika, een kleine geschiedenis*, Amsterdam: Bert Bakker

Toetsing

Kennistoets.

Aanvullende informatie

Verantwoording studielast (bij benadering)	
Bijeenkomsten	16 slu
Zelfstudie	68 slu
Totaal	84 slu

Sociaaleconomische geschiedenis: migratie

Algemeen

Naam onderwijseenheid	Sociaaleconomische geschiedenis: migratie
Engelse vertaling	
SBU (Studiebelastinguren)/ ECTS	84/3
Studiejaar + periode	Studiejaar 3, periode 2
Ingangseisen	Geen

Plaats van de onderwijseenheid in het onderwijsprogramma

De cursus *sociaaleconomische geschiedenis: migratie* is de tweede onderwijseenheid in het curriculum van de hoofdfase. In deze cursus leert de student kenmerkende aspecten uit tijdvakken 6 t/m 10 en het curriculum vo vanuit een diachrone benaderingswijze te bestuderen. Dit draagt bij aan de theoretische en praktische verdieping van de leraar in de leerstof.

Doelen en inhoud

Doelen

Aan het einde van de cursus is de student in staat (voor de westerse geschiedenis in het algemeen en voor. Nederland tijdens de Gouden Eeuw en de tweede helft van de 20e eeuw in het bijzonder):

- oorzaken en gevolgen van migratie te benoemen en te herkennen.
- de demografische gevolgen van migratie te verklaren.
- kwantitatieve bronnen te interpreteren.
- literatuur en bronnen te analyseren en aan de hand daarvan een beeld te schetsen w.b. migratie en demografie in een bepaalde plaats en tijd.
- de discussie over burgerschap m.b.t. migratie in het verleden te herkennen en te benoemen, en deze in verschillende periodes te vergelijken.

Inhoud

In de cursus komen onder andere de volgende onderwerpen aan bod:

- Motieven voor migratie
- Migratie en burgerschap
- Kwantitatieve bronnen voor migratie en demografie
- Migratie in de Republiek in de 17^e eeuw
- Migratie in Nederland in de tweede helft van de 20ste eeuw

Relatie met Kennisbasis

Deze cursus draagt bij aan de volgende elementen van de kennisbasis:

domein	onderdeel									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. Conceptuele principes van het vak										
2. Vakdidactiek										
3. Historisch redeneren		2a, 2b, 2c, 2d, 2e, 2f, 2g		4a, 4b, 4c, 4d, 4e, 4f, 4g						
4. Tijdvakken					5b, 5d,	6a, 6b, 6c	7c, 7d	8c, 8d, 8e	9e, 9h	10a, 10d, 10e
5. Werking van de Nederlandse rechtsstaat										

Werkwijze en organisatie

Tijdens elk college staat een IBQ centraal. De studenten gaan deze grotendeels zelfstandig beantwoorden m.b.v. aangereikte literatuur en klassikale uitleg. Aanwezigheid is verplicht.

Literatuur en leermiddelen

Literatuur (verplicht)

Lucassen, L. & Lucassen, J. (2018), *Vijf eeuwen migratie*, Amsterdam: Atlas Contact

Toetsing

Kennistoets.

Aanvullende informatie

Verantwoording studielast (bij benadering)	
Bijeenkomsten	21 slu
Literatuur	63 slu
Totaal	84 slu

Cultureel-mentale geschiedenis: secularisering

Algemeen

Naam onderwijseenheid	Cultureel-mentale geschiedenis: secularisering
Engelse vertaling	
SBU (Studiebelastinguren)/ ECTS	84/3
Studiejaar + periode	Studiejaar 3, periode 3
Ingangseisen	Geen

Plaats van de onderwijseenheid in het onderwijsprogramma

In deze cursus worden de tijdvakken 4 tot en met 10 bekeken vanuit het perspectief van secularisatie (verwereldlijking op alle maatschappelijke terreinen). In deze cursus leert de student elementen uit de kennisbasis en het curriculum vo vanuit een diachrone benaderingswijze te bestuderen. Dit draagt bij aan de theoretische en praktische verdieping van de leraar in de leerstof voor dat deel van het curriculum waarin hij werkt (praktijkonderwijs, vmbo, onderbouw havo/vwo, mbo).

Doelen en inhoud

Doelen

Aan het einde van de cursus is de student in staat:

- uit te leggen hoe het wetenschappelijke en religieuze denken zich in West-Europa ontwikkelde tussen 1100 en ca. 2000
- uit te leggen hoe verschillende kenmerkende aspecten historisch te plaatsen zijn in deze ontwikkelingen
- zelf een historisch verband te leggen tussen beide ontwikkelingen in de West-Europese geschiedenis
- de relatieve historische significantie van de aangedragen personen te bepalen ten opzichte van de lange-termijn ontwikkelingen en onderling
- zelf een met historische argumenten onderbouwd antwoord te geven op de vraag welke Europeaan de grootste invloed had op het Europese wereldbeeld

Inhoud

In de cursus komen onder andere de volgende onderwerpen aan bod:

- De lange secularisering van de westerse maatschappij vanaf ca. 1100 tot nu; met daarin aandacht voor de verschillende terreinen waarbinnen het seculariseringsproces plaats had
- Verschillende 'modellen' als het gaat om secularisering;
- De reformatie en contrareformatie;
- De Verlichting; rationalisme en empirisme;
- Het gedachtengoed van een groot aantal Europese denkers;

Relatie met Kennisbasis

Deze cursus draagt bij aan de volgende elementen van de kennisbasis:

domein	onderdeel									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. Conceptuele principes van het vak										
2. Vakdidactiek										
3. Historisch redeneren	1a, 1b, 1c, 1d, 1e, 1f	2a, 2b, 2c, 2d, 2e, 2f, 2g	3a, 3b, 3c, 3d, 3e, 3f, 3g, 3h	4a, 4b, 4c, 4d, 4e, 4f, 4g, 4h						
4. Tijdvakken				4c, 4d	5a, 5c, 5e	6d	7a, 7b, 7d	8a, 8b, 8f	9b	10d, 10e
5. Werking van de Nederlandse rechtsstaat										

Werkwijze en organisatie

In elk college wordt in chronologische volgorde (één of meerdere tijdvakken) het seculariseringsproces op het terrein van het christendom (religie) en wetenschap/filosofie behandeld. Daarnaast wordt het seculariseringsproces ook diachroon aangeboden rondom een deelonderwerp (thema) per college. De studenten werken een groot gedeelte van het college zelfstandig m.b.v. aangereikte literatuur en klassikale uitleg.

Literatuur en leermiddelen

Literatuur (verplicht)

Dixon, T. (2015). *Elementaire deeltjes 24. Wetenschap en religie*. Amsterdam: Amsterdam University Press.

Literatuur (aanbevolen)

Vermij, R. (2006). *Een kleine geschiedenis van de wetenschap*. Amsterdam: Nieuwezijds B.V.

Primaire en secundaire materialen, deels beschikbaar via SharePoint (nader te bepalen).

Toetsing

Kennistoets.

Aanvullende informatie

Verantwoording studielast	
Bijeenkomsten	24 slu
Literatuur	20 slu
Vorbereiding tentamen/essay	40 slu
Totaal	84 slu

Theorie van de geschiedenis

Algemeen

Naam onderwijsseenheid	Theorie van de geschiedenis
Engelse vertaling	
SBU (Studiebelastinguren)/ ECTS	84/3
Studiejaar + periode	Studiejaar 3, periode 1
Ingangseisen	Geen

Plaats van de onderwijsseenheid in het onderwijsprogramma

De cursus theorie van de geschiedenis wordt aangeboden in het laatste jaar van de hoofdfase van de opleiding. Ze borduurt voort op de cursussen historisch redeneren 1 & 2, doordat ze het unieke karakter van het historisch verklaringsmodel behandelt aan de hand van zijn historisch wordingsproces. Problemen die de student zowel in zijn eigen studie van het verleden als bij de begeleiding van het leerproces van leerlingen tegen kan komen worden geduid aan de hand van verleden en bestaande discussies in de vakwetenschap. Het betreft daarom een bij uitstek verdiepende module en sluit daarmee aan bij de vakinhoudelijke bekwaamheid van de docent ten aanzien van het dagelijks werk in de klas en door het jaar heen.

Doelen en inhoud

Doelen

Aan het einde van de cursus is de student in staat:

- de belangrijkste historische verklaring modellen uit te leggen.
- de belangrijkste methodologische uitdagingen in de historische methode uit te leggen.
- uit te leggen op welke manier geschiedenis als wetenschappelijke discipline verschilt van aangrenzende wetenschappen.
- uit te leggen waarom geschoold historisch besef een meerwaarde heeft voor de ontwikkeling van jongvolwassenen.
- voor concrete, praktijk-gerelateerde problemen (bv. in antwoorden van leerlingen) aan te geven hoe deze zich verhouden tot de besproken methodologische uitdagingen.

Inhoud

In de cursussen historisch redeneren 1 & 2 heeft de student al geleerd dat geschiedenis niet het vertellen van het ene ware verhaal van het verleden is, maar een manier van denken. Tot aan deze cursus lag daarbij de nadruk vooral op het schoolvak geschiedenis. In deze cursus wordt besproken hoe dezelfde problemen in de klas zich verhouden tot de discussies in de vakwetenschap. Daarbij wordt de student uitgedaagd om deze theoretische discussies te relateren aan wat hij of zij in de klas terugziet én om te reflecteren over de meerwaarde van deze manier van denken voor de ontwikkeling van jongvolwassenen.

Relatie met Kennisbasis

Deze cursus draagt bij aan de volgende elementen van de kennisbasis:

domein	onderdeel									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. Conceptuele principes van het vak										
2. Vakdidactiek										
3. Historisch redeneren	1a, 1b, 1c, 1d, 1e, 1f	2a, 2b, 2c, 2d, 2e, 2f, 2g	3a, 3b, 3c, 3d, 3e, 3f, 3g, 3h	4a, 4b, 4c, 4d, 4e, 4f, 4g, 4h						
4. Tijdvakken										
5. Werking van de Nederlandse rechtsstaat										

Werkwijze en organisatie

Deze cursus bestaat uit 8 colleges.

Literatuur en leermiddelen

Literatuur (verplicht)

Lorenz, C. (1998). *De constructie van het verleden. Een inleiding in de theorie van de geschiedenis*. Amsterdam/Meppel

Van Straaten, D. (red.). (2020). *Historisch denken. Basisboek van de vakdocent*. Assen: Koninklijke van Gorcum Bv.

Toetsing

Kennistoets.

Aanvullende informatie

Verantwoording studielast (bij benadering)	
Bijeenkomsten	24 slu
Tentamen	2 slu
Vorbereidingsopdrachten	10 slu
Bestuderen literatuur	48 slu
Totaal	84 slu

Shoah en oorlogsherdenking

Algemeen

Naam onderwijseenheid	Shoah en oorlogsherdenking
Engelse vertaling	Shoah and collective war memory
SBU (Studiebelastinguren)/ ECTS	84/3
Studiejaar + periode	Studiejaar 3, periode 3
Ingangseisen	Geen

Plaats van de onderwijseenheid in het onderwijsprogramma

Deze cursus laat de student een verdieping maken met op zowel vakinhoudelijk terrein (over genocides in de 20^e en 21^e eeuw) en vakdidactisch terrein (lesgeven over genocides) en sluit daarmee aan bij de vakinhoudelijke bekwaamheid en de vakdidactische bekwaamheid van de docent ten aanzien van het dagelijks werk in de klas en door het jaar heen.

Doelen en inhoud

Doelen

Aan het einde van de cursus is de student in staat:

- de positie van de Shoah te verklaren in verhouding tot recente genociden.
- de historiografische discussie te analyseren over het ontstaan en de uitvoering van de Shoah.
- de beeldvorming in films over de Shoah te analyseren.
- materiaal te selecteren waarmee hij de Shoah bespreekbaar maakt in de klas.
- leeractiviteiten te ontwerpen over de Shoah waarbij rekening wordt gehouden met daders, slachtoffers en omstanders.
- de veranderende omgang met het herdenken van oorlog door samenlevingen te benoemen, herkennen en verklaren.

Inhoud

In deze module worden studenten toegerust om inhoudelijk en vakdidactisch onderwijs te verzorgen over de Shoah en de cultuur rondom oorlogsherdenking. De student bekwaamt zich om met deze lastige thema's om te gaan in een multiculturele klassensituatie.

Relatie met Kennisbasis

Deze cursus draagt bij aan de volgende elementen van de kennisbasis:

domein	onderdeel									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. Conceptuele principes van het vak	1b	2c								
2. Vakdidactiek		2b	3a, 3b, 3c							
3. Historisch redeneren										
4. Tijdvakken									9a, 9b, 9e	10e
5. Werking van de Nederlandse rechtsstaat										

Werkwijze en organisatie

In deze module worden interactieve colleges aangeboden rondom de Shoah en de herdenking daarvan.

Literatuur en leermiddelen

Literatuur (verplicht)

Browning, C.R., *Ordinary Men. Reserve Police Battalion 101 and the Final Solution in Poland* (1992 of later).

Bij dit boek is een bestand met 50 leesvragen beschikbaar. Zie portal.

Kershaw, I., *Keerpunten. Tien beslissingen die de loop van de Tweede Wereldoorlog voorgoed veranderden, 1940-1941* (2007), Hoofdstuk 10 'Berlijn, Oost-Pruisen zomer en najaar 1941, Hitler besluit de Joden te vernietigen' (blz. 463 – 504). Beschikbaar als scan op de Portal.

Diverse artikelen, werkvormen en films (digitaal of tijdens college beschikbaar).

Toetsing

Kennistoets.

Aanvullende informatie

Verantwoording studielast (bij benadering)	
Bijeenkomsten	24 slu
Literatuurstudie	40 slu
Opdrachten ter voorbereiding en verwerking van colleges	18 slu
Maken tentamen	2 slu
Totaal	84 slu

Staatsinrichting democratische ideeën

Algemeen

Naam onderwijseenheid	Staatsinrichting democratische ideeën
Engelse vertaling	Form of government democratic ideas
SBU (Studiebelastinguren)/ ECTS	112/4
Studiejaar + periode	Studiejaar 3, periode 3
Ingangseisen	Geen

Plaats van de onderwijseenheid in het onderwijsprogramma

De cursus *staatsinrichting: democratische ideeën* bouwt voort op de cursus staatsinrichting: kernbegrippen. Het betreft daarom een bij uitstek verdiepende cursus en sluit daarmee aan bij de vakinhoudelijke bekwaamheid van de docent ten aanzien van het dagelijks werk in de klas en door het jaar heen.

Doelen en inhoud

Doelen

Aan het einde van de cursus is de student in staat:

- de inhoud van de doelen van staatsinrichting 1 te reproduceren.
- verschillende democratische staatsvormen te herkennen en beoordelen.
- visies t.a.v. democratie uit te leggen in eigen woorden.
- visies t.a.v. democratie te analyseren aan de hand van actuele en historische teksten.
- visies t.a.v. democratie te vertalen naar een voor onderbouwleerlingen geschikte activerende werkvorm.
- een eigen visie t.a.v. democratie te verwoorden in een essay, waarin hij onderbouwt in hoeverre hij wel of geen steun vindt bij een aantal politieke denkers die centraal staan in deze cursus.

Inhoud

Wat is de ideale staatsvorm/ staatsinrichting en hoe kan deze het beste worden ingevuld?

Aan de hand van verschillende politiek filosofen en politieke denkers uit de (vroeg)moderne tijd, worden de kenmerken van de staat uitgewerkt in deze cursus. Studenten schrijven een essay waarin ze hun visie op de ideale staat uiteenzetten, waarbij ze steun zoeken bij politieke denkers. Tenslotte gaan we op zoek naar hoe de theorie en inzichten kunnen worden vertaald naar geschikte activerende werkvormen voor vmbo-leerlingen op de gemengd-theoretische leerweg. Het betreft daarom een bij uitstek verdiepende cursus en sluit daarmee aan bij de vakinhoudelijke bekwaamheid van de docent ten aanzien van het dagelijks werk in de klas en door het jaar heen.

Relatie met Kennisbasis

Deze cursus draagt bij aan de volgende elementen van de kennisbasis:

domein	onderdeel									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. Conceptuele principes van het vak	1e	2c								
2. Vakdidactiek	1a, 1b, 1c, 1d	2a, 2c	3a, 3b	4a						
3. Historisch redeneren				4a, 4b, 4c, 4d, 4e						
4. Tijdvakken							7a, 7d,	8a, 8b, 8f	9b	
5. Werking van de Nederlandse rechtsstaat	1	2	3	4a, 4b, 4c, 4d, 4e	5a, 5b	6a, 6b	7a, 7b	8a, 8b	9	

Werkwijze en organisatie

Deze cursus bestaat uit 8 colleges.

Literatuur en leermiddelen

Literatuur (verplicht)

Fennema, M. (2012). *Van Thomas Jefferson tot Pim Fortuyn. Balans van democratie*. Amsterdam: Het Spinhuis.

Toetsing

Beroepsproduct, kennistoets en essay.

Aanvullende informatie

Verantwoording studielast (bij benadering)	
Bijeenkomsten	32 slu
Literatuurstudie en tentamenvoorbereiding	40 slu
Zelfstudie via opdrachten	38 slu
Maken tentamen	2 slu
Totaal	84 slu

Excursie jaar 3

Algemeen

Naam onderwijsseenheid	Excursie jaar 3
Engelse vertaling	Excursion year 3
SBU (Studiebelastinguren)/ ECTS	28/1
Studiejaar + periode	Studiejaar 3, periode 3
Ingangseisen	Geen

Plaats van de onderwijsseenheid in het onderwijsprogramma

Deze excursie sluit aan bij de dagexcursies uit jaar 1, de excursie uit jaar 2 en diverse vakinhoudelijke modules uit jaar 1-2-3. Daarnaast is er ook aandacht voor de ontwikkeling van het vakmanschap, specifiek kennismaking met onderwijs in het buitenland, 'on site learning' en historisch redeneren buiten de lespraktijk. Deze studiereis vormt een verdieping van de vakinhoudelijke kennis en draagt daarmee bij aan de vorming als leraar. Hij kan daarbij vanuit zijn vakinhoudelijke expertise verbanden leggen met het dagelijks leven, met werk en met wetenschap passend bij de belevingswereld van de leerlingen en zo bijdragen aan de algemene vorming van zijn leerlingen.

Doelen en inhoud

Doelen

Aan het einde van de cursus in de student in staat:

- uit te leggen hoe het (geschiedenis)onderwijs in dit land verschilt van het Nederlandse;
- historische vakinhouden, met name de kenmerkende aspecten, uitleggen aan de hand van concrete locaties en gebouwen in de stad;

Inhoud

Studenten verblijven een week lang in de stad, bezoeken musea, culturele activiteiten en een onderwijsinstelling.

Relatie met Kennisbasis

Deze cursus draagt bij aan diverse elementen uit de kennisbasis, afhankelijk van de gekozen locatie en opdrachten/excursies.

Werkwijze en organisatie

Geen inhoudelijke voorbereiding. Excursie in één van de laatste weken van periode 3. Actieve deelname aan gezamenlijke activiteiten en opdrachten is voorwaardelijk om de cursus te kunnen afronden.

Literatuur en leermiddelen

Literatuur (verplicht)

n.v.t.

Toetsing

Performance assessment.

Aanvullende informatie

N.v.t.

Verdiepingsmodules

Je gaat een keuze maken voor de verdiepingsmodule. Deze zal in periode 4 van jaar 2 gegeven worden.

Er zijn een zestal verschillende verdiepingsmodules waar je uit kunt kiezen: Pedagogisch didactische verdiepingsmodule, Internationalisering buitenland, Internationalisering CLIL en taalbeleid, Vakdidactiek Beta+, Vakdidactiek Gamma en Vakdidactiek Nederlands NT2.

Je keuze geef je door via [keuze verdiepingsmodule](#) op de portal.

Hoofdfase

Verdiepingsmodule

Generieke verdieping

Algemeen

Naam onderwijseenheid	Generieke verdieping
Engelse vertaling	
SBU (Studiebelastingen)/ ECTS	420 SBU/ 15 ECTS
Studiejaar + periode	Studiejaar 3, periode 4
Ingangseisen	-
Aanwezigheidsplicht	Er wordt gewerkt met een logboek waarin de student de gevraagde studiebelastingen aannemelijk maakt.

Plaats van de onderwijseenheid in het onderwijsprogramma

De pedagogisch didactische verdiepingsmodule is een keuzemodule voor studenten in het derde leerjaar. De module is generiek en past bij onderwijspedagogiek.

Uitgangspunten:

In deze module werken studenten aan de voor hen betekenisvolle vragen waarbij de context onderwijs en samenleving in de volle breedte benut wordt.

De studenten werken toe naar een versterking van hun zelfbewuste docenthouding en zijn in staat als beginnend beroepsbeoefenaar te functioneren in de samenleving en hun handelen kritisch te beschouwen en te verbeteren.

De vijf pijlers van FLOT die cruciale factoren zijn voor goed leraarschap worden vertaald in deze module.

Tijdens de module verbindt de student de drie invalshoeken van de triade: persoon, praktijk en theorie met elkaar om te komen tot een reflectieve onderzoekende houding.

Het programma van de module staat ten dienste van deze uitgangspunten.

Doelen en inhoud

Doelen

De student verdiept en verbreedt zijn pedagogisch didactisch handelingsrepertoire met de focus op concepten diversiteit, eigen-wijsheid, creativiteit, inclusie en ecologie.

De student ontwikkelt zich binnen de concepten in één of meer van de volgende thema's: Zorg, Krachtige leeromgeving, Gedrag Verstaan.

De student gaat de uitdaging aan om zijn grens op te zoeken, en zich te verdiepen in de theorie om daarmee zijn zelfbewuste docenthouding te versterken.

De ontwikkeling van de student is zichtbaar in zijn handelen en zijn reflecties daarop.

De student is zich bewust van de school als onderdeel van de samenleving en van zijn rol in de voorbereiding van de leerlingen op een toekomstige plek in de samenleving.

De student is zich bewust van de invloed van de omgeving van de school en kan op diverse manieren samenwerken met de samenleving om de school heen.

Inhoud

Voorbeelden bij verschillende thema's:

Zorg: Weet je de weg binnen de zorg in het kader van passend onderwijs? Interne zorg; Waar het gaat over de zorgleerling, ouderbetrokkenheid, mentoraat, interdisciplinair samenwerken, ZAT. De aansluiting en samenwerking met externe zorg, sociale kaart, (justitiële) jeugdzorg, signalering en handelen bij vermoedens van kindermishandeling.

Gedrag Verstaan: De toenemende verschillende onderwijsbehoeften van leerlingen vragen van de docent een uitbreiding van zijn handelingsvaardigheden. Hoe kunnen onderwijs en samenleving samen de jongeren krachtig begeleiden?

Gedrag Verstaan : Wat zijn de onderwijsbehoeften van leerlingen met ADHD, Autisme, ADD, ODD, dyslectie, dyscalculie, NLD, ...? Hoe vind deze leerling zijn weg in de maatschappij? Wat zijn visies op inclusie, wat is mijn visie en wat vraagt het van mij deze vorm te geven in de dagelijkse praktijk?

Krachtige leeromgeving:

Een kritische beschouwing van de inrichting van de eigen onderwijscontext ten aanzien van de ontwikkeling van de '21e-eeuwse vaardigheden'. Hoe ontwikkel je deze vaardigheden bij leerlingen, hoe ga je in op de diversiteit daarbinnen en wat zijn mijn eigen leraar vaardigheden daarin?

Gedrag Verstaan: Wat is het geheim van een goede leraar? (interviews en schoolbezoeken) Wat kom ik als leraar tegen in een grote stadsschool? (onderzoek en schoolbezoek)

Relatie met Kennisbasis

In de pedagogische didactische verdiepingsmodule neemt de student deel aan themabijeenkomsten en verschillende workshops die door experts uit het instituut en het werkveld verzorgd worden, hij gaat aan de slag met vraagstukken uit de praktijk en opdrachten rondom actuele thema's, voert opdrachten uit in een praktijk, presenteert, neemt deel aan intervisiebijeenkomsten, inspiratiebijeenkomsten, peercoaching, critical friend groepen.

De doelen en inhoud van de module zijn gerelateerd aan:

- Het didactisch concept FLOT: de Pijlers en de Plus
- De bekwaamheidseisen
- De Generieke Kennisbasis (GKB)

Werkwijze en organisatie

In de module 'Onderwijs ontmoet samenleving' gaat de student in groepjes projectmatig aan de slag op het raakvlak van onderwijs en samenleving.

De module bestaat uit centrale inspiratiebijeenkomsten en workshop en intervisiebijeenkomsten.

Tijdens de inspiratiebijeenkomsten en workshops maakt de student kennis met de thema's van de module : Zorg, Krachtige leeromgeving en Gedrag verstaan. Binnen deze thema's worden de concepten diversiteit, eigen-wijsheid, creativiteit, inclusie en ecologie uitgewerkt.

De student start met een project dat koppeld is aan één of meerdere thema's binnen de context onderwijs ontmoet samenleving. De ontmoeting van het onderwijs met de samenleving moet daadwerkelijk plaatsvinden.

De student werkt in themagroepen aan het project. In het project verbindt de student praktijk, theorie en persoon (triade). De student neemt initiatieven in het maken van contact en samenwerken met de praktijk. De praktijk is hier meer dan de school. Denk ook aan Jeugdhulpverlening, culturele instellingen, NGO's, bejaardenhuizen, gemeente.

De student zorgt voor een theoretische onderbouwing van zijn project.

De student houdt een logboek bij.

Literatuur en leermiddelen

Zie modulewijzer

Toetsing

De hele module wordt afgesloten als alle onderdelen minimaal voldoende zijn.

Alle onderdelen tellen even zwaar mee bij de beoordeling. Mocht de student een van de onderdelen met een onvoldoende afsluiten, dan is het mogelijk om dat onderdeel te herkansen.

Voor onderdelen en de rubric → zie modulewijzer

Aanvullende informatie

Module verantwoordelijken zijn: Annet Meinen, Marleen Koppers en Arie Goijaarts. Contactpersoon is Annet Meinen.

NB. In periode 4 van schooljaar 2020- 2020 wordt deze module uitgevoerd. De module wordt geëvalueerd. De opbrengsten van de evaluatie worden gebruikt om de module waar nodig aan te passen. De uiteindelijke versie van de module kan in 2020-2021 dus afwijken van bovenstaande informatie.

Verdiepingsmodule Intercultureel leren

Algemeen

Naam module	Module Intercultureel Leren
Engelse vertaling	Module Intercultural Learning
SBU (Studiebelastinguren)/ ECTS	420 sbu/ 15 ECT
Studiejaar + periode	Jaar 3, periode 4

Inhoud en leerdoelen

Binnen verdiepingsmodule Intercultureel Leren heb je een keuze uit 3 onderdelen.

- **Onderdeel A:** Een internationalisation@home programma op een drietal TRION scholen in Eindhoven (ISE, Stedelijk college en EOA)
- **Onderdeel B:** Internationalisation Abroad: een buitenland verblijf.
- **Onderdeel C:** Preparing for Culturally Responsive Teaching. Dit programma is tijds- en plaatsafhankelijk.

De drie onderdelen zijn allen gericht op het ontwikkelen van je interculturele en internationale competenties en hebben alle drie een eigen karakter en aanpak. Zo kun jij kiezen welke manier van interculturele en internationale competenties op doen, het beste bij jou past.

In overleg met de International Officer van je eigen opleiding kun je toestemming vragen om een combinatie van onderdelen te maken. Zo kan een deeltijd student bijvoorbeeld een korter buitenland verblijf (onderdeel B) of een 2-weken op een van de schooltypes uit onderdeel A combineren met onderdeel C.

Een eerste stap is het doornemen van deze modulewijzer. Je vindt hier een uitgebreide omschrijving van alle drie de onderdelen terug. Voor aanvullende informatie over inhoud en verwijzen we je naar de [portal site](#).

Heb je een keuze gemaakt?

Schrijf je dan in voor de verdiepingsmodule Intercultureel Leren via de portal site.

- Heb je gekozen voor onderdeel A? Dan neemt de coördinator van de module internationalisation@home t.z.t. contact met je op om je inschrijving te bevestigen. Voor onderdeel A zijn er een beperkt aantal plekken beschikbaar. Bij veel aanmeldingen kan er selectie plaatsvinden.
- Heb je gekozen voor onderdeel B of C of wil je een combinatie van B en C aanvragen? Neem dan zelf contact op met de International Officer van jouw opleiding. De [IO's](#) vind je hier terug. Je legt aan de IO een Personal Development Plan voor waarin je aangeeft hoe je invulling wilt geven het onderdeel (of de onderdelen) waar jij voor hebt gekozen. Na goedkeuring van je Personal Development Plan kun je aan de slag.
- Wil je een combinatie van onderdelen maken met onderdeel A ook contact op met de International Officer en met de coördinator van Internationalisation@home. Voor onderdeel A zijn er een beperkt aantal plekken beschikbaar. Bij veel aanmeldingen kan er selectie plaatsvinden. Als je toestemming hebt lever dan je Personal development plan in bij je International Officer.

Onderdeel A: Internationalisation@home

Intercultureel leren in (Inter)nationale contexten binnen Trion Opleidingsschool

Algemeen

Naam onderwijseenheid	Internationalisation@Home - Intercultureel leren in (Inter)nationale contexten binnen Trion Opleidingsscholen
SBU (Studiebelastinguren)/ ECTS	420 SBU/ 15 EC
Studiejaar + periode	Jaar 3 periode 4

Inhoud en leerdoel

Hoe ga je om met een toenemende mate van (inter)culturele diversiteit in je klassen? Hoe gaat een school om met een (groot) aantal leerlingen of zelfs een bijna volledige leerling populatie die een andere taal dan Nederlands als hun moedertaal spreekt?

Internationalisering krijgt een steeds prominentere plaats in het Nederlandse onderwijs: denk aan scholen voor tweetalig onderwijs (TTO), Internationale scholen (IS) of scholen voor de eerste opvang van anderstaligen (EOA).

Tijdens deze module maak je samen met internationale studenten kennis met een drietal internationale onderwijscontexten binnen de Opleidingsschool Trion. Je werkt samen als groep en krijgt de kans je te verdiepen in de visie van deze scholen op culturele diversiteit en het bijbehorende gedifferentieerde taalonderwijs, waarin de termen CLIL, doeltaal-voertaal en NT2 aan de orde van de dag zijn.

In iedere internationale schoolcontext wordt een blok van 2 of 3 weken aangeboden met een afwisselende interactieve workshops college door zowel inhoudelijke expert als praktijk experts. Je werkt daarnaast individueel en in groepsverband aan verschillende praktische opdrachten waarin je in zowel een observerende als uitvoerende rol actief bent en midden in de praktijk staat.

Doelen

A. Internationale Context en burgerschapsvorming

Als deelnemer aan deze module:

- maak je kennis met aspecten van culturele diversiteit, identiteit en interculturele communicatie;
- maak je kennis met drie internationale contexten binnen opleidingsschool Trion:

- Tweektalig onderwijs mavo/ havo/ vwo (TTO)
- International School Eindhoven (ISE)
- Eerste Opvang Anderstaligen (EOA) NT2
- observeer en onderzoek je de culturele- en politieke achtergronden en burgerschapsvorming binnen deze drie internationale contexten in de praktijk;
- leer je de plek van deze verschillende soorten onderwijs in onze samenleving beschrijven;
- verdiep je jezelf in cultuurverschillen en leer je hoe deze de onderwijscontext en -cultuur beïnvloedt.

Verkennen van de verschillende internationale doelgroepen

Als deelnemer aan deze module:

- krijg je de kans zowel leerlingen als docenten te spreken en te vragen naar hun ervaringen;
- doe je onderzoek naar (of ervaar je aan den lijve) de verschillende doelgroepen van de scholen;

B. Taalbeleid

Als deelnemer aan deze module:

- krijg je inzicht in de principes van CLIL , doeltaal-voertaal, taalgericht vakonderwijs, immersion en NT2 binnen verschillende onderwijscontexten;
- ga je op zoek naar de verschillen en overeenkomsten tussen deze vormen van taalonderwijs;
- Leer je de impact begrijpen van de meertaligheid van leerlingen in de lespraktijk *“Wat betekent deze meertaligheid voor jouw toekomstige werk als docent?”*.

C. Professionalisering van je eigen docentschap

Als deelnemer aan deze module:

- maak je deel uit van een groep (internationale) studenten die zich gaan verdiepen in tal van onderwerpen rondom de thema's internationalisering CLIL en taalbeleid;
- werk je aan je eigen interculturele competenties als docent;
- pas je opgedane inzichten toe in de reguliere Nederlandse context;
- raak je bekend met de ICOMs, de internationale competenties die gehanteerd worden binnen internationaliseringsinitiatieven in hoger onderwijs opleidingen;
- krijg je de kans om je eigen Engelse taalvaardigheid te verbeteren.

Werkvormen en leeractiviteiten

Binnen iedere locatie van opleidingsschool Trion wordt een blok van 2 of 3 weken aangeboden met een tal van zowel inspirerende interactieve inhoudelijke workshops waarin je zowel observerend, uitvoerend en reflecterend aan de slag gaat. Tijdens deze module geldt een aanwezigheidsplicht van 100%, omdat je dagelijks op de verschillende locaties verwacht wordt.

Toetsing

Tijdens de module werk je aan een aantal opdrachten die je via een online platform inlevert. Voor iedere sub-context ontwikkel je een eindopdracht en aan het eind van de module volgt een collectieve eindopdracht waarbij je de opgedane inzichten presenteert. Je eindcijfer is het gemiddelde van de opdrachten:

- ISE: 25%
- TTO: 25%
- EOA: 25%
- Collectieve eindopdracht: ISE/TTO/EOA 25%

Aanvullende informatie

Taal en professionele houding gedurende de module

Gezien het internationale karakter van deze module gebruik je, afhankelijk van de onderwijscontext, zowel Nederlands als Engels als voer- en doeltaal. Tevens maak je in je verslaglegging gebruik van naslagmateriaal in deze beide talen. Alle producten die je in het Engels produceert worden nagekeken op inhoud en niet op taal: het niveau van je Engels wordt dan ook enkel formatief van feedback voorzien en je wordt hier niet op afgerekend. Omdat je als deelnemer aan deze module als gast, maar ook zeker als toekomstig collega gezien en behandeld wordt, wordt een professionele en proactieve houding van jou als collega in opleiding als vanzelfsprekend gezien.

Moduleverantwoordelijken:

Smulders, S. (FLOT) en Heunks, S. (Trion Opleidingschool)

Onderdeel B: Internationalisering Buitenland

Algemeen

Naam Onderdeel	Buitenland verblijf
Engelse vertaling	Internationalisation Abroad
SBU (Studiebelastinguren)/ ECTS	Standaard 15 ECT. Bij goedkeuring van combinatie tussen onderdeel B en C door International Officer geldt dat elke week buitenland verblijf telt voor 2 ECT.
Studiejaar + periode	Jaar 3, periode 4

Inhoud en leerdoelen

Voor de module Internationalisation Abroad regel je zelf een verblijf in het buitenland in overleg met de International Officer van je opleiding. Als je voor dit onderdeel de volledige 15 ECT wil inzetten, dan dien je minimaal 8 weken in het buitenland te verblijven. Je toont zelf aan in je aanvraag en in je 'personal development plan' hoe de activiteiten die je uitvoert tijdens je buitenlandverblijf bijdragen aan de ontwikkeling van jouw internationale en interculturele competenties (ICOMS). Een korte omschrijving van deze competenties kun je op de [portalsite](#) terug vinden. Daarnaast draagt je verblijf bij aan je bekwaamheidseisen leraar vo/bve en/of de kennisbasis van jouw vakgebied.

Het doel van het buitenlandverblijf is om je bewust te worden van een andere cultuur en van je eigen cultuur in relatie tot deze andere cultuur. Tijdens je verblijf werk je voortdurend aan je eigen interculturele & internationale competenties (ICOMS) en communicatieve vaardigheden door om te gaan met deze verschillen. Je bent tijdens, en na afloop, van je verblijf in staat om te reflecteren op je ervaringen en je kunt de kennis die je hebt opgedaan vertalen naar het leraarschap.

Voor meer informatie omtrent de mogelijke invulling van de verdiepingsmodule internationalisering en de aanmeld procedure kun je kijken op de [portal site](#).

N.B. Wil je i.v.m. studie of stage een semester naar het buitenland neem dan contact op met je International Officer om de mogelijkheden en de eventueel op te lopen studievertraging te bespreken. Er zijn strenge [deadlines](#) voor een Semester Abroad bij een partner universiteit. Hou hier rekening mee met je voorbereiding.

Werkvormen en leeractiviteiten

De werkvormen en leeractiviteiten stel je zelf vast in overleg met je International Officer in je 'personal development plan'. Hierbij kies je uit activiteiten die beschikbaar zijn gesteld op de portal site internationalisering onder het kopje "[Intercultural Guided Reflection](#)".

Toetsing

Tijdens je buitenlandverblijf houd je wekelijks een log bij dat wordt beoordeeld door je International Officer (formatief). Aan de hand van je 'personal development plan' stel je in overleg met je

International Officer een portfolio samen met bewijs van de voortgang die je hebt gemaakt m.b.t. de doelen die je hebt gesteld in je 'personal development plan'. Je maakt hiervoor gebruik van activiteiten

die beschikbaar zijn gesteld op de portal site internationalisering onder het kopje "Intercultural Guided Reflection". Voor je portfolio schrijf je ook een kritische reflectie op je verblijf. Daarnaast neem je bij terugkomst deel aan een 'international fair' om de ervaring die je hebt opgedaan te delen met andere studenten. Alle documenten die je inlevert dienen in het Engels te worden geschreven indien de voertaal tijdens je buitenlandverblijf Engels is. Het Engels hoeft niet foutloos te zijn, maar wel van voldoende niveau dat de taal geen belemmering vormt voor het overbrengen van je boodschap. De beoordelingsrubric vind je terug op de [portal](#).

Onderdeel C: Preparing for Culturally Responsive Teaching

Algemeen

Naam module	Preparing for Culturally Responsive Teaching
SBU (Studiebelastinguren)/ ECTS	1 - 15 ECT (maatwerk programma)
Studiejaar + periode	3, periode 4 (Start datum kan aangepast worden in overleg met International Officer en SLB)

Inhoud en leerdoelen

Deze module biedt bouwstenen aan die je helpen in je ontwikkeling richting een cultureel responsieve docent. Voor cultureel responsieve docenten zijn de culturele eigenschappen, ervaringen en perspectieven van etnisch diverse leerlingen leidend voor het vormgeven aan effectief onderwijs voor alle leerlingen.

Cultureel responsief lesgeven is gebaseerd op de aanname dat wanneer kennis en vaardigheden gelinkt worden aan de belevingswereld en het referentie kader van de leerlingen, dat leren dan meer betekenis krijgt, aantrekkelijker wordt voor leerlingen en tot meer diepgaand en gemakkelijker leren leidt.

Cultureel responsief lesgeven vraagt om kennis over culturele diversiteit en de verwerving van gedetailleerde en feitelijke informatie over culturele bijzonderheden van specifieke etnische groepen. Vervolgens is het van belang dat docenten leren om deze nieuw opgedane kennis om te zetten in onderwijs en instructie. Deze module dient ervoor om je inzicht te geven in cultuur en culturele diversiteit binnen jouw onderwijs context en om vervolgens een (meer) cultureel relevante pedagogie te ontwikkelen.

De module bestaat uit verschillende bouwstenen die te combineren zijn naar wens. Als leidraad voor deze module en bijbehorende activiteiten maken we gebruik van het "Framework of Teacher Competence for Diversity" (European Council 2010).

Table 1: Framework of teacher competences for diversity

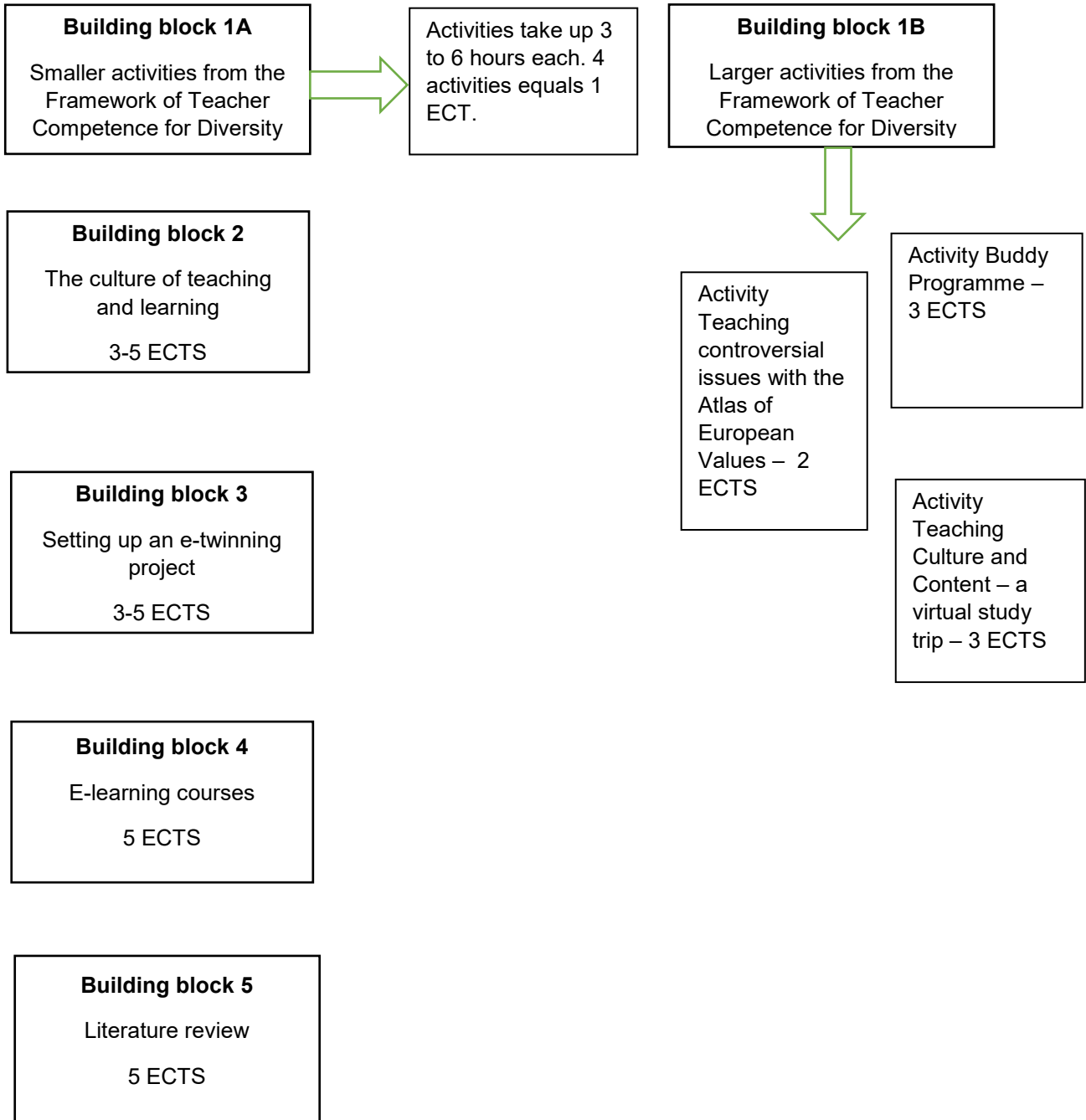
Knowledge and understanding	Communication and relationships	Management and teaching
Competence 1 Knowledge and understanding of the political, legal and structural context of socio-cultural diversity	Competence 7 Initiating and sustaining positive communication with pupils, parents and colleagues from different socio-cultural backgrounds	Competence 13 Addressing socio-cultural diversity in curriculum and institutional development
Competence 2 Knowledge about international frameworks and understanding of the key principles that relate to socio-cultural diversity education	Competence 8 Recognising and responding to the communicative and cultural aspects of languages used in school	Competence 14 Establishing a participatory, inclusive and safe learning environment
Competence 3 Knowledge about different dimensions of diversity eg ethnicity, gender, special needs and understanding their implications in school settings	Competence 9 Creating open-mindedness and respect in the school community	Competence 15 Selecting and modifying teaching methods for the learning needs of pupils
Competence 4 Knowledge of the range of teaching approaches, methods and materials for responding to diversity	Competence 10 Motivating and stimulating all pupils to learn individually and in co-operation with others	Competence 16 Critically evaluating diversity within teaching materials, eg textbooks, videos, media
Competence 5 Skills of inquiry into different socio-cultural issues	Competence 11 Involving all parents in school activities and collective decision-making	Competence 17 Using a variety of approaches to culturally sensitive teaching and assessment
Competence 6 Reflection on one's own identity and engagement with diversity	Competence 12 Dealing with conflicts and violence to prevent marginalization and school failure	Competence 18 Systematic reflection on and evaluation of own practice and its impact on students

Werkvormen en leeractiviteiten

Een belangrijk karaktereigenschap van deze module is zijn flexibiliteit. Door middel van bouwstenen stel je je eigen programma samen, naar gelang het aantal ECTS dat je dient te behalen. Alle activiteiten die deel uit maken van de verschillende bouwstenen zijn gelinkt aan competenties uit het "Framework of Teacher Competence for Diversity". Voor activiteiten verwijzen we je naar de [portal site](#). De reader op de portal site bevat een handig overzicht van alle activiteiten en bijbehorende doelen en aantal ECTS.).

Je programma stel je vervolgens samen in je Personal Development Plan. In dit plan geef je aan van welke bouwstenen je gebruik wilt maken en kies je eventueel uit activiteiten binnen een bouwsteen. Je verantwoord in het Personal Development Plan je keuze en legt deze voor aan de International Officer van je opleiding ter goedkeuring. Bij goedkeuring begin je aan het samenstellen van een portfolio waarin je bewijzen verzameld die aantonen dat je de voorgestelde activiteiten hebt ondernomen.

BUILDING BLOCKS

Toetsing

Gebaseerd op je Personal Development Plan stel je een portfolio samen met bewijzen die aantonen dat je de activiteiten hebt uitgevoerd. Je dient je portfolio voor assessment in bij de International Officer van jouw vakgroep. Elke bouwsteen heeft een eigen checklist of rubric die gebruikt wordt in de formele

assessment van die bouwsteen. Je dient elke bouwsteen met een voldoende af te ronden om de module "Preparing for Culturally Responsive Teaching" voldoende af te kunnen ronden. Wanneer je alle, door jou geselecteerde bouwstenen, succesvol hebt afgerond, worden de cijfers gemiddeld en ontvang je een eindcijfer voor de module "Preparing for Culturally Responsive Teaching".

Bouwstenen die met een onvoldoende worden beoordeeld door je International Officer, worden voorzien van feedback en feedforward en kunnen nog éénmaal ingeleverd worden. De deadline voor deze herkansing wordt gezet door de International Officer van je opleiding. Let op: Deelcijfers voor voldoende afgeronde bouwblokken vervallen na een jaar.

Vakdidactiek Bèta+

Algemeen

Naam onderwijseenheid	Verdiepingsmodule vakdidactiek Bèta +
SBU (Studiebelastinguren)/ ECTS	15EC 420SBU
Studiejaar + periode	Studiejaar 3, periode 4
Aanwezigheidsplicht	Er is aanwezigheidsplicht voor sommige onderdelen.

Plaats van de onderwijseenheid in het onderwijsprogramma

De verdiepingsmodule vakdidactiek Beta+ is één van de verdiepingsmodules die in periode 4 van jaar 3 worden aangeboden en vormt een voorbereiding op de afstudeerfase.

Inleiding

De verdiepingsmodule Bèta+ staat in het thema van TEC for society. De afkorting TEC staat voor Technologie, Entrepreneurship en Creativity. Dit zijn Fontys brede thema's waarmee de hogeschool zich wil onderscheiden. De thema's binnen TEC zijn uitgesproken, onderscheidend en maatschappelijk relevant. Ze passen bij onze regio, die zich ten opzichte van de rest van Nederland onderscheidt op technologisch en creatief vlak. De regio's Midden- en Oost-Brabant (Brainport) groeien door het ondernemerschap dat de technologie en creativiteit omzet in toegevoegde waarde voor de maatschappij. Deze regio's liggen in het hart van het werkgebied van Fontys Hogescholen en daardoor extra relevant voor de studenten van Fontys.

FLOT leidt leerlingen op voor deze regio's met als doel middels het onderwijs aan onze leerlingen hen voor te bereiden op hun toekomst. Dat doen we door de leerlingen hun talenten in ondernemerschap, creativiteit en technology te laten ontwikkelen. Om dat goed te kunnen als leraren is het belangrijk dat ook wij onze blik verbreden op technologie, onze creativiteit verbinden met het docentschap en onze ondernemerschapscompetenties onderzoeken en verder ontwikkelen.

Als lerarenopleiding zien wij veel mogelijkheden binnen vakoverstijgend onderwijs om de TEC-thema's aan het onderwijs te verbinden. Daarom bieden we deze module vakoverstijgend aan en hopen dat het tot nieuwe verbindingen brengt tussen opleidingen en later in jouw werkende leven. Want ondernemerschap ontstaat bij het leggen van creatieve verbindingen tussen bestaande structuren. We hopen dat jullie elkaar gaan vinden en actief gaan samenwerken en hierbij alle technologische middelen voor inzet die je inspiratie en motivatie bieden!

Doelen en inhoud

Leeruitkomsten

Binnen deze verdiepingsmodule wordt er gewerkt aan drie leeruitkomsten (LUKs). Er is een leeruitkomst geschreven voor ieder TEC-thema. De verleiding bestaat misschien om deze leeruitkomsten als afzonderlijke onderdelen te behandelen, het is echter de uitdaging om deze leeruitkomsten zoveel mogelijk met elkaar te verbinden in de uitwerking van je eindproduct

Technology: De student is in staat toegevoegde waarde te creëren met behulp van technologie in zijn onderwijs. De student kan de toegevoegde waarde van technologie in zijn onderwijs onderbouwen en verantwoorden. De student kan zijn proces van vernieuwing delen en is zich bewust hoe hij collega's hierbij kan betrekken, waarbij hij een voorbeeldrol kan pakken en hierop kan reflecteren.

Entrepreneurship: De student is in staat om toegevoegde waarde te creëren door de verbinding te leggen tussen verschillende partijen zoals bijvoorbeeld school, bedrijf of instelling. De student kan deze waarde duiden voor de samenwerkende partijen en is nieuwsgierig naar mogelijkheden voor ondernemerschap in de zelfgekozen onderwijscontext. Daarbij reflecteert de student op zijn ondernemerschapscompetenties met een passend reflectiekader.

Creativity: De student toont aan en verantwoordt zowel op het gebied van technology als op het gebied van ondernemerschap dat de creaties hoog scoren op originaliteit en op geschiktheid binnen de gegeven situatie. De student geeft hierbij inzicht in het ontwerpproces waarin fases van divergent en convergent denken en andere creatieve denktechnieken gebruikt worden. De student reflecteert op zijn vaardigheden wat betreft creativiteit, hierheen geeft hij aan wat hij beheerst en waar ontwikkelruimte zit.

Relatie met afstudeerfase

De verdiepingmodule is erop gericht om studenten voor te bereiden op de afstudeerfase. De openheid en vrijheid om via een dossier leeruitkomsten aan te tonen, zonder te specifieke opdracht, waarbij ze zelf initiatief moeten nemen en gerichte feedback ophalen, zijn eigenschappen die ze bij het afstuderen kunnen inzetten. Ook de inhoud van het dossier zou een basis kunnen zijn om VDO volgend jaar vorm te geven.

Werkwijze en organisatie

De studenten lopen minimaal twee dagen per week stage bij een bedrijf en/of een school, waarbij ze leerervaringen opdoen die ze kunnen gebruiken om de leeruitkomsten aan te tonen. De andere dagen zijn er docenten beschikbaar voor verschillende leerervaringen. Zo wordt er kennis overgedragen, feedback gegeven, wordt er aan procesbegeleiding gedaan en waar nodig gedurende de weken onderwijsaanbod georganiseerd. Dit is ook afhankelijk van de vragen die uit de groep studenten komen.

Literatuur en leermiddelen

De omschrijving van de literatuur en leermiddelen zullen in de bijeenkomsten worden verspreid. Er is geen verplichte literatuur.

Toetsing

Je levert een dossier in waarin je de drie leeruitkomsten aantoont. De precieze inhoud van dit dossier is vrij, de leeruitkomsten zijn hiervoor leidend. Er is een rubric beschikbaar op de samenwerkingsite, aan de hand daarvan zal je worden beoordeeld. Eerst wordt bepaald of de leeruitkomsten zijn aangetoond.

Als de leeruitkomsten zijn aangetoond, wordt aan de hand van de rubric het eindcijfer bepaald.

Als de leeruitkomsten niet zijn aangetoond, krijg je feedback en kun je het dossier nog een keer als herkansing inleveren.

Vakdidactiek Gamma

Algemeen

Naam onderwijseenheid	Vakdidactiek Gamma
Engelse vertaling	
SBU (Studiebelastinguren)/ ECTS	420/15
Studiejaar + periode	jaar 3, periode 4

Plaats van de onderwijseenheid in het onderwijsprogramma

Deze module is één van de keuzeonderdelen aan het eind van de hoofdfase, toegankelijk voor voltijd studenten aardrijkskunde, geschiedenis, maatschappijleer, levensbeschouwing en (Algemene en Bedrijfs) economie. De module is een verrijking vanuit de eigen vakdidactiek en vakinhoud én vanuit de samenwerking met de andere gammavakken. Ze borduurt dan ook voort op zowel de vakspecifieke vakdidactische leerlijn als op de module 'mens-en-maatschappij'. Aangezien het vakdidactisch ontwerpen van onderwijs een rol speelt, vormt deze module de schakel tussen de vakdidactische programma's in de hoofdfase en het vakdidactisch ontwerpen in de afstudeerfase. Daarnaast wordt dieper ingegaan op relevante gamma-thema's, zodat ook de vakkennis verdiept raakt. Ten slotte wordt de student toegerust om in zijn toekomstige werkomgeving vakoverstijgend gamma-onderwijs mede vorm te geven, bijvoorbeeld vanuit het perspectief van toekomstgericht onderwijs.

Inhoud en doelen

Inhoud:

Alle gamma-schoolvakken spelen een rol in de voorbereiding van jonge mensen op hun persoonlijke toekomst en op hun rol als burger in de toekomstige samenleving. Zelfs als jouw schoolvak in principe het verleden bestudeert. Maar wat betekent dat nu precies? Hoe de toekomst eruit zal zien weten we niet. Maar we hebben allemaal wel beelden over de toekomst en overall wordt gewerkt 'aan de toekomst'. Welk gereedschap kunnen deze schoolvakken jonge mensen bieden om beter voorbereid te zijn op die toekomst en er over te kunnen nadenken? De wereld is complex: kan het combineren van verschillende perspectieven uit schoolvakken de leerling helpen om op een doordachte manier over de toekomst na te denken? Deze vragen staan centraal in de vakdidactische verdiepingsmodule voor de gammavakken.

Alle gamma-schoolvakken bestuderen deze thema's met een eigen begrippenapparaat en benaderingswijze (vocabulaire en grammatica). Niet alleen in de vakwetenschappen zelf, maar ook in het onderwijs in het tweedegraads veld wint een interdisciplinaire denkwijze aan belang. Economie en maatschappijleer doen een poging actuele en/of toekomstige maatschappelijke ontwikkelingen te beschrijven, verklaren en te duiden. Hierover moet je ook als kritisch burger een oordeel moet kunnen vellen, én dit moet kunnen leren aan zijn leerlingen. Hierbij is het beheersen van denkvaardigheden en helder taalgebruik essentieel. Dit is wat docenten van de gammavakken hun leerlingen moeten leren. Daarbij hoort ook zeker het beheersen van denkvaardigheden en het gebruik van heldere taal.

Daarom maakt de student in deze module kennis met de theorie achter en de praktische uitwerking van toekomstgericht onderwijs. In een eerste onderdeel zal dat vooral theoretisch van aard zijn, waarbij er steeds een verkenning van de praktijk wordt gemaakt (5 EC). Het tweede, daaropvolgende deel, staat in het teken van de praktische vertaalslag, waarbij de studenten aardrijkskunde, geschiedenis en levensbeschouwing enerzijds en de studenten economie en maatschappijleer anderzijds concrete thema's zullen verkennen (10 EC).

In **deel 1** (generiek) worden de studenten vertrouwd gemaakt met de perspectieven en methodieken van toekomstgericht onderwijs. De vakdidactische vraag naar het wat, waarom en hoe van het vakgebied staat daarbij centraal. Vragen die daarbij aan de orde komen zijn onder andere: 'Op welke wijze bereidt mijn vak leerlingen voor op de toekomst? En om wat voor soort toekomst gaat dat dan? Welke kennis en vaardigheden staan daarbij centraal? Op welke wijze is er in de doelen en methoden van mijn schoolvak al aandacht voor de toekomstdimensie van leerlingen en maatschappij?'.

Voor studenten geschiedenis, aardrijkskunde en levensbeschouwing is in **deel 2A** gekozen voor het thema 'erfgoed'. Erfgoed zijn zaken uit het verleden die we willen behouden voor de toekomst. Soms betreft het oude zaken als een kasteel, soms ook modernere gebouwen, zoals de gebouwen rond de spoorzone in Tilburg. Ook worden niet alleen materiële zaken als erfgoed beschouwd, maar ook culturele. Zo is het Brabantse worstenbroodje bestempeld als cultureel erfgoed. Op erfgoed kun je dan ook de principes van toekomstgericht onderwijs op toepassen; wat bewaren we voor de tijd die nog komen gaat?

Rond erfgoed spelen voortdurend vragen die te maken hebben met tijd en ruimte. Waarom vinden we iets 'erfgoed', waarom willen we het wel of niet bewaren, en hoe hergebruiken we erfgoed? Welke historische, religieuze en geografische betekenissen zijn er en hoe gebruiken we erfgoed in onze huidige en toekomstige leefomgeving? Erfgoed is een breed thema dat zich goed leent voor omgevingsonderwijs inclusief excursies en veldwerk, bovendien altijd 'lokaal' is maar tegelijkertijd overal te vinden (werelderfgoed).

Erfgoed is vaak – bewust of onbewust – deel van de leefwereld van de leerling en draagt daardoor bij aan zijn identiteitsontwikkeling. In deze module exploreren we de mogelijkheden waarop je erfgoed in kunt zetten om leerlingen kennis te laten maken met de historische ontwikkeling van hun leefomgeving en als leermiddel in je lessen om de lesstof tastbaar te maken. Daarbij wordt niet alleen aandacht besteed aan wat de meerwaarde is van het aanwezige erfgoed, maar ook bekeken met welke werkvormen en leeractiviteiten deze meerwaarde het best tot zijn recht komt. Vakinhoud, de eigen leefomgeving en vakdidactiek komen in deze cursus zodoende betekenisvol samen.

Naast hoor- en werkcolleges, zal een groot deel van deze cursus buiten het instituut georganiseerd worden. Daarbij moet worden gedacht aan museumbezoek, landschapsexcursies, het bezoeken aan erfgoedinstututen, archiefbezoek, rondleidingen door wijken, oral history, microgeschiedenis en archeologische projecten. Er wordt expliciet gewerkt vanuit een vakoverstijgende aanpak. Uiteindelijk leveren deze activiteiten een eigen onderzoek op, dat tevens wordt vertaald naar eigen, handzaam lesmateriaal.

In **deel 2B** (maatschappijleer en economie) staan hogere denkvaardigheden, taal en het lezen van technologie centraal. Gammadocenten willen leerlingen helpen de wereld om hen heen te begrijpen en hen helpen een oordeel te vormen. Het gaat er daarbij om dat je leerlingen leert hoe, in plaats van wat ze ergens over moeten denken of oordelen. Omdat die wereld zich in taal en verhalen presenteert, staan de in deze module centraal. Of het nu om het begrijpen van de gedachten van anderen gaat, of om het formuleren van je eigen gedachten: taal en (vak)begrippen zijn daarbij onontbeerlijk. Het analyseren van argumenten in de krant, de kracht van metaforen in woord en beeld, het kunnen doorprikken van mythen of vaag taalgebruik en het opsporen van impliciete aannames onder een verhaal zijn vaardigheden die daar bij van pas komen.

Ook de eigen lesmethode wordt daarbij betrokken: welke verhalen worden daar verteld, en op welke manier? Welke aspecten van een onderwerp blijven daar juist onderbelicht? Omdat iedere docent zelf ook weer gebruik maakt van verhalen in zijn lessen, wordt ook geleerd om zelf beter onderbouwde en meer complete verhalen te construeren. Speciale aandacht zal hierbij uitgaan voor de concept-contextbenadering, die in de vakdidactiek van zowel maatschappijleer als economie een prominente rol speelt. En, door het zelf ontwerpen van lesmateriaal, hoe je dat op jouw beurt jouw leerlingen weer kunt leren.

De laatste jaren is er in algemene zin veel over deze vaardigheden gepubliceerd. In deze module maakt de student daar kennis mee aan de hand van voor zowel de maatschappijleer- als economiedocent relevante thema's zoals welvaart & armoede, groei & ongelijkheid en markt & overheid. Onder leiding van de docent en samen met medestudenten, maar ook zelfstandig, zul je je buigen over teksten, media en bronnen rondom belangrijke gammathema's. Werkvormen als close-reading van een tekst en een excursie naar een museum maken daarom onderdeel uit van de module.

Bijzondere aandacht wordt daarbij geschonken aan technologische ontwikkelingen. Mensen maken steeds meer gebruik van technologische middelen (betaalpas, iPhones, zorgrobots). Dat die

technieken van invloed zijn op het gedrag van mensen staat vast. De meningen zijn verdeeld over de uitkomsten van de technologie waarmee we ons omringen. Is technologie altijd herkenbaar als zodanig, of is (sommige) technologie zo vanzelfsprekend geworden dat we er een blinde vlek voor hebben ontwikkeld en dus ook geen vragen meer stellen over de consequenties van het gebruik ervan? En hoe neem ik een eigen weloverwogen standpunt in bij zulke ontwikkelingen?

Doelen:

Deel 1: Introductie in toekomstgericht onderwijs (5 EC)

De student...

- Kan in eigen woorden de achtergronden van toekomstgericht onderwijs uit leggen en aangeven welke kennis, vaardigheden en houdingsaspecten daarbij van belang zijn;
- Kan voor zijn eigen schoolvak deze kennis, vaardigheden en houdingsaspecten op hoofdlijnen beschrijven / benoemen en analyseren in welke mate deze in (een deel van) het huidige onderwijs (methoden, praktijk) zichtbaar zijn;
- Kan in een eigen redenering aangeven waar sterke en enkele verbeterpunten zitten in het toekomstgericht onderwijs in hun eigen schoolvak.

Deel 2a: Toekomstgericht onderwijs bij aardrijkskunde, geschiedenis en levensbeschouwing over het thema erfgoed (10 EC)

De student...

- Kan in eigen woorden uitleggen wat onder (materieel en immaterieel) erfgoed wordt verstaan en welke erfgoedaanbieders er zijn in relatie tot onderwijs en samenleving;
- Kan in eigen woorden uitleggen hoe je zowel vanuit verschillende disciplines (geschiedenis, aardrijkskunde en levensbeschouwing) als vakoverstijgend naar erfgoed kunt kijken;
- Kan zelfstandig betekenis en waarde(ring) van erfgoed bepalen aan de hand van zowel bronnenstudie als veldwerk;
- Is in staat om erfgoed te gebruiken als casus in een ontwerp voor omgevingsonderwijs met een toekomstgerichte vraag, door gebruik te maken van (vakmatige) concepten en kennis, onderzoekend leren en het stimuleren van betrokkenheid;

Deel 2b: Toekomstgericht onderwijs bij maatschappijleer en economie door kritisch en creatief te leren denken over gemeenschappelijke thema's (10 EC)

De student...

- Is in staat om op basis van kennis over hogere denkvaardigheden en aan de hand van denktechnieken informatie, redeneringen en argumentaties in verschillende soorten bronnen kritisch te analyseren;
- Kan vanuit verschillende disciplines (economie en maatschappijleer) toekomstrelevante vraagstukken analyseren en commentariëren;
- Is in staat om de rol van taal (vakconcepten, vaktaal in redeneringen en opdrachten te voorzien)
- Kan verschillende werkvormen/opdrachten ontwerpen waarbij leerlingen hogere denkvaardigheden (op kleine schaal) kunnen oefenen, rekening houdend met de rol van (vak)taal;
- Kan een oordeel vellen en onderbouwen over de werkzaamheid en wenselijkheid van sociaal-maatschappelijke ontwikkelingen en technologieën.

Leeruitkomst Deel 1: Introductie in toekomstgericht onderwijs (5 EC)

Analyseren en evalueren van de achtergronden van kennis-, vaardigheden -en houdingsaspecten van toekomstgericht onderwijs, zowel op het niveau van doelstellingen als lespraktijk van het eigen en aanverwante schoolvak(ken), gebruik makend van relevante vakdidactische bronnen, ten behoeve van de leerling/student in het gammaonderwijs.

Leeruitkomst Deel 2A: Toekomstgericht onderwijs bij aardrijkskunde, geschiedenis en levensbeschouwing over het thema erfgoed (10 EC)

Analyseren, ontwerpen en evalueren van vakoverstijgend omgevingsonderwijs rondom het thema 'erfgoed' met een toekomstdimensie, aan de hand van zowel bronnenstudie als veldwerk; gebruik te

makend van (vakmatige) concepten en kennis, onderzoekend leren en het stimuleren van betrokkenheid, ten behoeve van de leerling/student in het gammaonderwijs.

Leeruitkomst Deel 2B: Toekomstgericht onderwijs bij maatschappijleer en economie door kritisch en creatief te leren denken over gemeenschappelijke thema's (10 EC)

Analyseren, ontwerpen en evalueren van toekomstrelevant vakoverstijgend onderwijs rondom het thema 'techniek', gebruik makend van kennis over hogere denkvaardigheden, kritisch denken, waardenonderwijs en taalgericht vakonderwijs aan de hand van de studie van verschillende soorten bronnen kritisch te analyseren, ten behoeve van de leerling/student in het gammaonderwijs.

Relatie met Kennisbasis:

Uit de generieke kennisbasis:

2. Didactiek en leren, en dan met name de volgende domeinen:

2.2 Leerdoelen en Instructiemodellen

2.3 Vormgeving van leerprocessen

2.4 Selectie en ontwerp van leermiddelen

9. Diversiteit en onderwijs

9.2 Burgerschapsvorming

De verdere relatie is afhankelijk van de eigen vakspecifieke en/ of vakspecifieke kennisbasis voor de betreffende schoolvakken.

Werkwijze en organisatie

De totale module vakverdieping is dus opgedeeld in een generiek deel 1 en de keuzeonderdelen 2a en 2b. Keuzeonderdeel 2a richt zich op studenten aardrijkskunde, geschiedenis en levensbeschouwing, 2b op studenten maatschappijleer en economie. Hieronder volgt per onderdeel een nadere toelichting over de werkwijze en organisatie.

Deel 1: In de eerste twee weken wordt aan het hand van vijf hoofdstukken uit de syllabus 'Toekomstgericht onderwijs in de maatschappijvakken' een basis gelegd. Vier keer: hoorcollege (theorie en uitleg opdracht), bijbehorende opdracht en responsiecollege, enkele gastlezingen/praktijk voorbeelden. Opdrachten worden ingeleverd voor responsiecollege (vereiste voor deelname). Dit onderdeel wordt afgesloten met een portfolio van alle opdrachten en reflecties op peer assessment (voldaan/ niet voldaan) en een kennistentamen (week 4). Docenten: Gijs van Gaans en Hans Palings:

Deel 2A:

Onderdeel I:

In de eerste twee weken worden vooral hoor- en werkcolleges gegeven, die zowel informeren als motiveren. Doel is dat studenten na die eerste weken een idee hebben wat er goed kan betekenen en welke meerwaarde het heeft voor de eigen lespraktijk, zodat ze zelf aan de slag kunnen gaan. Dit onderdeel wordt afgesloten met een toets, waarvoor een voldoende resultaat behaald moet worden wil de student doorgaan met het volgende programma, onderdeel II.

Onderdeel II:

In de weken daarna gaan studenten in kleinere, gemengde groepen vooral ook buiten het instituut onderzoeken op welke wijzen er goed wordt beheerd en hoe het kan worden omgezet tot eigen leermateriaal. In die weken dat ze op pad zijn worden wel bijeenkomsten georganiseerd op het instituut, waarin studenten hun voortgang tonen en daarop feedback krijgen. Allereerst wordt een eigen onderzoek uitgevoerd naar een eigen erfgoedthema. Dit verslag wordt tussentijds beoordeeld. Indien dit voldoende is, kunnen studenten hun bevindingen hier uitwerken in eigen materiaal.

Docenten: Hans Palings, Eefje Smit, Jos Niewold en Gijs van Gaans

Deel 2B: interactieve hoor-werkcolleges. Het leren doorgronden van teksten en beelden staan hierbij centraal, in al haar verschijningsvormen: krantenberichten, opinie en debat, vakliteratuur rondom een kernconcept (tekst), nieuwsberichten, documentaire, film, musea (beeld). Op basis van de vakdidactische en vakinhoudelijke principes die in de lessen met de studenten bestudeerd en geoefend worden, moet de student uiteindelijk tot een ontwerp komen gericht op zijn eigen onderwijsdoelgroep. Te denken valt aan een aanvulling op de lesstof rondom een belangrijk maar complex vakconcept of lesmateriaal ontwerpen rondom een relevant, vakoverstijgend gamma-thema of het voorbereiden van closereading van teksten of beelden binnen en buiten het klaslokaal. De

eerste weken zullen in het teken staan van het inoefenen van deze vaardigheden, de laatste weken op het ontwerpen en presenteren van eigen materiaal. Docenten: Rob van der Boorn (maatschappijleer) en Tim Simonse (economie).

Literatuur en leermiddelen

- Syllabus Toekomstgericht onderwijs in de maatschappijvakken' (werktitel, Lectoraat Flot, 2017).
- Per onderdeel specifieke literatuur, wordt aan het begin van de colleges volledig gecommuniceerd, maar in ieder geval:
(2b): Verbeek, P.-P. (2014). *Op de vleugels van Icarus. Hoe politiek en moraal met elkaar meebewegen*. Rotterdam: Lemniscaat.

Toetsing

Dossier. Totaal moet voldoende zijn (alles gewogen), geen eisen aan deeltijfers. Het eerste inlevermoment is de vrijdag van week 7 van periode 4.

Deel 1: verwerkingsopdrachten H1 t/m H5 (portfolio: voldaan/niet voldaan) en een toets (30% eindcijfer totaal).

Deel 2A:

- kennistoets (individueel 20%)
- deelproduct halverwege; het eigen onderzoek naar een erfgoedthema (groepswork (40%)
- eindproduct: ontwerpopdracht en presentatie (groepswork 40%)

Deel 2B:

- Verwerkingsopdracht 'gamma leesclub' (groepswork, 20%)
- Ontwerpopdracht 'hogere denkvaardigheden in de gammales' (groepswork, 40%)
- Ontwerpopdracht 'technologie en maatschappij' (groepswork, 40%)

Voor het gehele dossier is een herkansingsmoment in week 9 van periode 4.

Vakdidactiek Nederlands NT2

Algemeen

Naam onderwijseenheid	Verdiepingsmodule Vakdidactiek Nederlands NT2
SBU (Studiebelastinguren)/ ECTS	420/15
Studiejaar + periode	Studiejaar 3, periode 4
Ingangseisen	De module 'NT2. De eerste opvang' (2 EC's).
Aanwezigheidsplicht	We gaan uit van 100% aanwezigheid. Wanneer er sprake is van afwezigheid door overmacht, zoeken we naar vervangende leertaken.

Plaats van de onderwijseenheid in het onderwijsprogramma

De verdiepingsmodule Nederlands als tweede taal beslaat de laatste periode van de hoofdfase van de lerarenopleiding Nederlands en sluit aan bij wat studenten in de voorafgaande tijd hebben geleerd over taalverwerving en taalonderwijs. De module bereidt voor op een mogelijke LIO-stage in een Internationale Schakelklas of een andere NT2-opleiding.

Doelen en inhoud

NT2-bekwaamheid van docenten is nodig. Niet alleen binnen de Internationale Schakelklas (ISK) of Eerste Opvang Anderstaligen (EOA), maar ook bij het reguliere onderwijs is er (steeds meer) vraag naar NT2-deskundigheid. We zien namelijk dat leerlingen die vanuit de ISK/EOA het reguliere onderwijs instromen, nog midden in hun tweedetaalverwervingsproces zitten. In de ISK is een basis gelegd voor het Nederlands en binnen het regulier onderwijs kan én moet hun Nederlandse taalvaardigheid zich verder ontwikkelen; de leerling moet zich namelijk ook de inhoud van veel vakken eigen maken.

De module maakt gebruik van het **Competentieprofiel Docent NT2** als leidraad voor jouw persoonlijk en professionele ontwikkeling. In deze module verwerf je (meer) theoretische vakkennis rondom NT2. Daarnaast ontwikkel je je in het lesgeven aan NT2-leerders.

Deze module sluit aan bij wat jullie in de voorafgaande tijd hebben geleerd over taalverwerving en taalonderwijs. De module bereidt voor op een mogelijke LIO-stage in een Internationale Schakelklas of een andere stage binnen het NT2-onderwijs.

Leeruitkomsten

- De student demonstreert 'startbekwaam' te zijn voor het verzorgen van online onderwijs in taalvaardigheid in het Nederlands aan jongeren en volwassenen voor wie het Nederlands een tweede taal is.
- De student demonstreert ten overstaan van terzake kundige vakgenoten beheersing op het niveau van een startbekwame docent van de competenties als 'taalgebruiker', 'taalbeschouwer', 'vaststeller van de beginsituatie' en 'begeleider van het online leerproces' zoals die zijn beschreven in het Competentieprofiel van de docent NT2* van jongeren en volwassenen voor wie het Nederlands een tweede taal is.

https://bvnt2.org/app/uploads/2019/04/Competentieprofiel_maart_2019.pdf

Inhoud

In deze module komen de volgende vakinhoudelijke en vakdidactische thema's aan de orde:

1. Taalbeschouwing ten behoeve van het onderwijs NT2

2. Het vaststellen van de beginsituatie van NT2-leerders
3. Het begeleiden van het leerproces van NT2-leerders
4. Daarnaast komen algemenere onderwijskundige competenties aan de orde voor zover die specifiek zijn voor het onderwijs aan NT2-leerders.

Relatie met Kennisbasis

Dit vak draagt bij aan de verwerving van:

Domein 1 Vakdidactiek

- 1.1 Professionele context
- 1.2 Taalontwikkelen lesgeven
- 1.3 Taal en zorg

Domein 2 Taalvaardigheid

- 2.1 Leesvaardigheid
- 2.2 Schrijfvaardigheid
- 2.3 Luister- en kijkvaardigheid
- 2.4 Mondelinge taalvaardigheid en presenteren
- 2.5 Documenteren

Domein 3 Taalbeschouwing

- 3.1 Taal en communicatie
- 3.2 Taalsysteem
- 3.3 Taalverwerving
- 3.4 Talen en taalgemeenschap

Werkwijze en organisatie

Deze module bestaat uit twee onderdelen:

Gedurende acht weken volg je *onderwijs* bij FLOT. De lesdag begint met een bijeenkomst onder leiding van een docent. Daarna ga je aan de slag met de in de bijeenkomst uitgereikte opdracht(en).

In dezelfde acht weken ben je actief op een NT2-onderwijsinstelling (*werkplekieren*). Dit werkplekieren is op een ISK of een onderwijsinstelling die NT2-onderwijs verzorgt aan volwassenen. Samen met een medestudent word je gekoppeld aan één bekwame, gecertificeerde docent NT2. In overleg met de docent voer je een aantal opdrachten uit die je vanuit de opleiding krijgt opgedragen. De opdrachten zijn afgestemd op de praktijk van je werkplek en zijn gerelateerd aan de onderdelen van het portfolio '[Competent NT2-docent](#)' van de BVNT2.

Literatuur en leermiddelen

Bart Bossers, Folkert Kuiken & Anne Vermeer (red.) (2015). **Handboek Nederlands als tweede taal in het volwassenenonderwijs**. Bussum, Coutinho

Het handboek wordt tijdens de module aangevuld met door de opleiders en door de studenten aan te leveren vakliteratuur.

Toetsing

Tijdens de module verzamel je de resultaten van de opdrachten in een portfolio. Dat portfolio is gebaseerd op het portfolio '[Competent NT2-docent](#)' van de BVNT2 en bestaat uit twee delen: een 'ontwikkelportfolio' en een 'showcase'. De beoordeling vindt plaats op grond van de inhoud van de showcase. In de showcase zijn in elk geval opgenomen:

- Reflecties op basis van een logboek dat tijdens de module wordt bijgehouden door de student (logboeken).
- De uitwerkingen van de opdrachten die tijdens de lesdagen worden uitgevoerd.
- De complete uitwerkingen van de assessments 1, 2 en 3.

Afstudeerfase

Professioneel Handelen Afstudeerfase

Algemeen

Naam onderwijseenheid	Professioneel Handelen Afstudeerfase
Engelse vertaling	Final Traineeship
SBU (Studiebelastinguren)/ ECTS	840/30
Studiejaar + periode	Jaar 4, per 1 t/m 4

Plaats van de onderwijseenheid in het onderwijsprogramma

Gedurende de opleiding breng je veel tijd door in de praktijk van het onderwijs. Je leert relaties leggen tussen de theorie en praktijksituaties door te reflecteren met medestudenten, docenten in het werkveld en opleiders van FLOT. Gedurende de opleiding krijg je steeds meer verantwoordelijkheid als leraar in de school en word je voorbereid op het uiteindelijk zelfstandig lesgeven en functioneren binnen een school. Het leren op de werkplek vormt het hart van de lerarenopleiding. Veel studenten starten het werkplekleren op een opleidingsschool. Op opleidingsscholen vormen alle studenten samen een leergroep, die onder leiding van een daartoe opgeleide opleider in de school, samen leren en werken aan een voor hen en de school kenmerkende en betekenisvolle leersituatie. Studenten volgen een geheel geïntegreerd programma. De student wordt opgenomen in het team en in de cultuur van het onderwijs op die school. Er is veel ruimte voor co-creatie, ook samen leren met zittende leraren. Op academische opleidingsscholen doen de studenten daarnaast onderzoek in het kader van een schoolontwikkelingsvraag. Een opleidingsschool is dus een leergemeenschap waarbij studenten en leraren zich blijvend ontwikkelen en regelmatig nadenken over hoe zij het onderwijs aan leerlingen kunnen verbeteren.

Leeruitkomsten

Bij het professioneel handelen wordt gewerkt met leeruitkomsten. Die beschrijven wat je als student aan het eind van de stageperiode moet aantonen.:

Professioneel Handelen Afstudeerfase:

- De student ontwerpt een onderwijsleertraject voor leerlingen in het tweedegraads gebied, voert deze uit, reflecteert, evalueert en rapporteert over het leerproces en leeropbrengsten van het onderwijsleertraject, waarin de leerling actief leergedrag laat zien, er rekening wordt gehouden met verschillen in leerbehoeften van leerlingen en actuele en betrouwbare bronnen worden ingezet voor het uitdiepen van een vakmatig thema.
- De student creëert een veilig, ondersteunend en stimulerend leerklimaat voor zijn leerlingen en levert hiermee een bijdrage aan de sociaal-emotionele en morele ontwikkeling van zijn leerlingen. De student verantwoordt en legt uit zijn pedagogische omgang met zijn leerlingen en dat zijn onderwijs in pedagogische zin van deze tijd blijft.
- De student communiceert als een startbekwame leraar op een constructieve manier, die bijdraagt aan een doelgerichte werkrelatie, met erkenning van verschillende opvattingen en overtuigingen en andere culturele achtergronden van collega's, leerlingen, ouders en vertegenwoordigers van instellingen buiten de school.
- De student laat zien te beschikken over een kritische-reflectieve en onderzoekende houding ten aanzien van het eigen onderwijspedagogisch, vakdidactisch en vakinhoudelijk handelen als professional in verschillende leersituaties in de beroepscontext onderbouwd vanuit verschillende (theoretische) bronnen. In een zelfbeoordeling betreft de student de feedback van anderen en analyseert op systematische, navolgbare en resultaatgerichte wijze zijn praktijksituatie.
- De student communiceert schriftelijk in helder en correct Nederlands op niveau 4F als docent in het tweedegraads gebied.

Toetsing

De student maakt een portfolio met daarin bewijslast om de leeruitkomsten aan te tonen.

Op basis van het portfolio wordt een eindgesprek georganiseerd tussen student, instituutsopleider (IO), werkplekbegeleider (WPB) en/of schoolopleider (SO). De werkplekbegeleider/schoolopleider heeft een adviserende rol bij de beoordeling. De instituutsopleider is examinerator en beoordeelt. De eindbeoordeling vindt plaats op grond van de lesbezoeken (of video's), de tussenevaluatie, het stageportfolio en het eindgesprek.

Aanvullende informatie

Voor meer informatie over het werkplekleren en de stages kun je [hier](#) terecht.

Algemene Professionele Vorming 14: Onderwijspedagogisch handelen

Algemeen

Naam onderwijseenheid	Algemene Professionele Vorming 14: Onderwijspedagogisch handelen
Engelse vertaling:	General Professional Training 14
SBU (Studiebelastinguren) / EC's	420 SBU / 15 EC's
Studiejaar + periode	Studiejaar 4, periode 1-3 Propedeuse afgerond.
Ingangseisen	APV-programma hoofdfase afgerond, op één onderwijseenheid na. Hoofdfase stage 2 afgerond.
Aanwezigheidsplicht	n.v.t.

Plaats van de onderwijseenheid in het onderwijsprogramma

Onderwijspedagogisch handelen vormt de afronding van het programma van Algemene Professionele Vorming (APV) in het curriculum.

Doelen en inhoud

Leeruitkomsten

1. De student beargumenteert de keuze van zijn onderwijspedagogisch vraagstuk gericht op het afstemmen op de behoeften van lerenden en maakt hierbij gebruik van een variatie van input van betrokkenen uit de eigen onderwijspraktijk en (inter)nationale onderwijspedagogische theorieën en methodieken.
2. De student geeft het proces weer waarin interventies zijn ontworpen, uitgevoerd en geëvalueerd om zijn pedagogisch handelen door te ontwikkelen gericht op zijn gekozen onderwijspedagogisch vraagstuk. Hij beschouwt gemaakte keuzes kritisch, verzamelt informatie en feedback van betrokkenen binnen en buiten de eigen onderwijspraktijk en maakt gebruik van (inter)nationale onderwijspedagogische theorieën en methodieken. Het proces en de opgedane inzichten zijn inzichtelijk en op een systematische manier navolgbaar gemaakt voor derden.
3. De student beschrijft wat de interventies en daarmee opgedane inzichten betekenen voor de visie op zijn onderwijspedagogisch handelen.

Inhoud

De pedagogische aspecten staan centraal in het *onderwijspedagogisch vraagstuk*. Het gekozen onderwijspedagogisch vraagstuk dient relevant te zijn voor de ontwikkeling van het onderwijspedagogisch handelen van de student en gericht op het afstemmen op de behoeften van de lerenden: het toewerken naar onderwijs op maat (passend onderwijs) en/of verbeteren van het pedagogisch klimaat. Het doel van de opdracht is dat de aankomende professional aantoont dat hij in staat is zijn eigen professionele ontwikkeling d.m.v. een systematische en kritisch reflectieve benadering in gang kan zetten, te sturen en te evalueren.

Relatie met Kennisbasis

De leeruitkomsten en inhoud van de onderwijseenheid zijn gerelateerd aan:

a) *Bekwaamheidseisen zoals verankerd in de Wet BIO*

<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/werken-in-het-onderwijs/bekwaamheidseisen-leraren>

b) *FLOT Visie op praktijkonderzoek*

FLOT hanteert het uitgangspunt dat onderzoek in de eerste plaats een 'professionele leerstrategie' is voor professionals in het onderwijs. Het doen van onderzoek draagt bij aan de ontwikkeling van een kritisch-reflectieve en onderzoekende houding, de motor achter de voortdurende professionele ontwikkeling van leraren.

Dit betekent van de start tot het eind van het onderzoek het volgende:

Een onderwijsprofessional onderzoekt zijn eigen praktijk. Het onderwerp betreft een vraag uit de eigen praktijk, iets wat haar/hem bezighoudt, iets waar het schuurt, iets wat hem raakt.

Het onderzoek is erop gericht de eigen praktijk te verbeteren door die stapsgewijs te onderzoeken. De afgelegde onderzoeksweg wordt op een inzichtelijke en navolgbare manier weergegeven.

Leerlingen/collega's krijgen een stem in het onderzoek.

Er wordt voortgebouwd op bestaande kennis: er wordt gebruik gemaakt van bronnen en/of uitkomsten van onderzoek van anderen, zoals vakgenoten én wetenschappers.

De opbrengsten worden helder en kernachtig vastgelegd en eventueel gedeeld met anderen.

c) *NLQF niveau 6* <https://www.nlqf.nl/nlqf-niveaus>

d) *Kennisbases tweedegraads lerarenopleidingen* <https://10voordeleraar.nl/publicaties>

Werkwijze en organisatie

De afstudeerfase wordt georganiseerd per opleiding en/of cluster.

Literatuur en leermiddelen

De algemene studiewijzer en aanvullende leermiddelen vanuit de opleidingen zijn beschikbaar via de FLOT portal. Daarnaast dient de student passend bij het gekozen vraagstuk literatuur te zoeken en verwerken.

Toetsing

De eindbeoordeling van de gehele onderwijseenheid zal plaatsvinden op basis van een portfolio-assessment. De student maakt een portfolio en neemt daarin op een verantwoording aangevuld met diverse bewijzen, materialen en feedback. Deze verantwoording is een tekst waarin de student alle onderdelen van het proces en de belangrijkste keuzes beschrijft, kritisch hierop terugkijkt (in relatie tot de kwaliteit van de verzamelde gegevens, onderzoeksvragen/ontwerpeisen en literatuur) en komt tot conclusies en aanbevelingen. In de verantwoording wordt zo nodig verwezen naar onderdelen van het portfolio.

De beoordeling kent twee fasen:

1. Ontvankelijkheidstoetsing door de beoordelaars.

2. De beoordeling door de beoordelaars bestaat uit het consensus over:

- het vaststellen of de leeruitkomsten zijn gerealiseerd op het vereiste bachelorniveau;
- het geven van feedback die de beoordeling onderbouwt;
- het vastleggen van de bevindingen en het eindoordeel in het beoordelingsformulier.

Vakdidactisch Ontwerpen

Algemeen

Naam onderwijseenheid	Vakdidactisch ontwerpen
Engelse vertaling	Didactic design
SBU (Studiebelastinguren)/ ECTS	14 of 15 (afhankelijk van opleiding)
Studiejaar + periode	Studiejaar 2019-2020, jaar 3, periode 1-3 Propedeuse afgerond.
Ingangseisen	Hoofdphase stage 2 afgerond. Vakdidactiek-programma hoofdphase afgerond, op één onderwijseenheid na.
Aanwezigheidsplicht	nvt

Plaats van de onderwijseenheid in het onderwijsprogramma

Vakdidactisch ontwerpen vormt de afronding van de inhoud van het vakdidactische programma binnen de lerarenopleiding.

Doelen en inhoud

Leeruitkomsten

1. De student beargumenteert de keuze van zijn (vak)didactisch vraagstuk om het vakinhoudelijk leren van lerenden te bevorderen en maakt hierbij gebruik van een variatie van input van betrokkenen uit de eigen onderwijspraktijk en (inter)nationale (vak)didactische theorieën en methodieken.
2. De student geeft het doorlopen ontwerpproces weer waarin prototypen zijn ontworpen, uitgetoetst en geëvalueerd gericht op zijn gekozen (vak)didactisch vraagstuk. Hij beschouwt gemaakte keuzes kritisch, verzamelt feedback van betrokkenen binnen en buiten de eigen onderwijspraktijk en maakt gebruik van (inter)nationale (vak)didactische theorieën en methodieken. Het proces en de opgedane inzichten zijn inzichtelijk en op een systematische manier navolgbaar gemaakt voor derden.
3. De student beschrijft wat het ontwerpproces en daarmee opgedane inzichten betekenen voor de visie op zijn vakdidactisch handelen.

Inhoud

Het (*vak*)*didactisch vraagstuk* dient relevant te zijn voor het vakinhoudelijk leren van leerlingen. Het vraagstuk kan gaan over het leren van (aspecten) binnen het afzonderlijke schoolvak of vakgebied. Het kan ook gaan over een vakoverstijgend maatschappelijk vraagstuk, waar het schoolvak deel van uitmaakt. Het vraagstuk kan daarmee meer algemeen didactisch of meer specifiek vakdidactisch van aard zijn. Het doel van de opdracht is dat de aankomende professional aantoont dat hij in staat is zijn eigen professionele ontwikkeling d.m.v. een systematische en kritisch reflectieve benadering in gang kan zetten, te sturen en te evalueren.

Relatie met Kennisbasis

De leeruitkomsten en inhoud van de onderwijseenheid zijn gerelateerd aan:

a) *Bekwaamheidseisen zoals verankerd in de Wet BIO*

<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/werken-in-het-onderwijs/bekwaamheidseisen-leraren>

b) *FLOT Visie op praktijkonderzoek*

FLOT hanteert het uitgangspunt dat onderzoek in de eerste plaats een 'professionele leerstrategie' is voor professionals in het onderwijs. Het doen van onderzoek draagt bij aan de ontwikkeling van een kritisch-reflectieve en onderzoekende houding, de motor achter de voortdurende professionele ontwikkeling van leraren.

Dit betekent van de start tot het eind van het onderzoek het volgende:

Een onderwijsprofessional onderzoekt zijn eigen praktijk. Het onderwerp betreft een vraag uit de eigen praktijk, iets wat haar/hem bezighoudt, iets waar het schuurt, iets wat hem raakt.

Het onderzoek is erop gericht de eigen praktijk te verbeteren door die stapsgewijs te onderzoeken. De afgelegde onderzoeksweg wordt op een inzichtelijke en navolgbare manier weergegeven.

Leerlingen/collega's krijgen een stem in het onderzoek.

Er wordt voortgebouwd op bestaande kennis: er wordt gebruik gemaakt van bronnen en/of uitkomsten van onderzoek van anderen, zoals vakgenoten én wetenschappers.

De opbrengsten worden helder en kernachtig vastgelegd en eventueel gedeeld met anderen.

c) *NLQF niveau 6* <https://www.nlqf.nl/nlqf-niveaus>

d) *Kennisbases tweedegraads lerarenopleidingen* <https://10voordeleraar.nl/publicaties>

Werkwijze en organisatie

De afstudeerfase wordt georganiseerd per opleiding en/of cluster.

Literatuur en leermiddelen

De algemene studiewijzer en aanvullende leermiddelen vanuit de opleidingen zijn beschikbaar via de FLOT portal. Daarnaast dient de student passend bij het gekozen vraagstuk literatuur te zoeken en verwerken.

Toetsing

De eindbeoordeling van de gehele onderwijseenheid zal plaatsvinden op basis van een portfolio-assessment. De student maakt een portfolio en neemt daarin op een verantwoording aangevuld met diverse bewijzen, materialen en feedback. Deze verantwoording is een tekst waarin de student alle onderdelen van het proces en de belangrijkste keuzes beschrijft, kritisch hierop terugkijkt (in relatie tot de kwaliteit van de verzamelde gegevens, onderzoeksvragen/ontwerpeisen en literatuur) en komt tot conclusies en aanbevelingen. In de verantwoording wordt zo nodig verwezen naar onderdelen van het portfolio.

De beoordeling kent twee fasen:

1. Ontvankelijkheidtoetsing door de beoordelaars.

2. De beoordeling door de beoordelaars bestaat uit het consensus over:

- het vaststellen of de leeruitkomsten zijn gerealiseerd op het vereiste bachelorniveau;
- het geven van feedback die de beoordeling onderbouwt;
- het vastleggen van de bevindingen en het eindoordeel in het beoordelingsformulier.

Landelijke kennisbasistoets Geschiedenis

Algemeen

Naam onderwijseenheid	Landelijke kennisbasistoets Geschiedenis
Engelse vertaling	Basic knowledge test
SBU (Studiebelastinguren)/ ECTS	28/1
Studiejaar + periode	Studiejaar 4, diverse
Ingangseisen	Minimaal 65% van de vakinhoud behaald

Plaats van de onderwijseenheid in het onderwijsprogramma

De Landelijke kennisbasis toets (LKT) vormt de inhoudelijke afronding van de lerarenopleiding geschiedenis. Hierin toon je als student aan dat je op inhoudelijk vlak startbekwaam bent. Dit onderdeel sluit daarmee aan bij de vakinhoudelijke bekwaamheid van de docent ten aanzien van het dagelijks werk in de klas en door het jaar heen.

Doelen en inhoud

Doelen

N.v.t.

Inhoud

N.v.t.

Relatie met Kennisbasis

Deze cursus draagt bij aan de volgende elementen van de kennisbasis:

domein	onderdeel									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. Conceptuele principes van het vak										
2. Vakdidactiek										
3. Historisch redeneren	1a, 1b, 1c, 1d, 1e, 1f	2a, 2b, 2c, 2d, 2e, 2f, 2g	3a, 3b, 3c, 3d, 3e, 3f, 3g, 3h	4a, 4b, 4c, 4d, 4e, 4f, 4g, 4h						
4. Tijdvakken	1a, 1b, 1c	2a, 2b, 2c, 2d, 2e	3a, 3b, 3c, 3d	4a, 4b, 4c, 4d, 4e	5a, 5b, 5c, 5d, 5e	6a, 6b, 6c, 6d	7a, 7b, 7c, 7d	8a, 8b, 8c, 8d, 8e, 8f	9a, 9b, 9c, 9d, 9e, 9f	10a, 10b, 10c, 10d, 10e
5. Werking van de Nederlandse rechtsstaat	5.1	5.2	5.3	5.4a, 5.4b, 5.4c, 5.4d, 5.4e	5.5a, 5.5b	5.6a, 5.6b	5.7a, 5.7b	5.8a, 5.8b	5.9	

Werkwijze en organisatie

Zelfstudie gedurende de hele opleiding

Literatuur en leermiddelen

Literatuur (verplicht)

Riessen, M. van, Rovers, F. & Wilschut, A. (red.) (2011). *Oriëntatie op geschiedenis, Basisboek voor de vakdocent*. Assen: Koninklijke Van Gorcum

Straaten, D. van (red.) e.a. (2012). *Historisch denken, Basisboek voor de vakdocent*. Assen: Koninklijke Van Gorcum

Wilschut, A., Straaten, D. van & Riessen, M. van (2013). *Geschiedenisdidactiek, Handboek voor de vakdocent*. Bussum: Coutinho

Toetsing

(Digitale) kennistoets die landelijk voor alle lerarenopleidingen geschiedenis wordt afgenomen.
Deelname kan plaatsvinden na inschrijving, twee keer per collegejaar.

Aanvullende informatie

Studielast: variërend per student.